

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

Τροποποίηση του π.δ. 18/1989 «Κωδικοποίηση διατάξεων νόμων για το Συμβούλιο της Επικρατείας» (Α΄ 8) - Μεταφορά διαφορών στα Τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια - Ρυθμίσεις για πιλοτική ή κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος δίκη ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας - Άλλες διατάξεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	
ΜΕΡΟΣ Α΄	ΣΚΟΠΟΣ - ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ
Άρθρο 1	Σκοπός
Άρθρο 2	Αντικείμενο
ΜΕΡΟΣ Β΄	ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ Π.Δ. 18/1989 «ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΝΟΜΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ» (Α΄ 8)
Άρθρο 3	Ένδικα βοηθήματα και μέσα - Αντικατάσταση του τίτλου του Μέρους Τρίτου και τροποποίηση άρθρου 17 π.δ. 18/1989
Άρθρο 4	Ορισμός εισηγητή και δικασίμου - Αντικατάσταση άρθρου 20 π.δ. 18/1989
Άρθρο 5	Επείγουσα διαδικασία - Ειδικές διαδικασίες - Προσθήκη άρθρου 20Α στο π.δ. 18/1989
Άρθρο 6	Επιδόσεις - Αντικατάσταση άρθρου 21 π.δ. 18/1989
Άρθρο 7	Ηλεκτρονικές επιδόσεις - Προσθήκη άρθρου 21Α στο π.δ. 18/1989
Άρθρο 8	Καθήκοντα εισηγητή - Αντικατάσταση άρθρου 22 του π.δ. 18/1989
Άρθρο 9	Απόψεις της Διοίκησης και φάκελος της υπόθεσης - Στοιχεία των διαδίκων - Αντικατάσταση άρθρου 23 π.δ. 18/1989
Άρθρο 10	Συνέπειες μη αποστολής φακέλου - Αντικατάσταση άρθρου 24 π.δ. 18/1989
Άρθρο 11	Πρόσθετοι λόγοι - Υπομνήματα - Αντικατάσταση άρθρου 25 π.δ. 18/1989
Άρθρο 12	Πληρεξουσιότητα - Αντικατάσταση άρθρου 27 π.δ. 18/1989
Άρθρο 13	Συζήτηση στο ακροατήριο - Αναβολή - Αντικατάσταση άρθρου 33 π.δ. 18/1989
Άρθρο 14	Απόρριψη ενδίκων βοηθημάτων και μέσων σε συμβούλιο - Αντικατάσταση άρθρου 34Α π.δ. 18/1989
Άρθρο 15	Αποδοχή ενδίκων βοηθημάτων και μέσων σε συμβούλιο - Αντικατάσταση άρθρου 34Β π.δ. 18/1989
Άρθρο 16	Συγκρότηση του κατά τα άρθρα 34Α και 34Β δικαστικού σχηματισμού - Αντικατάσταση άρθρου 34Γ π.δ. 18/1989
Άρθρο 17	Συμπερίληψη στη δικαστική δαπάνη των εξόδων επίδοσης - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 39 π.δ. 18/1989
Άρθρο 18	Παρέμβαση - Τροποποίηση άρθρου 49 π.δ. 18/1989
Άρθρο 19	Τριτανακοπή - Αντικατάσταση παρ. 2 άρθρου 51 π.δ. 18/1989
Άρθρο 20	Αναστολή εκτέλεσης - Αντικατάσταση άρθρου 52 π.δ. 18/1989

Άρθρο 21	Πρόσθετοι λόγοι έφεσης - Αντικατάσταση άρθρου 62 π.δ. 18/1989
Άρθρο 22	Σύσταση επιτροπής για την κωδικοποίηση της νομοθεσίας περί Συμβουλίου της Επικρατείας
Άρθρο 23	Μεταβατικές διατάξεις
ΜΕΡΟΣ Γ΄	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΣΤΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ-ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΙΛΟΤΙΚΗ Ή ΚΑΤΟΠΙΝ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΚΗ ΕΝΩΠΙΩΝ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ Ν. 1406/1983, Ν. 702/1977 ΚΑΙ Ν. 3900/2010
Άρθρο 24	Υπαγωγή διοικητικών διαφορών ουσίας στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια - Τροποποίηση παρ. 2 και 4 και προσθήκη παρ. 7 στο άρθρο 1 του ν. 1406/1983
Άρθρο 25	Μεταφορά ακυρωτικών διαφορών στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια - Τροποποίηση παρ. 1 και προσθήκη παρ. 1Α στο άρθρο 1 και τροποποίηση άρθρου 5Α ν. 702/1977
Άρθρο 26	Πιλοτική ή κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος δίκη ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας - Κατάργηση παρέμβασης - Αντικατάσταση άρθρου 1 ν. 3900/2010
Άρθρο 27	Μεταβατικές διατάξεις
ΜΕΡΟΣ Δ΄	ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
Άρθρο 28	Αλλαγή της καθ' ύλην αρμοδιότητας των δικαστηρίων επί διοικητικών διαφορών ουσίας - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 6 και παρ. 1 άρθρου 218 Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας
Άρθρο 29	Προαγωγή Εισηγητών του Ελεγκτικού Συνεδρίου στον βαθμό του Παρέδρου εκτός οργανικών θέσεων
Άρθρο 30	Αύξηση των οργανικών θέσεων των Συμβούλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου - Τροποποίηση άρθρου 13 ν. 4820/2021
Άρθρο 31	Συμπερίληψη της μετάδοσης της δίκης μέσω διαδικτύου και της αποτύπωσης της δίκης σε γραπτό κείμενο μέσω ειδικού λογισμικού στις περιπτώσεις παράνομης μετάδοσης δίκης - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 8 ν. 3090/2002
Άρθρο 32	Έκδοση ηλεκτρονικής ταυτότητας κτιρίου για τα κτίρια στα οποία στεγάζονται υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης
Άρθρο 33	Προγράμματα επιμόρφωσης ειρηνοδικών - Εξουσιοδοτική διάταξη - Έναρξη ισχύος - Τροποποίηση άρθρων 13 και 76 ν. 5108/2024
ΜΕΡΟΣ Ε΄	ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ
Άρθρο 34	Έναρξη ισχύος

ΜΕΡΟΣ Α΄
ΣΚΟΠΟΣ - ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Άρθρο 1
Σκοπός

1. Σκοπός του Μέρους Β΄ είναι ο εκσυγχρονισμός και ο εξορθολογισμός της διαδικασίας εκδίκασης των υποθέσεων ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, καθώς και η εξάλειψη των δικονομικών δυσλειτουργιών που έχουν διαπιστωθεί στην πράξη. Μέσω σημαντικών δικονομικών παρεμβάσεων που αφορούν κυρίως στην ενίσχυση του σταδίου της προδικασίας, στην επέκταση και διεύρυνση της διαδικασίας σε συμβούλιο και στην αναβάθμιση του ρόλου του εισηγητή στη διαδικασία σε συμβούλιο, επιδιώκονται η ταχύτερη και αποτελεσματικότερη εκδίκαση των υποθέσεων και η ορθολογική κατανομή της εργασίας μεταξύ των δικαστών.
2. Σκοπός του Μέρους Γ΄ είναι η ορθολογική κατανομή της δικαστηριακής ύλης εντός της διοικητικής δικαιοσύνης και η επιτάχυνση στην απονομή της δικαιοσύνης, μέσω της μεταφοράς κατηγοριών διαφορών από το Συμβούλιο της Επικρατείας στα Τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια, καθώς και η αποτελεσματικότερη εφαρμογή του θεσμού της πρότυπης δίκης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.
3. Σκοπός του Μέρους Δ΄ είναι η ποιοτική και ταχύτερη απονομή της δικαιοσύνης σε υποθέσεις αρμοδιότητας του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου, καθώς και του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Άρθρο 2
Αντικείμενο

1. Αντικείμενο του Μέρους Β΄ είναι η τροποποίηση του π.δ. 18/1989 (Α΄ 8), με στόχο την ταχύτερη και αποτελεσματικότερη εκδίκαση των υποθέσεων, ιδίως μέσω:
 - α) της άμεσης χρέωσης των υποθέσεων σε εισηγητή δικαστή και της πρόβλεψης αυστηρών προθεσμιών για την επίδοση των δικογράφων, την αποστολή των απόψεων της Διοίκησης και τη συγκέντρωση των στοιχείων του φακέλου,
 - β) της επέκτασης της διαδικασίας σε συμβούλιο και της διεύρυνσης των εξουσιών του συμβουλίου,
 - γ) της αναβάθμισης των καθηκόντων των Εισηγητών μέσω της συμμετοχής τους με αποφασιστική ψήφο στη διαδικασία σε συμβούλιο και
 - δ) της άρσης των τυπικών πλημμελειών και της συμπλήρωσης ελλείψεων του φακέλου πριν από τη συζήτηση των υποθέσεων στο ακροατήριο.
2. Αντικείμενο του Μέρους Γ΄ είναι:
 - α) η τροποποίηση του άρθρου 1 του ν. 1406/1983 (Α΄ 182), με τη μεταφορά κατηγοριών διαφορών από το Συμβούλιο της Επικρατείας και την υπαγωγή τους ως διαφορών ουσίας στα Τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια,
 - β) η τροποποίηση του ν. 702/1977 (Α΄ 268), με τη μεταφορά κατηγοριών ακυρωτικών διαφορών από το Συμβούλιο της Επικρατείας στα Τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια,
 - γ) η τροποποίηση του άρθρου 1 του ν. 3900/2010 (Α΄ 213) για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή του θεσμού της πρότυπης δίκης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

3. Αντικείμενο του Μέρους Δ' είναι ο ανακαθορισμός της καθ' ύλην αρμοδιότητας του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου μέσω της τροποποίησης του άρθρου 218 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας και η προαγωγή Εισηγητών του Ελεγκτικού Συνεδρίου στον βαθμό του Παρέδρου εκτός οργανικών θέσεων με τροποποίηση του άρθρου 178 του ν. 4820/2021 (Α' 130).

ΜΕΡΟΣ Β'
ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ Π.Δ. 18/1989 «ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΝΟΜΩΝ ΓΙΑ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ» (Α' 8)

Άρθρο 3

Ένδικα βοηθήματα και μέσα - Αντικατάσταση του τίτλου του Μέρους Τρίτου και
τροποποίηση άρθρου 17 π.δ. 18/1989

1. Ο τίτλος «ΕΝΔΙΚΑ ΜΕΣΑ» του Μέρους Τρίτου (άρθρα 17 - 69) του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί κωδικοποίησης των διατάξεων νόμων για το Συμβούλιο της Επικρατείας, αντικαθίσταται από τον τίτλο «ΕΝΔΙΚΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΣΑ».

2. Στο άρθρο 17 του π.δ. 18/1989, περί της άσκησης ενδίκων μέσων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στον τίτλο, μετά τη λέξη «ενδίκων», προστίθενται οι λέξεις «βοηθημάτων και», β) στην παρ. 1, μετά τη λέξη «ένδικα», προστίθενται οι λέξεις «βοηθήματα και», γ) στην παρ. 2, γα) μετά από τις λέξεις «που ασκεί το ένδικο», προστίθενται οι λέξεις «βοήθημα ή» και γβ) μετά από τις λέξεις «στους οποίους στηρίζεται το ένδικο», προστίθενται οι λέξεις «βοήθημα ή», δ) στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 4, δα) μετά από τις λέξεις «των ενδίκων αυτών», προστίθενται οι λέξεις «βοηθημάτων και» και δβ) οι λέξεις «δικαστικό αντιπρόσωπο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «λειτουργό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους», ε) η παρ. 6 αντικαθίσταται, στ) προστίθεται παρ. 7 και το άρθρο 17 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 17

Άσκηση ενδίκων βοηθημάτων και μέσων

1. Τα ένδικα βοηθήματα και μέσα ενώπιον του Συμβουλίου ασκούνται δια καταθέσεως δικογράφου.

2. Το δικόγραφο πρέπει να περιέχει το όνομα εκείνου που ασκεί το ένδικο βοήθημα ή μέσο, την ηλεκτρονική διεύθυνση, τη διεύθυνση της κατοικίας του, τον αριθμό φορολογικού του μητρώου, την προσβαλλόμενη πράξη ή απόφαση, τους συγκεκριμένους λόγους στους οποίους στηρίζεται το ένδικο βοήθημα ή μέσο, χρονολογία και υπογραφή.

3. Η αόριστη μνεία στα δικόγραφα ως προσβαλλόμενης και κάθε συναφούς πράξης ή απόφασης δεν υποχρεώνει το Δικαστήριο να ερευνήσει από την άποψη αυτή την υπόθεση.

4. Τα δικόγραφα της αίτησης ακυρώσεως, της προσφυγής και της αίτησης αναιρέσεως, που ασκούνται από ιδιώτη, υπογράφονται μόνο από δικηγόρο. Τα δικόγραφα των ενδίκων αυτών βοηθημάτων και μέσων, όταν ασκούνται από το Δημόσιο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, υπογράφονται από τον οικείο λειτουργό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ή δικηγόρο. Τα ίδια ισχύουν και για τους πρόσθετους λόγους, την παρέμβαση, την

τριτανακοπή, την αίτηση ερμηνείας ή διόρθωσης αποφάσεως και την αίτηση αναστολής εκτελέσεως.

5. Όταν η προσφυγή ασκείται από το Δημόσιο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, το δικόγραφο υπογράφεται σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο. Τα ίδια ισχύουν και για τους πρόσθετους λόγους, την παρέμβαση, την τριτανακοπή και την αίτηση ερμηνείας ή διόρθωσης αποφάσεως.

6. Τα δικόγραφα ενδίκων βοηθημάτων και μέσων, καθώς και τα δικόγραφα πρόσθετων λόγων και παρεμβάσεων δεν υπερβαίνουν τις τριάντα (30) σελίδες. Σε περίπτωση υπέρβασης του αριθμού αυτού, η Γραμματεία, κατόπιν συνεννοήσεως με τον Πρόεδρο του αρμόδιου σχηματισμού, καλεί πριν από οποιαδήποτε άλλη ενέργεια τον πληρεξούσιο δικηγόρο να περιορίσει την έκταση του δικογράφου στους ανωτέρω αριθμούς σελίδων εντός προθεσμίας η οποία δεν υπερβαίνει τον έναν (1) μήνα. Η πρόσκληση του δικηγόρου, η οποία μπορεί να γίνει με κάθε τρόπο από τον αρμόδιο γραμματέα, βεβαιώνεται από τον ίδιο με καταχώριση σχετικής σημείωσης στον φάκελο της δικογραφίας, την οποία χρονολογεί και υπογράφει. Τα ως άνω προσαρμοσμένα δικόγραφα είναι τα μόνα που λαμβάνονται υπόψη για την εκδίκαση της υπόθεσης και επιδίδονται στους διαδίκους σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις. Εμπρόθεσμη επίδοση του αρχικού (μη προσαρμοσμένου) δικογράφου, πριν από την κατά τα ανωτέρω προσαρμογή του, θεωρείται έγκυρη. Στην περίπτωση αυτή, το προσαρμοσμένο δικόγραφο δεν επιδίδεται και ο αρμόδιος γραμματέας γνωστοποιεί με κάθε πρόσφορο μέσο στους διαδίκους την κατάθεσή του και καταχωρίζει σχετική βεβαίωση σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο. Ως άσκηση του οικείου δικονομικού δικαιώματος νοείται σε κάθε περίπτωση η κατάθεση του αρχικού δικογράφου. Άλλα δικόγραφα, καθώς και τα υπομνήματα των διαδίκων, τα οποία υπερβαίνουν τις είκοσι (20) σελίδες, απορρίπτονται ως απαράδεκτα στο σύνολό τους με τη δικαστική απόφαση που εκδίδεται για το ένδικο βοήθημα ή μέσο. Με τον Κανονισμό του Συμβουλίου της Επικρατείας θεσπίζονται ειδικότερες ρυθμίσεις για τη μορφή και το περιεχόμενο των δικογράφων.

7. Εντός ενός (1) μηνός από τη λήξη της προθεσμίας που τέθηκε για την προσαρμογή του αρχικού δικογράφου ο διάδικος που δεν υπέβαλε καθόλου το προσαρμοσμένο δικόγραφο ή το υπέβαλε κατά τρόπο μη σύμφωνο με την παρ. 6, έχει δικαίωμα να καταθέσει νέο προσαρμοσμένο δικόγραφο, τηρώντας το όριο σελίδων της παρ. 6, αφού καταβάλει παράβολο ίσο προς το τριπλάσιο του παραβόλου που προβλέπεται για το οικείο ένδικο βοήθημα ή μέσο, εφαρμοζόμενης κατά τα λοιπά της παρ. 6. Αν δεν προβλέπεται παράβολο για συγκεκριμένο δικόγραφο (πρόσθετοι λόγοι, παρέμβαση), για την κατάθεση του προσαρμοσμένου δικογράφου κατατίθεται παράβολο ίσο προς το τριπλάσιο του παραβόλου που προβλέπεται για το αντίστοιχο ένδικο βοήθημα ή μέσο. Αν το δικαίωμα αυτό του διαδίκου δεν ασκηθεί σύμφωνα με τα προηγούμενα εδάφια, το ένδικο βοήθημα ή μέσο απορρίπτεται με απόφαση του δικαστικού σχηματισμού σε συμβούλιο του άρθρου 34Γ που εκδίδεται κατά το άρθρο 34Α και διατάσσεται η κατάπτωση του κατατεθέντος παραβόλου. Κάθε άλλο δικόγραφο, εκτός από το ένδικο βοήθημα ή μέσο, απορρίπτεται ως απαράδεκτο με τη δικαστική απόφαση που εκδίδεται για το ένδικο βοήθημα ή μέσο.»

Άρθρο 4**Ορισμός εισηγητή και δικασίμου - Αντικατάσταση άρθρου 20 π.δ. 18/1989**

Το άρθρο 20 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί ορισμού εισηγητή και δικασίμου, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 20**Ορισμός εισηγητή και δικασίμου**

1. Το ένδικο βοήθημα ή μέσο αμέσως μετά από την κατάθεση ή περιέλευσή του στο Δικαστήριο ανατίθεται από τη Γραμματεία του αρμόδιου Τμήματος, υπό την εποπτεία του Προέδρου του Τμήματος, σε Πάρεδρο ή Εισηγητή από εκείνους που κατανέμονται στο Τμήμα, για την εισαγωγή της υπόθεσης σε συμβούλιο, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 22. Η ανάθεση γίνεται βάσει αλγορίθμου με ίση κατανομή υποθέσεων σε κάθε Πάρεδρο και Εισηγητή.
2. Για υποθέσεις μείζονος σπουδαιότητας, κατά την έννοια της περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 14, η ανάθεση γίνεται από τη Γραμματεία της Ολομέλειας, υπό την εποπτεία του Προέδρου του Δικαστηρίου, σε Πάρεδρο με τριετή τουλάχιστον υπηρεσία στον βαθμό.
3. Μετά από την έκδοση πρακτικού του συμβουλίου, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 22, η υπόθεση εισάγεται στο ακροατήριο. Για την εισαγωγή της υπόθεσης στην Ολομέλεια, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου ορίζει με πράξη του εισηγητή Σύμβουλο. Για την εισαγωγή της υπόθεσης σε Τμήμα, ο Πρόεδρος του Τμήματος ορίζει με πράξη του εισηγητή Σύμβουλο ή Πάρεδρο. Με τις ίδιες πράξεις ορίζεται η δικασίμος και δίδεται εντολή να ανακοινωθεί η δικογραφία στον εισηγητή. Επίσης, ορίζεται ο βοηθός εισηγητής του Συμβούλου και, αν συντρέχει περίπτωση, του Παρέδρου. Ο Πάρεδρος που ορίζεται για την εισαγωγή της υπόθεσης σε συμβούλιο ορίζεται ως εισηγητής και για την εισαγωγή της στο ακροατήριο του Τμήματος. Ο Εισηγητής που ορίζεται για την εισαγωγή της υπόθεσης σε συμβούλιο ορίζεται ως βοηθός εισηγητής και για την εισαγωγή της στο ακροατήριο. Ο Πρόεδρος του Τμήματος μπορεί να ορίσει και διαφορετικό εισηγητή ή βοηθό εισηγητή από τους ανωτέρω, καθώς και να αντικαταστήσει, σε περίπτωση κωλύματος, τον εισηγητή ή τον βοηθό εισηγητή που ορίσθηκε για την εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο.»

Άρθρο 5**Επείγουσα διαδικασία - Ειδικές διαδικασίες - Προσθήκη άρθρου 20Α στο π.δ. 18/1989**

Μετά από το άρθρο 20 του π.δ. 18/1989 (Α' 8) προστίθεται άρθρο 20Α ως εξής:

«Άρθρο 20Α**Επείγουσα διαδικασία - Ειδικές διαδικασίες**

1. Σε περιπτώσεις επείγοντος ή εφόσον συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις, καθώς και σε ειδικές διαδικασίες, στις οποίες προβλέπεται ρητά απευθείας εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο, εκδίδεται αμέσως πράξη ορισμού εισηγητή και δικασίμου, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 20. Το πρώτο εδάφιο μπορεί να εφαρμόζεται και μετά από αίτηση

διαδίκου, για την οποία αποφαίνεται ο Πρόεδρος του οικείου σχηματισμού με σημείωση που καταχωρίζεται στην αίτηση.

2. Προηγούμενη ανάθεση της υπόθεσης σε Πάρεδρο ή Εισηγητή για την εισαγωγή της σε συμβούλιο, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 20, δεν κωλύει την εφαρμογή του παρόντος.»

Άρθρο 6

Επιδόσεις - Αντικατάσταση άρθρου 21 π.δ. 18/1989

Το άρθρο 21 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί κοινοποίησης δικογράφων, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 21

Επιδόσεις

1. α. Αντίγραφο του δικογράφου του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου με μνεία της χρονολογίας κατάθεσης επιδίδεται, με επιμέλεια του διαδίκου που το ασκεί, στον διάδικο κατά του οποίου στρέφεται το εισαγωγικό δικόγραφο, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις για τις επιδόσεις και με όσα ειδικότερα ορίζονται στο παρόν. Η επίδοση διενεργείται εντός δύο (2) μηνών από την κατάθεση του εισαγωγικού δικογράφου και τα αποδεικτικά επιδόσεως προσκομίζονται το ταχύτερο δυνατό και επισυνάπτονται στον φάκελο της δικογραφίας. Η επίδοση ενδίκου βοηθήματος, που κατατίθεται σε αναρμόδιο δικαστήριο και παραπέμπεται στο αρμόδιο, διενεργείται ή, αν είχε διενεργηθεί, επαναλαμβάνεται σε κάθε περίπτωση από τον υπόχρεο διάδικο εντός δύο (2) μηνών από την επίδοση σε αυτόν της παραπεμπτικής απόφασης ή πράξης, η οποία μπορεί να γίνει με επιμέλεια και της γραμματείας του δικαστηρίου στο οποίο παραπέμπεται η υπόθεση. Αν δεν τηρηθεί η προθεσμία των προηγούμενων εδαφίων για την επίδοση του δικογράφου, το ένδικο βοήθημα ή μέσο λογίζεται ως μη ασκηθέν και τίθεται στο αρχείο με απόφαση του δικαστικού σχηματισμού σε συμβούλιο του άρθρου 34Γ, η οποία εκδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 34Α, το δε καταβληθέν παράβολο καταπίπτει με την ίδια πράξη υπέρ του Δημοσίου.

β. Αντίγραφα της πράξης της παρ. 3 του άρθρου 20 για τον ορισμό εισηγητή και δικασίμου και του πρακτικού που εκδίδει το συμβούλιο, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 22, επιδίδονται με επιμέλεια της Γραμματείας τουλάχιστον τριάντα (30) ημέρες πριν από τη δικάσιμο, σύμφωνα με τις παρ. 2, 3 και 4 του παρόντος, καθώς και στον διάδικο που άσκησε το ένδικο βοήθημα ή μέσο. Σε περίπτωση κατεπίγοντος, ο Πρόεδρος του οικείου σχηματισμού μπορεί να κάνει σύντμηση της ανωτέρω προθεσμίας.

γ. Σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 20Α, η επίδοση αντιγράφου του εισαγωγικού δικογράφου και της πράξης ορισμού εισηγητή και δικασίμου γίνεται με επιμέλεια της Γραμματείας, σύμφωνα με τις παρ. 2, 3 και 4 του παρόντος. Αντίγραφο της πράξης επιδίδεται και στον διάδικο που άσκησε το ένδικο βοήθημα ή μέσο. Για τις προθεσμίες επίδοσης ισχύουν όσα ορίζονται στην περ. β'.

2. α. Σε περίπτωση αίτησης ακύρωσης κατά πράξης διοικητικής αρχής, η επίδοση γίνεται προς τον αρμόδιο υπουργό, ο οποίος επέχει θέση διαδίκου είτε η πράξη εκδόθηκε από τον ίδιο είτε από αρχή που υπόκειται σε αυτόν.

β. Σε περίπτωση αίτησης ακύρωσης κατά πράξης νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, η επίδοση γίνεται προς αυτό, το οποίο καθίσταται κύριος διάδικος. Επίδοση γίνεται, επίσης,

στον υπουργό που εποπτεύει το νομικό πρόσωπο, ο οποίος μπορεί να παρέμβει στο ακροατήριο και χωρίς να καταθέσει δικόγραφο παρέμβασης είτε υπέρ είτε κατά του κύρους της προσβαλλόμενης πράξης.

γ. Σε περίπτωση αίτησης ακύρωσης κατά πράξης νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, η οποία εγκρίθηκε με πράξη του οργάνου που ασκεί εποπτεία, η επίδοση γίνεται και προς το νομικό πρόσωπο και προς τον αρμόδιο υπουργό σύμφωνα με την περ. α'. Κύριοι διάδικοι καθίστανται και οι δύο.

δ. Σε περίπτωση αίτησης ακύρωσης κατά πράξης υπηρεσιακού συμβουλίου κρίσης υπαλλήλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, που είναι όργανο της κρατικής διοίκησης, η επίδοση γίνεται προς τον υπουργό στην αρμοδιότητα του οποίου υπάγεται το συμβούλιο αυτό, καθώς και προς το νομικό πρόσωπο στο οποίο υπηρετεί ο υπάλληλος που άσκησε την αίτηση.

ε. Αντίγραφο της αίτησης ακύρωσης με μνεία και της δικασίμου, εφόσον έχει ορισθεί, επιδίδεται με επιμέλεια του αιτούντος και προς κάθε τρίτο, ο οποίος έχει έννομο συμφέρον να ασκήσει παρέμβαση. Η παράλειψη της υποχρέωσης αυτής από τον υπόχρεο διάδικο λαμβάνεται υπόψη κατά την επιδίκαση δικαστικής δαπάνης υπέρ ή σε βάρος του. Η επίδοση προς τρίτο, η οποία έχει παραλειφθεί από τον υπόχρεο διάδικο, μπορεί να γίνει και με επιμέλεια της Γραμματείας τουλάχιστον τριάντα (30) ημέρες πριν από τη δικάσιμο ή στην προθεσμία που ορίζεται μετά από σύντμηση σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 1.

στ. Σε περίπτωση έφεσης, η επίδοση προς τον εφεσίβλητο ιδιώτη γίνεται είτε προς τον ίδιο τον εφεσίβλητο είτε προς τον αντίκλητό του είτε προς τον δικηγόρο ο οποίος υπέγραψε την αίτηση ακύρωσης ή παρέστη κατά τη συζήτηση της υπόθεσης ενώπιον του διοικητικού δικαστηρίου. Στην τελευταία περίπτωση ο δικηγόρος θεωρείται αντίκλητος του εφεσίβλητου και για τις επιδόσεις μεταγενέστερων της οριστικής απόφασης εγγράφων, εκτός αν ο εφεσίβλητος γνωστοποίησε στη Γραμματεία του Συμβουλίου της Επικρατείας, μετά από την κατάθεση της έφεσης, τον διορισμό νέου πληρεξουσίου ή αντικλήτου. Ο δικηγόρος ή ο αντίκλητος υποχρεούνται να παραδώσουν αμελλητί τα έγγραφα στον εφεσίβλητο.

3. α. Σε περίπτωση προσφυγής που ασκείται από υπάλληλο, η επίδοση προς την αρμόδια αρχή και προς την αρχή που υπηρετεί ο υπάλληλος γίνεται σύμφωνα με την παρ. 2.

β. Σε περίπτωση προσφυγής που ασκείται από όργανο της κρατικής διοίκησης η επίδοση γίνεται προς τον υπάλληλο και προς την αρχή που αυτός υπηρετεί, αν είναι διαφορετική.

γ. Σε περίπτωση προσφυγής που ασκείται από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου η επίδοση γίνεται προς τον υπάλληλο και προς την αρχή που αυτός υπηρετεί, αν είναι διαφορετική. Αν συντρέχει εφαρμογή της περ. δ' της παρ. 2, η επίδοση γίνεται και προς τον υπουργό.

4. α. Σε περίπτωση αίτησης αναιρέσεως, η επίδοση προς τον αναιρεσίβλητο ιδιώτη μπορεί να γίνει και στον δικηγόρο που τον εκπροσώπησε κατά την τελευταία συζήτηση της υπόθεσης στα δικαστήρια της ουσίας ή στον πληρεξούσιο δικηγόρο που υπέγραψε το τελευταίο δικόγραφο ή στον ίδιο τον αναιρεσίβλητο, στη διεύθυνση που δήλωσε, σύμφωνα με το άρθρο 45 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Ο δικηγόρος παραδίδει αμελλητί τα έγγραφα στον αναιρεσίβλητο. Αν ο δικαστικός επιμελητής βεβαιώνει ότι δεν καθίσταται δυνατή η επίδοση και δεν βρίσκει άλλη γνωστή διεύθυνση, η επίδοση γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας για τους διαδίκους άγνωστης διαμονής.

β. Σε περίπτωση αίτησης αναιρέσεως κατά απόφασης που εκδίδεται επί των εκλογικών διαφορών των άρθρων 244 έως 272 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, η υπόθεση εισάγεται προς συζήτηση σύμφωνα με το άρθρο 20Α του παρόντος και η επίδοση της αίτησης

και της πράξης ορισμού εισηγητή και δικασίμου διενεργείται τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν από τη δικάσιμο.

5. Αν η επίδοση του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου σύμφωνα με την περ. α' της παρ. 1 του παρόντος γίνει εμπροθέσμως αλλά όχι νομοτύπως, ο υπόχρεος διάδικος καλείται μέσω της Γραμματείας από τον Πάρεδρο ή τον Εισηγητή που ορίσθηκε, σύμφωνα με την παρ. 1 ή την παρ. 2 του άρθρου 20, να επαναλάβει νομοτύπως την επίδοση, σύμφωνα με τις οδηγίες που του δίνονται, εντός εύλογης προθεσμίας που τάσσεται με την πρόσκληση. Για την πρόσκληση αυτή και την τασσόμενη προθεσμία καταχωρίζεται βεβαίωση στον φάκελο της δικογραφίας, η οποία υπογράφεται από τον αρμόδιο γραμματέα. Αν και η νέα επίδοση δεν διενεργηθεί νομοτύπως και εμπροθέσμως, το ένδικο βοήθημα τίθεται στο αρχείο σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της περ. α' της παρ. 1.

6. Σε περίπτωση νέας συζήτησης ή περαιτέρω συζήτησης της υπόθεσης, η κατά την παρ. 3 του άρθρου 20 πράξη του Προέδρου ή η απόφαση του Δικαστηρίου, με τις οποίες ορίζεται νέα δικάσιμος, επιδίδονται σε όλους τους διαδίκους με επιμέλεια της Γραμματείας. Όταν η συζήτηση ματαιώνεται λόγω έκτακτων περιστατικών, οι επιδόσεις που έγιναν νόμιμα από τους διαδίκους ή το Δικαστήριο δεν επαναλαμβάνονται. Στην περίπτωση αυτή οι διάδικοι υποχρεούνται να ενημερωθούν από τη Γραμματεία για τη νέα δικάσιμο.

7. Με την επιφύλαξη όσων ορίζονται στην περ. α' της παρ. 1 και στην παρ. 5 για τη θέση στο αρχείο ενδίκου βοηθήματος ή μέσου το οποίο δεν επιδόθηκε με τον τρόπο που προβλέπεται στις διατάξεις αυτές, αν κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο οι διάδικοι παρίστανται και δεν αντιλέγουν, το Δικαστήριο προχωρεί στη συζήτηση, ακόμη και αν δεν έχουν τηρηθεί οι διατάξεις του παρόντος για τις επιδόσεις.

8. Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρεται ο όρος «κοινοποίηση», για τις επιδόσεις που προβλέπονται για τις ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας διαδικασίες, νοείται ο όρος «επίδοση».

Άρθρο 7

Ηλεκτρονικές επιδόσεις - Προσθήκη άρθρου 21Α στο π.δ. 18/1989

Μετά από το άρθρο 21 του π.δ. 18/1989 (Α' 8) προστίθεται άρθρο 21Α, ως εξής:

«Άρθρο 21Α

Ηλεκτρονικές επιδόσεις

1. Οι επιδόσεις των διαδίκων και του δικαστηρίου μπορεί να γίνονται και με ηλεκτρονικά μέσα. Για τα ηλεκτρονικά έγγραφα του δικαστηρίου και των διαδίκων εφαρμόζεται αναλόγως ο ν. 4727/2020 (Α' 184) για τα ιδιωτικά και τα δημόσια ηλεκτρονικά έγγραφα. Η επίδοση με ηλεκτρονικά μέσα θεωρείται ότι έγινε, εφόσον επιστραφεί από τον παραλήπτη στον διενεργούντα την επίδοση ηλεκτρονική απόδειξη, η οποία πρέπει επίσης να πληροί τις προϋποθέσεις του ανωτέρω νόμου. Η ηλεκτρονική απόδειξη ισχύει ως έκθεση επίδοσης.

2. Ειδικά προς το Δημόσιο, οι επιδόσεις του δικαστηρίου με ηλεκτρονικά μέσα γίνονται μέσω διαλειτουργικότητας μεταξύ του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Διοικητικών Δικαστηρίων (Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ.) και του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ.). Η επίδοση προς το Δημόσιο των εγγράφων που αποστέλλονται με ηλεκτρονικά μέσα στο Νομικό

Συμβούλιο του Κράτους, θεωρείται ότι συντελείται μετά την παρέλευση δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την επιτυχή αποστολή τους στο Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ.. Η επίδοση πιστοποιείται από έκθεση ηλεκτρονικής αποστολής του προς επίδοση εγγράφου στο Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ., η οποία παράγεται αυτοματοποιημένα από το Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ. και φέρει: α) προηγμένη ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή κατά την έννοια των περ. 20 και 49 του άρθρου 2 του ν. 4727/2020 ή β) προηγμένη ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα κατά την έννοια των περ. 18 και 48 του άρθρου 2 του ν. 4727/2020. Μετά από την παρέλευση δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την επιτυχή αποστολή των εγγράφων στο Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ., για την πιστοποίηση της επίδοσης επισημειώνεται με αυτοματοποιημένο τρόπο από το Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ. στην έκθεση ηλεκτρονικής αποστολής η ημερομηνία συντέλεσης της επίδοσης.

3. Οι επιδόσεις του δικαστηρίου προς τους διαδίκους γίνονται αποκλειστικά με ηλεκτρονικά μέσα από την ημερομηνία που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 162 του ν. 4764/2020 (Α' 256). Το έγγραφο που έχει διαβιβαστεί με ηλεκτρονικά μέσα στη δηλωθείσα με το δικόγραφο ηλεκτρονική διεύθυνση θεωρείται ότι επιδόθηκε μετά την παρέλευση τριών (3) εργάσιμων ημερών από την ηλεκτρονική αποστολή του. Η παραγόμενη αυτόματα από το πληροφοριακό σύστημα του Δικαστηρίου έκθεση για την ηλεκτρονική αποστολή φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή. Αν η χρήση ηλεκτρονικών μέσων είναι τεχνικά αδύνατη και εφόσον τούτο επιβάλλεται για λόγους επείγοντος, οι επιδόσεις διενεργούνται σύμφωνα με το άρθρο 21. Μόλις καταστεί εκ νέου τεχνικά δυνατή η χρήση των ηλεκτρονικών μέσων, ακολουθεί και η επίδοση με τα μέσα αυτά.

4. Η παρ. 7 του άρθρου 21 ισχύει και για τις επιδόσεις του παρόντος.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζονται ο χρόνος έναρξης της διαδικασίας ηλεκτρονικής αποστολής των εγγράφων προς επίδοση μέσω διαλειτουργικότητας μεταξύ του Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ. και του Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ., οι κατηγορίες των εγγράφων που επιδίδονται με τη διαδικασία αυτή, ο τύπος, το περιεχόμενο, τα στοιχεία της έκθεσης ηλεκτρονικής αποστολής και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρ. 2. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται περιπτώσεις πλημμελών ηλεκτρονικών αποστολών εγγράφων προς επίδοση στο Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ. και ρυθμίζονται τα ζητήματα που αφορούν στον τρόπο διαχείρισής τους.»

Άρθρο 8

Καθήκοντα εισηγητή - Αντικατάσταση άρθρου 22 του π.δ. 18/1989

Το άρθρο 22 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί των καθηκόντων του εισηγητή, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 22

Καθήκοντα εισηγητή

1. Ο Πάρεδρος ή ο Εισηγητής που ορίζεται για την εισαγωγή της υπόθεσης σε συμβούλιο, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 20, το ταχύτερο δυνατό μετά από τη διαβίβαση του φακέλου της υπόθεσης συντάσσει έκθεση, η οποία διαλαμβάνει με πληρότητα το ιστορικό της διαφοράς, τα στοιχεία που βεβαιώνονται από τα έγγραφα και τα ζητήματα που ανακύπτουν.

2. Αν δεν διαβιβαστεί ο φάκελος ή διαπιστωθούν ουσιώδεις ελλείψεις, ο Πάρεδρος ή ο Εισηγητής ζητεί με έγγραφο, στο οποίο γίνεται ειδική μνεία της παρούσας παραγράφου, από τη Διοίκηση και αν συντρέχει περίπτωση από οποιονδήποτε άλλον διάδικο να συμπληρωθούν οι ελλείψεις εντός εύλογης προθεσμίας, την οποία τάσσει με το ίδιο έγγραφο. Ακολουθως, ακόμη και αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, συντάσσει την έκθεση της παρ. 1 λαμβάνοντας υπόψη και όσα ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 24 για το τεκμήριο ομολογίας.

3. Ο Πάρεδρος ή ο Εισηγητής μπορεί να ζητεί με οποιονδήποτε τρόπο από τους διαδίκους, καθώς και από οποιαδήποτε άλλη αρχή, κάθε στοιχείο το οποίο λείπει ή είναι χρήσιμο για τη διάγνωση της υπόθεσης. Το ίδιο μπορεί να κάνει ο εισηγητής που ορίζεται με την πράξη της παρ. 3 του άρθρου 20. Οι διάδικοι, καθώς και όλες οι αρχές από τις οποίες ζητούνται στοιχεία και πληροφορίες έχουν υποχρέωση να τα παρέχουν το ταχύτερο δυνατό.

4. Μετά από τη σύνταξη της έκθεσης της παρ. 1, η υπόθεση εισάγεται στον δικαστικό σχηματισμό σε συμβούλιο του άρθρου 34Γ, ο οποίος είτε εκδίδει απόφαση, σύμφωνα με τα άρθρα 34Α ή 34Β, είτε, αν κρίνει ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την έκδοση απόφασης, εκδίδει πρακτικό, στο οποίο καταχωρίζεται η έκθεση του Παρέδρου ή του Εισηγητή. Το περιεχόμενο της έκθεσης μπορεί να συμπληρώνεται με το πρακτικό του συμβουλίου, το οποίο επιδίδεται στους διαδίκους σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 21. Μετά από την έκδοση του πρακτικού, η υπόθεση εισάγεται στο ακροατήριο με την πράξη του Προέδρου, που εκδίδεται σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 20.

5. Το πρακτικό του συμβουλίου αποτελεί κατ' αρχήν την έκθεση βάσει της οποίας διεξάγεται η συζήτηση στο ακροατήριο. Ο εισηγητής της υπόθεσης μπορεί, αν το θεωρεί απαραίτητο, να συντάξει και να επισυνάψει στον φάκελο έκθεση με το περιεχόμενο της παρ. 1 τουλάχιστον τρεις (3) ημέρες πριν από τη συζήτηση. Σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 20Α, η έκθεση του εισηγητή της υπόθεσης με το ανωτέρω περιεχόμενο συντάσσεται υποχρεωτικά και επισυνάπτεται στον φάκελο τουλάχιστον τρεις (3) ημέρες πριν από τη συζήτηση. Αν οι προθεσμίες αυτές δεν τηρηθούν, η υπόθεση αναβάλλεται υποχρεωτικά σε μεταγενέστερη δικάσιμο, εφόσον υποβληθεί αίτημα από κάποιον διάδικο. Οι διάδικοι μπορούν να λαμβάνουν γνώση του πρακτικού του συμβουλίου και των ανωτέρω εκθέσεων των εισηγητών αμέσως μετά από την επισύναψή τους στον φάκελο της δικογραφίας.

6. Η συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο γίνεται στη δικάσιμο που ορίσθηκε με την πράξη της παρ. 3 του άρθρου 20. Αυτεπάγγελτη αναβολή της συζήτησης, η οποία δηλώνεται από τον εισηγητή τουλάχιστον πέντε (5) ημέρες πριν από τη δικάσιμο, είναι δυνατή κατόπιν συνεννόησης του εισηγητή της υπόθεσης με τον Πρόεδρο του οικείου σχηματισμού.»

Άρθρο 9

Απόψεις της Διοίκησης και φάκελος της υπόθεσης - Στοιχεία των διαδίκων - Αντικατάσταση άρθρου 23 π.δ. 18/1989

Το άρθρο 23 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί των απόψεων της Διοίκησης, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 23

Απόψεις της Διοίκησης και φάκελος της υπόθεσης - Στοιχεία των διαδικών

1. Το καθ' ού η αίτηση ακύρωσης ή η προσφυγή Δημόσιο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου έχει την υποχρέωση να εκθέσει τις απόψεις του για καθένα από τους προβαλλόμενους λόγους, διευκρινίζοντας σαφώς το συναφές με κάθε λόγο πραγματικό μέρος.
2. Η έκθεση των απόψεων της Διοίκησης και ο φάκελος της υπόθεσης αποστέλλονται στο Δικαστήριο εντός τριών (3) μηνών από την επίδοση του ενδίκου βοηθήματος σύμφωνα με την περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 21. Εντός της ίδιας προθεσμίας προσκομίζουν και οι λοιποί διάδικοι κάθε στοιχείο για την απόδειξη του εννόμου συμφέροντος και των πραγματικών ισχυρισμών τους. Σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 20Α, η έκθεση και ο φάκελος αποστέλλονται τουλάχιστον τριάντα (30) ημέρες πριν από τη δικάσιμο που ορίζεται με την πράξη της παρ. 3 του άρθρου 20, εφόσον η επίδοση του ενδίκου βοηθήματος και της πράξης ορισμού δικάσιμου γίνει τουλάχιστον δύο (2) μήνες πριν από τη δικάσιμο. Σε διαφορετική περίπτωση η έκθεση και ο φάκελος αποστέλλονται σε εύλογο χρόνο πριν από τη δικάσιμο. Αν υποβληθούν πρόσθετοι λόγοι, η Διοίκηση μπορεί πάντοτε να συμπληρώνει τις απόψεις της εντός εύλογου χρόνου από την επίδοσή τους. Η παρ. 2 του άρθρου 25 και η παρ. 2 του άρθρου 33 εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση αυτή.
3. Την έκθεση απόψεων της Διοίκησης προσυπογράφουν ο νομικός σύμβουλος του Δημοσίου ή του νομικού προσώπου που έχει εντολή να υποστηρίζει τα συμφέροντά τους, καθώς και οι καθ' ύλην αρμόδιοι υπάλληλοι, σύμφωνα με τους κανόνες που διέπουν τις διοικητικές πράξεις και με την ευθύνη που καθιερώνουν οι κανόνες αυτοί.
4. Η έκθεση των απόψεων της Διοίκησης και ο φάκελος που τη συνοδεύει υποβάλλονται αποκλειστικά με ηλεκτρονικά μέσα από την ημερομηνία που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 162 του ν. 4764/2020 (Α' 256). Η έκθεση απόψεων και το διαβιβαστικό έγγραφο, αν υπάρχει, πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις του ν. 4727/2020 (Α' 184). Στην έκθεση απόψεων επισημαίνονται διακριτά τα έγγραφα που αποτελούν περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου που αποστέλλεται και περιέχουν στοιχεία στα οποία η Διοίκηση ζητεί να μην επιτραπεί η πρόσβαση των λοιπών διαδίκων για τον λόγο ότι παραβλάπτεται απόρρητο το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις.»

Άρθρο 10

Συνέπειες μη αποστολής φακέλου - Αντικατάσταση άρθρου 24 π.δ. 18/1989

Το άρθρο 24 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί των συνεπειών της μη αποστολής του φακέλου της υπόθεσης από τη Διοίκηση, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 24

Συνέπειες μη αποστολής φακέλου

1. Αν ο φάκελος της υπόθεσης δεν αποσταλεί ή ο φάκελος που απεστάλη έχει ουσιώδεις ελλείψεις, το Δικαστήριο μπορεί κατ' εκτίμηση των περιστάσεων να συναγάγει τεκμήριο ομολογίας για την πραγματική βάση των ισχυρισμών του αιτούντος ή του προσφεύγοντος. Η συναγωγή του τεκμηρίου είναι δυνατή και για την έκδοση απόφασης σε συμβούλιο

σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 22. Σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 20Α, η δυνατότητα συναγωγής του τεκμηρίου ομολογίας παρέχεται, εφόσον η συζήτηση στο ακροατήριο αναβληθεί μία (1) φορά λόγω μη αποστολής των στοιχείων του φακέλου ή λόγω διαπίστωσης ουσιωδών ελλείψεων.

2. Η παράλειψη της έγκαιρης αποστολής των στοιχείων και πληροφοριών που προβλέπονται στα άρθρα 22 και 23, καθώς και της έκθεσης, συνιστά ιδιαίτερο πειθαρχικό αδίκημα των αρμοδίων για την ενέργεια αυτή υπαλλήλων.

3. Η πειθαρχική δίωξη ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις για το πειθαρχικό δίκαιο κάθε κατηγορίας υπαλλήλων. Την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης μπορεί να προκαλέσει και ο Πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας με έγγραφό του προς τον αρμόδιο υπουργό ή τη διοίκηση του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου. Στην περίπτωση αυτή καθίσταται υποχρεωτική η άσκηση της δίωξης. Η πειθαρχική απόφαση εκδίδεται το αργότερο μέσα σε δύο (2) μήνες από τη λήψη του εγγράφου για την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης. Η απόφαση που εκδίδεται κοινοποιείται αμελλητί και στον Πρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας.»

Άρθρο 11

Πρόσθετοι λόγοι - Υπομνήματα - Αντικατάσταση άρθρου 25 π.δ. 18/1989

Το άρθρο 25 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί των πρόσθετων λόγων και των υπομνημάτων, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 25

Πρόσθετοι λόγοι, υπομνήματα

1. Επιτρέπεται η υποβολή πρόσθετων λόγων ακύρωσης ή προσφυγής με δικόγραφο που κατατίθεται σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 19 και επιδίδεται με επιμέλεια του διαδίκου, επί ποινή απαραδέκτου, εντός είκοσι (20) ημερών από τη λήξη της τρίμηνης προθεσμίας για την αποστολή του φακέλου της υπόθεσης σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 23 και σε περίπτωση άσκησης ενδίκων μέσων εντός είκοσι (20) ημερών από την παρέλευση τριμήνου, το οποίο αρχίζει από την επίδοση του ενδίκου μέσου σύμφωνα με την περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 21. Όταν εφαρμόζεται το άρθρο 20Α, καθώς και αν δεν τηρηθεί η τρίμηνη προθεσμία της παρ. 2 του άρθρου 23 για την αποστολή του φακέλου από τη Διοίκηση ή περιέλθουν στο Δικαστήριο νέα κρίσιμα στοιχεία μετά από την εκπνοή της προθεσμίας αυτής ή μετά από την παρέλευση τριμήνου από την επίδοση του ενδίκου μέσου, το δικόγραφο πρόσθετων λόγων κατατίθεται και επιδίδεται τουλάχιστον είκοσι (20) πλήρεις ημέρες πριν από τη δικάσιμο. Σε περίπτωση σύντμησης της προθεσμίας της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 21, το δικόγραφο πρόσθετων λόγων κατατίθεται και επιδίδεται έως την παραμονή της δικασίμου. Αντίγραφο του δικογράφου πρόσθετων λόγων επιδίδεται σε όσους επιδίδεται το ένδικο βοήθημα ή μέσο σύμφωνα με το άρθρο 21 και σε εκείνους που έχουν ήδη ασκήσει παρέμβαση. Η παρ. 7 του άρθρου 21 έχει εφαρμογή και για τις επιδόσεις της παρούσας.

2. Υπομνήματα των διαδίκων, καθώς και στοιχεία του φακέλου ή στοιχεία για την απόδειξη του εννόμου συμφέροντος και των ισχυρισμών των διαδίκων κατατίθενται στη Γραμματεία προαποδεικτικώς το αργότερο δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση. Αν η προθεσμία αυτή δεν είναι δυνατό να τηρηθεί λόγω σύντμησης προθεσμιών ή για λόγους που

κρίνονται δικαιολογημένοι, τα υπομνήματα και τα στοιχεία του πρώτου εδαφίου υποβάλλονται έως την παραμονή της δικασίμου. Με τα υπομνήματα δεν είναι επιτρεπτή η προβολή για πρώτη φορά αυτοτελών λόγων.

3. Το δικόγραφο πρόσθετων λόγων και τα υπομνήματα των διαδίκων υποβάλλονται αποκλειστικά με ηλεκτρονικά μέσα από την ημερομηνία που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 162 του ν. 4764/2020 (Α' 256) και πληρούν τις προϋποθέσεις για τα δημόσια και τα ιδιωτικά ηλεκτρονικά έγγραφα, κατά περίπτωση, του ν. 4727/2020 (Α' 184), ο οποίος εφαρμόζεται αναλόγως.»

Άρθρο 12

Πληρεξουσιότητα - Αντικατάσταση άρθρου 27 π.δ. 18/1989

Το άρθρο 27 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί πληρεξουσιότητας, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 27

Πληρεξουσιότητα

1. α) Η πληρεξουσιότητα σε δικηγόρο για την άσκηση ενδίκου βοηθήματος ή μέσου παρέχεται με συμβολαιογραφική πράξη. Ο διάδικος που το άσκησε προσκομίζει το συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο το αργότερο δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη δικάσιμο που ορίσθηκε με την πράξη της παρ. 3 του άρθρου 20 και σε περίπτωση σύντμησης προθεσμίας, σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 21, το αργότερο μέχρι τη συζήτηση. Η πληρεξουσιότητα παρέχεται και από τους λοιπούς διαδίκους με συμβολαιογραφική πράξη, η οποία προσκομίζεται μέχρι τη συζήτηση. Γενικό συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο, η ισχύς του οποίου έχει παύσει κατά τη συζήτηση της υπόθεσης σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 97 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182), δεν λαμβάνεται υπόψη, έστω και αν ίσχυε κατά τον χρόνο άσκησης του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου. Ειδικώς όταν ο διάδικος είναι φυσικό πρόσωπο, η πληρεξουσιότητα μπορεί να παρέχεται και με ψηφιακή εξουσιοδότηση, η οποία εκδίδεται μέσω της ενιαίας ψηφιακής πύλης της δημόσιας διοίκησης (gov.gr) και αποστέλλεται ηλεκτρονικά στο Δικαστήριο εντός των προθεσμιών που ορίζονται στο δεύτερο και τρίτο εδάφιο.

β) Στα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου η πληρεξουσιότητα παρέχεται από τον νόμιμο εκπρόσωπό τους με ειδικό συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο. Όταν ο νόμος ή το καταστατικό απαιτεί για την άσκηση ενδίκου βοηθήματος ή μέσου προηγούμενη άδεια άλλου οργάνου, ο νόμιμος εκπρόσωπος του νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου τεκμαίρεται ότι ενεργεί με την άδεια του οργάνου αυτού. Η έλλειψη της άδειας δεν επηρεάζει το κύρος της δίκης και δημιουργεί αποκλειστικά ευθύνη του εκπροσώπου απέναντι στο νομικό πρόσωπο.

γ) Για την παροχή δικαστικής πληρεξουσιότητας από τη Διοίκηση εφαρμόζονται οι κείμενες για αυτήν διατάξεις.

2. Για την υπογραφή του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου και την ενέργεια των πράξεων της προδικασίας από τον δικηγόρο που υπογράφει το δικόγραφο, η πληρεξουσιότητα τεκμαίρεται ότι υπάρχει, εφόσον υποβληθεί πληρεξούσιο έγγραφο σύμφωνα με την παρ. 1. Η εμπρόθεσμη υποβολή ειδικού συμβολαιογραφικού πληρεξουσίου ή εξουσιοδότησης, σύμφωνα με το πέμπτο εδάφιο της περ. α' της παρ. 1, σε δικηγόρο διαφορετικό από τον

υπογράφοντα ισχύει και ως έγκριση όλων των ενεργειών του δικηγόρου που υπέγραψε το εισαγωγικό δικόγραφο.

3. Αν δεν χορηγηθεί πληρεξουσιότητα κατά τις παρ. 1 και 2, το ένδικο βοήθημα ή μέσο απορρίπτεται ως απαράδεκτο. Αν έχει χορηγηθεί πληρεξουσιότητα σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2, ο διάδικος μπορεί έως τη συζήτηση να χορηγήσει συμβολαιογραφική πληρεξουσιότητα ή εξουσιοδότηση σύμφωνα με το πέμπτο εδάφιο της περ. α' της παρ. 1 και σε άλλο δικηγόρο με ή χωρίς ανάκληση της προηγούμενης.

4. Αν η πληρεξουσιότητα που χορηγήθηκε παύσει λόγω θανάτου του πληρεξούσιου δικηγόρου ή για άλλο νόμιμο λόγο, η εκδίκαση της υπόθεσης μπορεί να αναβληθεί με αίτημα του διαδίκου για μία (1) μόνο φορά και για εύλογο χρονικό διάστημα, αφού εκτιμηθεί η φύση της υπόθεσης. Αν δεν υποβληθεί αίτημα αναβολής, το ένδικο βοήθημα ή μέσο λογίζεται ότι έχει εγκριθεί με το υπάρχον πληρεξούσιο.

5. Αν η πληρεξουσιότητα που χορηγήθηκε εμφανίζει ελλείψεις ή υπάρχει ανάγκη συμπληρώσεων ή προκύπτουν αμφιβολίες ως προς τη νομιμοποίηση του πληρεξούσιου δικηγόρου ή του διαδίκου, χωρίς όμως να συντρέχει περίπτωση παντελούς έλλειψης νομιμοποιητικών στοιχείων, ο πάρεδρος ή ο εισηγητής που ορίζεται για την εισαγωγή της υπόθεσης σε συμβούλιο ή ο εισηγητής της υπόθεσης που ορίζεται για την εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο μεριμνά για την άρση των σχετικών ελαττωμάτων. Αν το ζήτημα ανακύψει ενώπιον του οικείου σχηματισμού, εφαρμόζεται αναλόγως η παρ. 5 του άρθρου 33.

6. α) Αν από λόγους ανωτέρας βίας εμποδίστηκε η εμπρόθεσμη νομιμοποίηση του πληρεξούσιου δικηγόρου, ο διάδικος δύναται να καταθέσει, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 19, αίτηση επαναφοράς των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση, υποβάλλοντας ταυτόχρονα το συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο ή την εξουσιοδότηση, σύμφωνα με το πέμπτο εδάφιο της περ. α' της παρ. 1 του παρόντος, προς τον δικηγόρο του. Η αίτηση περιέχει με σαφήνεια τους προβαλλόμενους λόγους και υποβάλλεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δέκα (10) ημερών από την άρση του εμποδίου και πάντως το αργότερο έως την έναρξη της συζήτησης στο ακροατήριο.

β) Η αίτηση επαναφοράς κρίνεται με την απόφαση για το ένδικο βοήθημα ή μέσο.»

Άρθρο 13

Συζήτηση στο ακροατήριο - Αναβολή - Αντικατάσταση άρθρου 33 π.δ. 18/1989

Το άρθρο 33 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί της συζήτησης στο ακροατήριο και της αναβολής, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 33

Συζήτηση στο ακροατήριο - Αναβολή

1. Η συζήτηση αρχίζει με την ανάγνωση του πρακτικού του δικαστικού σχηματισμού του άρθρου 34Γ ή της έκθεσης του εισηγητή της υπόθεσης, καθώς και της έκθεσης του εισηγητή που κατατίθεται πέραν του εκδοθέντος πρακτικού, ή της παραπεμπτικής απόφασης, η οποία επέχει πάντοτε θέση έκθεσης του οριζόμενου με αυτήν εισηγητή. Ο εισηγητής εκθέτει τα κύρια, κατά την κρίση του, σημεία της υπόθεσης.

2. Η συζήτηση διεξάγεται αποκλειστικά βάσει των δικογράφων και των εγγράφων που έχουν υποβληθεί προαποδεικτικώς, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 25. Το Δικαστήριο μπορεί, κατά την κρίση του, να διατάξει με προδικαστική απόφαση κάθε συμπληρωματική απόδειξη και να υποχρεώσει οποιαδήποτε αρχή ή ιδιώτη διάδικο να προσκομίσει έγγραφα ή να παράσχει πληροφορίες σχετικά με την υπόθεση.

3. Οι διάδικοι μπορούν να συμφωνήσουν ότι δεν θα εμφανιστούν στο ακροατήριο, αλλά θα παραστούν με κοινή δήλωση που υπογράφεται από τους πληρεξούσιους δικηγόρους τους. Τέτοια δήλωση μπορεί να γίνει και από έναν ή ορισμένους μόνο πληρεξούσιους δικηγόρους. Η δήλωση κατατίθεται στη Γραμματεία από τον πληρεξούσιο δικηγόρο ή, σε περίπτωση κοινής δήλωσης, από έναν (1) τουλάχιστον πληρεξούσιο δικηγόρο το αργότερο τρεις (3) ημέρες πριν από τη συζήτηση. Εκπρόθεσμη δήλωση έχει τις συνέπειες παράστασης στο ακροατήριο, χωρίς να παρέχει δικαιώματα δικαστικής δαπάνης. Η δήλωση μπορεί να ανακληθεί έως τις 12:00 της παραμονής της δικασίμου. Κατόπιν συνεννόησης του Προέδρου με τον εισηγητή της υπόθεσης, οι ανωτέρω δηλώσεις μπορεί να μη γίνουν δεκτές, οπότε όλοι οι διάδικοι ειδοποιούνται με κάθε πρόσφορο μέσο από τη Γραμματεία ή τον εισηγητή της υπόθεσης το αργότερο έως τις 15:00 της παραμονής της δικασίμου περί του ότι η συζήτηση θα διεξαχθεί προφορικά, εφαρμοζόμενου κατά τα λοιπά αναλόγως του δεύτερου εδαφίου της παρ. 5.

4. Οι δηλώσεις της παρ. 3 μπορούν να υποβάλλονται στη Γραμματεία και ηλεκτρονικά, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις για τα δημόσια και τα ιδιωτικά ηλεκτρονικά έγγραφα, κατά περίπτωση, του ν. 4727/2020 (Α' 184), ο οποίος εφαρμόζεται αναλόγως. Πριν από τη συζήτηση της υπόθεσης, η Γραμματεία εκτυπώνει και θέτει στη δικογραφία τις δηλώσεις αυτές.

5. Αν υπάρχουν τυπικές παραλείψεις, ο προεδρεύων ή ο εισηγητής καλεί και μετά από τη συζήτηση τον πληρεξούσιο δικηγόρο να τις καλύψει, τάσσοντας εύλογη κατά την κρίση του προθεσμία. Η πρόσκληση γίνεται με κάθε πρόσφορο μέσο από τη Γραμματεία, η οποία βεβαιώνει με σημείωση στο εσωτερικό του φακέλου της δικογραφίας τον τρόπο και τον χρόνο ειδοποίησης, τα ζητούμενα στοιχεία και την προθεσμία. Αν αποστέλλεται έγγραφο, τηρείται αντίγραφο αυτού στον φάκελο της δικογραφίας και στο αντίγραφο σημειώνεται η ημερομηνία αποστολής.

6. Με έγγραφο αίτημα του διαδίκου μπορεί να αναβληθεί η συζήτηση της υπόθεσης, εφόσον, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, συντρέχει σπουδαίος λόγος. Δεύτερο αίτημα αναβολής για τον ίδιο ή παρεμφερή λόγο είναι απαράδεκτο. Το Δικαστήριο μπορεί πάντοτε να αναβάλει τη συζήτηση της υπόθεσης αυτεπαγγέλτως, αν συντρέχει σπουδαίος λόγος. Για την υποβολή αιτήματος αναβολής ο διάδικος καταβάλλει παράβολο υπέρ του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.) ύψους πενήντα (50) ευρώ. Σε κοινό αίτημα αναβολής περισσότερων διαδίκων καταβάλλεται ένα παράβολο, το οποίο επιμερίζεται ισομερώς. Δεν έχουν υποχρέωση καταβολής παράβολου το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) και οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.). Δεν καταβάλλεται παράβολο σε περίπτωση αποχής των δικηγόρων. Το παράβολο επιστρέφεται, αν το αίτημα της αναβολής απορριφθεί.»

Άρθρο 14**Απόρριψη ενδίκων βοηθημάτων και μέσων σε συμβούλιο - Αντικατάσταση άρθρου 34Α π.δ. 18/1989**

Το άρθρο 34Α του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί της απόρριψης ενδίκων βοηθημάτων και μέσων, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 34Α**Απόρριψη ενδίκων βοηθημάτων και μέσων σε συμβούλιο**

1. Ο δικαστικός σχηματισμός του άρθρου 34Γ, με συνοπτική απόφαση που λαμβάνεται ομοφώνως, μπορεί να απορρίπτει अपαράδεκτα ή αβάσιμα ένδικα βοηθήματα και μέσα ή να καταργεί τη δίκη στις περιπτώσεις της παρ. 1 του άρθρου 32, εφόσον η υπόθεση δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες, πραγματικές ή νομικές, δυσκολίες. Στην περίπτωση του πρώτου εδαφίου απορρίπτεται, εφόσον υπάρχει, και η εκκρεμής αίτηση αναστολής. Με την ίδια διαδικασία μπορεί να παραπέμπει την υπόθεση στον Πρόεδρο του Συμβουλίου, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 14, ή να θέτει την υπόθεση στο αρχείο. Στην ανωτέρω περίπτωση απορρίπτεται, εφόσον υπάρχει, και η εκκρεμής αίτηση αναστολής.
2. Ένδικα βοηθήματα και μέσα, συμπεριλαμβανομένων των εκκρεμών αιτήσεων παροχής προσωρινής προστασίας, τα οποία έχουν εισαχθεί αναρμοδίως στο Συμβούλιο της Επικρατείας, μπορούν να παραπέμπονται στο αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο με απόφαση της παρ. 1 ή με πράξη του Προέδρου του οικείου σχηματισμού. Η παραπομπή στο αρμόδιο δικαστήριο, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο, είναι δεσμευτική για τους διαδίκους και για το δικαστήριο στο οποίο γίνεται η παραπομπή, μη εφαρμοζόμενου του δευτέρου, τρίτου και τέταρτου εδαφίου της παρ. 3.
3. Η απόφαση που εκδίδεται, σύμφωνα με την παρ. 1, επιδίδεται με επιμέλεια της Γραμματείας σε αυτόν που άσκησε το ένδικο βοήθημα ή μέσο. Η επίδοση της απόφασης και από οποιονδήποτε άλλον έχει τα ίδια αποτελέσματα. Αυτός που άσκησε το ένδικο βοήθημα ή μέσο μπορεί με αίτησή του, η οποία κατατίθεται, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 19, εντός εξήντα (60) ημερών από την επίδοση και, πάντως, όχι μετά από την πάροδο δεκαοκτώ (18) μηνών από την έκδοση της απόφασης, να ζητήσει τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο, αφού καταβάλει ως ειδικό, επιπλέον, παράβολο το πενταπλάσιο του κατά περίπτωση προβλεπόμενου. Με την κατάθεση της αίτησης η απόφαση παύει να ισχύει και ο Πρόεδρος του οικείου σχηματισμού εισάγει την υπόθεση στο ακροατήριο με την έκδοση πράξης ορισμού εισηγητή και δικασίμου, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 20. Το σκέλος της απόφασης του συμβουλίου που αφορά την απόρριψη της αίτησης αναστολής δεν θίγεται από την άσκηση του δικαιώματος της παρούσας.
4. Για το καταβαλλόμενο, σύμφωνα με την παρ. 3, ειδικό παράβολο εφαρμόζεται αναλόγως η παρ. 4 του άρθρου 36. Σε περίπτωση απόρριψης του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου, το Δικαστήριο, εκτιμώντας τις περιστάσεις, μπορεί να επιβάλει σε αυτόν που το άσκησε έως και το τριπλάσιο του ειδικού παράβολου. Αν ο διάδικος που ηττάται δεν έχει κατά νόμο υποχρέωση καταβολής παράβολου, καταδικάζεται να καταβάλει στον νικήσαντα διάδικο το πενταπλάσιο της δικαστικής δαπάνης.»

Άρθρο 15**Αποδοχή ενδίκων βοηθημάτων και μέσων σε συμβούλιο - Αντικατάσταση άρθρου 34B π.δ. 18/1989**

Το άρθρο 34B του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί της αποδοχής ενδίκων βοηθημάτων και μέσων, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 34B**Αποδοχή ενδίκων βοηθημάτων και μέσων σε συμβούλιο**

1. Ο δικαστικός σχηματισμός του άρθρου 34Γ, με συνοπτική απόφαση που λαμβάνεται ομοφώνως, μπορεί να αποδέχεται ένδικα βοηθήματα και μέσα, για τα οποία έχει προσκομισθεί πληρεξούσιο έγγραφο, κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 27, εφόσον η υπόθεση δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες, πραγματικές ή νομικές, δυσκολίες. Το συμβούλιο μπορεί να αποφαινεται και για την εκκρεμή αίτηση αναστολής.
2. Η απόφαση του συμβουλίου επιδίδεται στους διαδίκους με επιμέλεια της Γραμματείας. Η επίδοση της απόφασης και από οποιονδήποτε άλλον έχει τα ίδια αποτελέσματα τόσο για τον ίδιο, όσο και για εκείνον προς τον οποίο γίνεται. Διάδικος που δικαιολογεί έννομο συμφέρον μπορεί με αίτησή του να ζητήσει τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο εντός των προθεσμιών της παρ. 3 του άρθρου 34Α. Στην περίπτωση αυτή, η υπόθεση εισάγεται προς εκδίκαση στο ακροατήριο με πράξη του Προέδρου του οικείου σχηματισμού. Η άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας του τρίτου εδαφίου βεβαιώνεται με διαπιστωτική πράξη του Προέδρου. Η ακυρωτική απόφαση του συμβουλίου ισχύει και παράγει τα έννομα αποτελέσματά της από την έκδοση της διαπιστωτικής πράξης του Προέδρου και υπόκειται έκτοτε σε τριτανakoπή, αν είναι ακυρωτική. Αν το συμβούλιο έχει δεχθεί την αίτηση αναστολής, το σκέλος αυτό της απόφασής του ισχύει από την έκδοσή της και έως την έκδοση οριστικής απόφασης.
3. Αν μετά από τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο το ένδικο βοήθημα ή μέσο γίνει δεκτό, ο διάδικος που την προκάλεσε καταδικάζεται να καταβάλει στον νικήσαντα διάδικο το πενταπλάσιο της δικαστικής δαπάνης.»

Άρθρο 16**Συγκρότηση του κατά τα άρθρα 34Α και 34B δικαστικού σχηματισμού - Αντικατάσταση άρθρου 34Γ π.δ. 18/1989**

Το άρθρο 34Γ του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί της σύνθεσης του κατά τα άρθρα 34Α και 34B δικαστικού σχηματισμού, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 34Γ**Συγκρότηση του κατά τα άρθρα 34Α και 34B δικαστικού σχηματισμού**

Ο δικαστικός σχηματισμός σε συμβούλιο, ο οποίος εκδίδει απόφαση ή πρακτικό σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 22 και τα άρθρα 34Α και 34B, συγκροτείται από τον Πρόεδρο του Τμήματος και απαρτίζεται από τον ίδιο ή τον νόμιμο αναπληρωτή του, έναν (1) Σύμβουλο και τον Πάρεδρο ή τον Εισηγητή, που ορίζεται σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 20. Ο ίδιος

σχηματισμός συγκροτείται για τις υποθέσεις της Ολομέλειας από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας και απαρτίζεται από τον ίδιο ή τον νόμιμο αναπληρωτή του, τρεις (3) Συμβούλους και τον Πάρεδρο που ορίζεται σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 20. Ο Πάρεδρος ή ο Εισηγητής συμμετέχει στον οικείο σχηματισμό με αποφασιστική ψήφο.»

Άρθρο 17

Συμπερίληψη στη δικαστική δαπάνη των εξόδων επίδοσης - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 39 π.δ. 18/1989

Στην παρ. 1 του άρθρου 39 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί της δικαστικής δαπάνης, προστίθεται όγδοο εδάφιο και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Ο ηττημένος διάδικος καταδικάζεται με την απόφαση να καταβάλει τη δικαστική δαπάνη του διαδίκου που νίκησε.

Το Δικαστήριο, εκτιμώντας τις περιστάσεις, μπορεί να απαλλάξει, ολικά ή μερικά, από τη δικαστική δαπάνη, τον ηττημένο διάδικο.

Η δικαστική δαπάνη περιλαμβάνει, ανεξάρτητα από την ιδιότητα του διαδίκου, την αμοιβή του δικηγόρου για τη σύνταξη του κυρίου δικογράφου ή της παρέμβασης και για την παράσταση σε κάθε συζήτηση.

Η Ολομέλεια του Δικαστηρίου καθορίζει, με απόφαση που λαμβάνεται σε συμβούλιο, το ύψος της δικαστικής δαπάνης, με βάση το ύψος της προεισπραττόμενης δικηγορικής αμοιβής, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη για τον τεκμαρτό προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος των δικηγόρων και το συντελεστή υπολογισμού των δικηγορικών αμοιβών του Κώδικα περί Δικηγόρων.

Κάθε άλλη διάταξη που προβλέπει επιδίκαση μειωμένης αμοιβής καταργείται.

Εάν ο ηττηθείς διάδικος συνέβαλε με τη δικονομική συμπεριφορά του στην καθυστέρηση εκδίκασης της υπόθεσης, το δικαστήριο μπορεί να του επιβάλει δικαστική δαπάνη έως τριπλάσια της εκάστοτε οριζόμενης.

Ειδικά ως προς το Δημόσιο και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου για την επιβολή της ανωτέρω δικαστικής δαπάνης λαμβάνεται υπόψη και η τήρηση των υποχρεώσεων των άρθρων 23 και 24.

Στη δικαστική δαπάνη που επιδικάζεται υπέρ του νικήσαντος ιδιώτη διαδίκου περιλαμβάνονται και τα έξοδα επίδοσης στα οποία υποβλήθηκε.»

Άρθρο 18

Παρέμβαση - Τροποποίηση άρθρου 49 π.δ. 18/1989

Το άρθρο 49 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί της παρέμβασης, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 49

Παρέμβαση

1. Οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να παρέμβει στη δίκη επί αίτησης ακύρωσης μόνο για τη διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης.

2. Η παρέμβαση ασκείται επί ποινή απαραδέκτου με κατάθεση δικογράφου, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 19, εντός τριών (3) μηνών από την επίδοση της αίτησης ακύρωσης

που γίνεται από τον αιτούντα σύμφωνα με την περ. ε΄ της παρ. 2 του άρθρου 21, και σε κάθε άλλη περίπτωση τουλάχιστον δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη δικάσιμο. Αντίγραφο της παρέμβασης επιδίδεται στους διαδίκους με επιμέλεια του παρεμβαίνοντος εντός των ίδιων προθεσμιών. Σε περίπτωση σύντμησης της προθεσμίας, σύμφωνα με την περ. β΄ της παρ. 1 του άρθρου 21, η παρέμβαση μπορεί να κατατεθεί και να επιδοθεί έως την παραμονή της δικάσιμου.

3. Το άρθρο 18 και η παρ. 7 του άρθρου 21 εφαρμόζονται και στην παρέμβαση.

4. Το δικόγραφο της παρέμβασης υποβάλλεται αποκλειστικά με ηλεκτρονικά μέσα από την ημερομηνία που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 162 του ν. 4764/2020 (Α΄ 256), εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις για τα δημόσια και τα ιδιωτικά ηλεκτρονικά έγγραφα, κατά περίπτωση, του ν. 4727/2020 (Α΄ 184), ο οποίος εφαρμόζεται αναλόγως.»

Άρθρο 19

Τριτανακοπή - Αντικατάσταση παρ. 2 άρθρου 51 π.δ. 18/1989

Η παρ. 2 του άρθρου 51 του π.δ. 18/1989 (Α΄ 8), περί της τριτανακοπής, αντικαθίσταται και το άρθρο 51 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 51

Τριτανακοπή

1. Τρίτος, που βλάπτεται από την ακυρωτική απόφαση δικαιούται να την ανακόψει μέσα σε προθεσμία εξήντα ημερών, η οποία αρχίζει από την κοινοποίηση της απόφασης προς αυτόν ή ατόμου έλαβε γνώση της απόφασης με οποιονδήποτε άλλο τρόπο.
2. Στερείται του δικαιώματος ανακοπής ο τρίτος στον οποίο επιδόθηκε αντίγραφο της αίτησης ακύρωσης, σύμφωνα με την περ. ε΄ της παρ. 2 του άρθρου 21, καθώς και οποιοσδήποτε άσκησε παρέμβαση.
3. Οι διατάξεις του παρόντος που αφορούν την προδικασία, τη συζήτηση και την έκδοση απόφασης επί της αιτήσεως ακυρώσεως, εφαρμόζονται αναλόγως και για την τριτανακοπή.»

Άρθρο 20

Αναστολή εκτέλεσης - Αντικατάσταση άρθρου 52 π.δ. 18/1989

Το άρθρο 52 του π.δ. 18/1989 (Α΄ 8), περί της αναστολής εκτέλεσης, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 52

Αναστολή εκτέλεσης

1. Αν υποβληθεί αίτηση ακύρωσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, η αρμόδια αρχή μπορεί, μετά από αίτηση εκείνου που άσκησε την αίτηση ακύρωσης, να διατάξει την αναστολή εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης.
2. Επιτροπή που συγκροτείται κάθε φορά από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου ή του αρμοδίου τμήματος και απαρτίζεται από τον ίδιο ή τον νόμιμο αναπληρωτή του, τον Πάρεδρο ή τον Εισηγητή που ορίζεται σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 20 ή τον εισηγητή της

υπόθεσης που ορίζεται σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 20, και έναν (1) Σύμβουλο, μπορεί, μετά από αίτηση εκείνου που άσκησε αίτηση ακύρωσης, να αναστείλει την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης με συνοπτικά αιτιολογημένη απόφαση, η οποία εκδίδεται σε συμβούλιο. Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου ή του αρμοδίου Τμήματος μπορεί να εισαγάγει την αίτηση, λόγω της σπουδαιότητας των ζητημάτων που ανακύπτουν, σε Επιτροπή με πενταμελή σύνθεση. Αν η Επιτροπή Τμήματος διαπιστώνει αντίθετη νομολογία, παραπέμπει με πρακτικό την αίτηση στην Επιτροπή της Ολομέλειας με πενταμελή σύνθεση. Στις Επιτροπές με πενταμελή σύνθεση, εκτός από τα μέλη που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο, μετέχουν Σύμβουλοι. Σε περίπτωση παραπομπής στην Επιτροπή της Ολομέλειας, εισηγητής παραμένει εκείνος που είχε οριστεί αρχικά, εφόσον είναι Σύμβουλος ή Πάρεδρος, άλλως ως εισηγητής ορίζεται με την παραπεμπτική απόφαση Σύμβουλος, επικουρούμενος από τον Εισηγητή που μετείχε στην ίδια Επιτροπή. Οι Πάρεδροι και οι Εισηγητές συμμετέχουν στις ανωτέρω επιτροπές με αποφασιστική ψήφο.

3. Με πράξη που συντάσσεται επάνω στο δικόγραφο της αίτησης, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου ή του αρμοδίου Τμήματος τάσσει προθεσμία στην αρμόδια αρχή, για να διαβιβάσει στο Δικαστήριο τον φάκελο της υπόθεσης και τις απόψεις της Διοίκησης. Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται το άρθρο 20. Η προθεσμία αρχίζει από την επίδοση, με επιμέλεια του αιτούντος, στην αρμόδια αρχή αντιγράφου του δικογράφου της αίτησης αναστολής με την πράξη του Προέδρου. Με το δικόγραφο αυτό επιδίδεται και αντίγραφο του κυρίου δικογράφου. Μέχρι τη λήξη της προθεσμίας του πρώτου εδαφίου ο αιτών οφείλει να προσκομίσει τα αποδεικτικά στοιχεία στα οποία στηρίζει τους ισχυρισμούς του.

4. Αντίγραφο της αίτησης αναστολής επιδίδεται με επιμέλεια του αιτούντος και σε οποιονδήποτε έχει δικαίωμα να παρέμβει στην ακυρωτική δίκη. Ο τελευταίος δικαιούται να υποβάλει ενώπιον της Επιτροπής υπόμνημα και πριν ακόμη ασκήσει παρέμβαση. Το υπόμνημα υπόκειται στα τέλη της αίτησης αναστολής.

5. Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου ή του αρμοδίου Τμήματος μπορεί, εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα με την αίτηση αναστολής ή αυτοτελώς μετά από την κατάθεσή της, να εκδώσει προσωρινή διαταγή αναστολής εκτέλεσης, η οποία καταχωρίζεται κάτω από την αίτηση. Για την έκδοση προσωρινής διαταγής αποφαινεται ο Πρόεδρος το ταχύτερο δυνατόν μετά από την προσκόμιση του αποδεικτικού επίδοσης στην αρμόδια αρχή της αίτησης αναστολής που περιέχει το σχετικό αίτημα ή της αίτησης αναστολής και της αυτοτελούς αίτησης για τη χορήγηση προσωρινής διαταγής. Η αρμόδια αρχή μπορεί να διατυπώσει τις απόψεις της μέσα σε πέντε (5) εργάσιμες ημέρες από την επίδοση. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις ο Πρόεδρος αποφαινεται και χωρίς τις πιο πάνω επιδόσεις, οι οποίες, σε περίπτωση έκδοσης προσωρινής διαταγής, γίνονται από τον αιτούντα αμέσως. Σε διαφορετική περίπτωση η προσωρινή διαταγή ανακαλείται κατά τη διάταξη του επόμενου εδαφίου. Η προσωρινή διαταγή ισχύει μέχρι την έκδοση της απόφασης της Επιτροπής και μπορεί να ανακληθεί, ακόμη και αυτεπαγγέλτως, από τον Πρόεδρο ή την Επιτροπή. Η αίτηση για ανάκληση προσωρινής διαταγής επιδίδεται με επιμέλεια αυτού που την υπέβαλε σε εκείνον που άσκησε την αίτηση αναστολής, ο οποίος μπορεί να διατυπώσει τις απόψεις του εντός δύο (2) εργάσιμων ημερών από την επίδοση. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις, η ανάκληση της προσωρινής διαταγής μπορεί να γίνεται και πριν από την επίδοση της σχετικής αίτησης στον αιτούντα.

6. Η αίτηση διαλαμβάνει τους ειδικούς λόγους που μπορούν να δικαιολογήσουν την αναστολή εκτέλεσης στη συγκεκριμένη περίπτωση. Η αίτηση γίνεται δεκτή, όταν κρίνεται ότι

η άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης θα προκαλέσει στον αιτούντα βλάβη ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη σε περίπτωση αποδοχής της αίτησης ακύρωσης. Η αίτηση, όμως, μπορεί να απορριφθεί, αν κατά τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και του δημοσίου συμφέροντος κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αναστολή της εκτέλεσης θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος.

7. Αν η Επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακύρωσης είναι προδήλως βάσιμη, μπορεί να δεχθεί την αίτηση αναστολής, ακόμη και αν η βλάβη του αιτούντος από την άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης δεν κρίνεται ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη. Αντίθετα, η αίτηση αναστολής μπορεί να απορριφθεί ακόμη και σε περίπτωση ανεπανόρθωτης ή δυσχερώς επανορθώσιμης βλάβης, αν η Επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακύρωσης είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη. Η Επιτροπή, εκτιμώντας τις περιστάσεις, μπορεί να ασκεί ταυτόχρονα τις αρμοδιότητες του συμβουλίου του άρθρου 34Γ για το κύριο ένδικο βοήθημα ή μέσο, εφαρμοζόμενων κατά τα λοιπά των άρθρων 34Α και 34Β.

8. Η Επιτροπή, εκτός από την αναστολή εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης, μπορεί να διατάξει και κάθε άλλο, κατά περίπτωση, κατάλληλο μέτρο, χωρίς να δεσμεύεται από τις προτάσεις των διαδίκων.

9. Η απόφαση της Επιτροπής για την αίτηση αναστολής μπορεί να ανακληθεί ύστερα από αίτηση της αρμόδιας αρχής ή εκείνου που θα είχε δικαίωμα παρέμβασης στην ακυρωτική δίκη. Την ανάκληση μπορεί να δικαιολογήσουν μόνο νεότερα κρίσιμα στοιχεία, τα οποία δεν είχαν τεθεί υπόψη της Επιτροπής κατά την έκδοση της απόφασής της ή μεταβολή των δεδομένων βάσει των οποίων χορηγήθηκε η αναστολή εκτέλεσης.

10. Αν απορριφθεί η αίτηση αναστολής, επιτρέπεται η άσκηση νέας αίτησης υπό τις προϋποθέσεις του τελευταίου εδαφίου της παρ. 9, που εφαρμόζεται αναλόγως.

11. Αν υποβληθεί παραίτηση από την αίτηση αναστολής, συντάσσεται πρακτικό και αποδίδεται το παράβολο στον αιτούντα. Μετά από την έκδοση οριστικής απόφασης για το κύριο ένδικο βοήθημα ή μέσο η εκκρεμής αίτηση αναστολής τίθεται στο αρχείο με πράξη του αρμόδιου Γραμματέα, με την οποία αποδίδεται και το παράβολο στον αιτούντα.

12. Ως προς τη δικαστική δαπάνη εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 39.»

Άρθρο 21

Πρόσθετοι λόγοι έφεσης - Αντικατάσταση άρθρου 62 π.δ. 18/1989

Το άρθρο 62 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί των πρόσθετων λόγων της έφεσης, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 62

Πρόσθετοι λόγοι έφεσης

Πρόσθετοι λόγοι έφεσης υποβάλλονται με ιδιαίτερο δικόγραφο που κατατίθεται και επιδίδεται σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 25. Η παρ. 7 του άρθρου 21 εφαρμόζεται και στην περίπτωση αυτή.»

Άρθρο 22**Σύσταση επιτροπής για την κωδικοποίηση της νομοθεσίας περί Συμβουλίου της Επικρατείας**

Στο Υπουργείο Δικαιοσύνης συστήνεται Επιτροπή για την κωδικοποίηση της νομοθεσίας περί Συμβουλίου της Επικρατείας, που αποτελείται από: α) έναν (1) Αντιπρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας, εν ενεργεία ή επίτιμο, ως Πρόεδρο, β) έναν (1) Σύμβουλο Επικρατείας, γ) δύο (2) Παρέδρους του Συμβουλίου της Επικρατείας, δ) έναν (1) Διοικητικό Δικαστή, με βαθμό τουλάχιστον Εφέτη, ε) έναν (1) Καθηγητή Δημοσίου Δικαίου Νομικής Σχολής και στ) έναν (1) δικηγόρο. Χρέη γραμματέα εκτελεί δικαστικός υπάλληλος του Συμβουλίου της Επικρατείας. Οι ανωτέρω ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης. Στην Επιτροπή αυτή ανατίθεται η κωδικοποίηση της νομοθεσίας περί Συμβουλίου της Επικρατείας σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 76 του Συντάγματος. Με τον κωδικοποιημένο νόμο που θα επιψηφισθεί σύμφωνα με τη διαδικασία αυτή μπορεί να τροποποιούνται διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας. Η επιτροπή οφείλει να τελειώσει το έργο της σε έξι (6) μήνες από τότε που θα συγκροτηθεί.

Άρθρο 23**Μεταβατικές διατάξεις**

1. Για τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που έχουν κατατεθεί στο Συμβούλιο της Επικρατείας έως τη 15η.9.2024, καθώς και για τις υποθέσεις αρμοδιότητας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις που ισχύουν πριν από τη 16η.9.2024.
2. Ένδικα βοηθήματα και μέσα που έχουν κατατεθεί έως και τη 15η.9.2024 δύνανται να εισάγονται σε κάθε περίπτωση με πράξη του Προέδρου στον δικαστικό σχηματισμό του άρθρου 34Γ του π.δ. 18/1989 (Α' 8) και να εκδικάζονται από αυτόν σύμφωνα με τα άρθρα 34Α και 34Β του π.δ. 18/1989, όπως οι διατάξεις αυτές ισχύουν μετά από την αντικατάστασή τους με τον παρόντα νόμο. Αν η υπόθεση έχει ήδη εισαχθεί στο ακροατήριο, ο αρμόδιος Γραμματέας ενημερώνει τον πληρεξούσιο δικηγόρο του διαδίκου για την εισαγωγή της υπόθεσης σε συμβούλιο.

ΜΕΡΟΣ Γ'**ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΣΤΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ - ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΙΛΟΤΙΚΗ Ή ΚΑΤΟΠΙΝ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΚΗ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ Ν. 1406/1983 , Ν. 702/1977 ΚΑΙ Ν. 3900/2010****Άρθρο 24****Υπαγωγή διοικητικών διαφορών ουσίας στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια - Τροποποίηση παρ. 2 και 4 και προσθήκη παρ. 7 στο άρθρο 1 του ν. 1406/1983**

1. Στην παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 1406/1983 (Α' 182), περί των διαφορών που περιλαμβάνονται στις διοικητικές διαφορές ουσίας που υπάγονται στη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, προστίθεται περ. ιβ) ως εξής:

«ιβ) Τα πάσης φύσεως τέλη, δικαιώματα, ανταλλάγματα ή άλλα έσοδα υπέρ των νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, για την επιβολή ή τον προσδιορισμό των οποίων εκδίδονται, εφάπαξ ή περιοδικώς, πράξεις οργάνων των ανωτέρω κατ' ενάσκηση δημόσιας εξουσίας. Οι διαφορές αυτές εκδικάζονται σύμφωνα με την περ. β) του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 6 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97).»

2. Στην περ. γ) της παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 1406/1983, περί των διαφορών που υπάγονται στη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και εκδικάζονται ως διοικητικές διαφορές ουσίας, οι λέξεις «κατά τις οικείες διατάξεις, όπως εκάστοτε ισχύουν,» αντικαθίστανται από τις λέξεις «καθώς και από πράξεις των φορολογικών αρχών σχετικές με τη φορολογική κατοικία, την εγγραφή, διαγραφή ή μεταβολή στοιχείων στο φορολογικό μητρώο, τον κλειδάριθμο, τον αριθμό φορολογικού μητρώου και τον κωδικό αριθμό δραστηριότητας,» και η περ. γ) διαμορφώνεται ως εξής:

«γ) από την άρνηση χορήγησης αποδεικτικού ή βεβαιώσεως ενημερότητας για χρέη προς το Δημόσιο ή τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης από οποιαδήποτε αιτία, καθώς και από πράξεις των φορολογικών αρχών σχετικές με τη φορολογική κατοικία, την εγγραφή, διαγραφή ή μεταβολή στοιχείων στο φορολογικό μητρώο, τον κλειδάριθμο, τον αριθμό φορολογικού μητρώου και τον κωδικό αριθμό δραστηριότητας,».

3. Στο άρθρο 1 του ν. 1406/1983, προστίθεται παρ. 7 ως εξής:

«7. Στην αρμοδιότητα του διοικητικού εφετείου υπάγονται, ως διαφορές ουσίας, οι διαφορές που αναφύονται από την έκδοση ατομικών πράξεων κατά τη νομοθεσία για την επιβολή μέτρων επιστροφής (rebate) ή αυτόματης επιστροφής (claw back) ή άλλων παρόμοιων μέτρων σε βάρος επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της παροχής υπηρεσιών υγείας και εμπορίας φαρμακευτικών σκευασμάτων, ιατροτεχνολογικών προϊόντων και συμπληρωμάτων ειδικής διατροφής.»

Άρθρο 25

Μεταφορά ακυρωτικών διαφορών στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια - Τροποποίηση παρ. 1 και προσθήκη παρ. 1Α στο άρθρο 1 και τροποποίηση άρθρου 5Α ν. 702/1977

1. Στο πρώτο εδάφιο της περ. ια) της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 702/1977 (Α' 268), περί των ακυρωτικών διαφορών που υπάγονται στην αρμοδιότητα του τριμελούς διοικητικού εφετείου, προστίθενται οι λέξεις «, καθώς και την εφαρμογή της νομοθεσίας για τη μεταβολή επωνύμου και τη ληξιαρχική κατάσταση του προσώπου» και η περ. ια) διαμορφώνεται ως εξής:

«ια) την εφαρμογή της νομοθεσίας περί Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, πλην εκείνων που ανάγονται στην οργάνωση και λειτουργία των υπηρεσιών τους, οι οποίες παραμένουν στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας, καθώς και την εφαρμογή της νομοθεσίας για τη μεταβολή επωνύμου και τη ληξιαρχική κατάσταση του προσώπου. Δεν θίγονται οι διατάξεις, με τις οποίες διαφορές από την εφαρμογή της νομοθεσίας περί Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχουν ήδη υπαχθεί στην αρμοδιότητα του διοικητικού πρωτοδικείου ως διαφορές ουσίας,».

2. Μετά από την παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 702/1977, προστίθεται παρ. 1Α ως εξής:

«1Α. Στην αρμοδιότητα του τριμελούς διοικητικού πρωτοδικείου υπάγεται η εκδίκαση αιτήσεων ακύρωσης ατομικών πράξεων διοικητικών αρχών που αφορούν:

α) την εφαρμογή της νομοθεσίας περί όπλων και εκρηκτικών εν γένει,
β) την αποκατάσταση βλαβών επί των πάσης φύσεως ή κατηγορίας δημοσίων έργων και ιδίως επί του οδικού δικτύου εν γένει, καθώς και την επιβολή της σχετικής δαπάνης σε βάρος των υπόχρεων προσώπων.»

3. Στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 5Α του ν. 702/1977, περί των αποφάσεων των διοικητικών εφετείων που δεν υπόκεινται σε έφεση, επέρχονται νομοτεχνικές βελτιώσεις και οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) η λέξη «εφετείων» αντικαθίσταται από τη λέξη «δικαστηρίων», β) προστίθενται οι λέξεις «και της περ. β) της παρ. 1Α», και το άρθρο 5Α διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 5Α

Οι αποφάσεις των διοικητικών δικαστηρίων που εκδίδονται επί των διαφορών των περ. α), β), γ), δ), ε), ια) και ιγ) της παρ. 1 και της περ. β) της παρ. 1Α του άρθρου 1 του παρόντος νόμου δεν υπόκεινται σε έφεση.

Εξαιρούνται και υπόκεινται σε έφεση οι διαφορές που αφορούν:

- α) το διορισμό με διαδικασία μη υποκείμενη στον έλεγχο του Α.Σ.Ε.Π., τη μετάταξη, την προαγωγή σε βαθμό που χαρακτηρίζεται ανώτατος από διάταξη νόμου και τη λύση της υπαλληλικής σχέσης των υπαλλήλων (πολιτικών και δικαστικών) του Δημοσίου, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου,
- β) τη μονιμοποίηση και την απόταξη των στρατιωτικών υπαλλήλων και των υπαλλήλων των Σωμάτων Ασφαλείας,
- γ) την εισαγωγή και οριστική απομάκρυνση των μαθητών των παραγωγικών σχολών της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου,
- δ) το διορισμό και την παύση των αναπληρωτών καθηγητών, επίκουρων καθηγητών, λεκτόρων και καθηγητών εφαρμογών της ανώτατης εκπαίδευσης, και
- ε) την αναγνώριση τίτλων σπουδών της αλλοδαπής.»

Άρθρο 26

Πιλοτική ή κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος δίκη ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας - Κατάργηση παρέμβασης - Αντικατάσταση άρθρου 1 ν. 3900/2010

Το άρθρο 1 του ν. 3900/2010 (Α' 213), περί της εισαγωγής ενδίκου βοηθήματος ή μέσου, με το οποίο τίθεται ζήτημα γενικότερου ενδιαφέροντος που έχει συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων, στο Συμβούλιο της Επικρατείας και περί της υποβολής προδικαστικού ερωτήματος στο Συμβούλιο της Επικρατείας, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 1

1. Οποιοδήποτε ένδικο βοήθημα ή μέσο ενώπιον οποιουδήποτε τακτικού διοικητικού δικαστηρίου μπορεί να εισαχθεί στο Συμβούλιο της Επικρατείας με πράξη τριμελούς επιτροπής, η οποία αποτελείται από τον Πρόεδρό του, τον αρχαιότερο Αντιπρόεδρο και τον Πρόεδρο του αρμόδιου καθ' ύλην Τμήματος, ύστερα από αίτημα ενός εκ των διαδίκων ή του Γενικού Επιτρόπου των διοικητικών δικαστηρίων, όταν με αυτό τίθεται ζήτημα γενικότερου

ενδιαφέροντος που έχει συνέπειες σε ευρύτερο κύκλο προσώπων. Τα αιτήματα των διαδίκων υπογράφονται επί ποινή απαραδέκτου από δικηγόρο και συνοδεύονται από παράβολο τριακοσίων (300) ευρώ, το οποίο καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου σε περίπτωση απόρριψης του αιτήματος. Το ύψος του ποσού του παραβόλου μπορεί να αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης. Η πράξη της Επιτροπής δημοσιεύεται σε δύο (2) ημερήσιες εφημερίδες των Αθηνών, αναρτάται στον ιστότοπο του Συμβουλίου της Επικρατείας και κοινοποιείται ηλεκτρονικά στη Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων. Η Γενική Επιτροπεία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων γνωστοποιεί την πράξη αυτή σε όλα τα διοικητικά δικαστήρια και αναρτά στον ιστότοπό της τη σχετική γνωστοποίηση. Μετά από την επίλυση του ζητήματος, το Συμβούλιο της Επικρατείας μπορεί να παραπέμψει το ένδικο μέσο ή βοήθημα στο αρμόδιο τακτικό διοικητικό δικαστήριο.

2. Όταν διοικητικό δικαστήριο επιλαμβάνεται υπόθεσης, στην οποία ανακύπτει τέτοιο ζήτημα, μπορεί με απόφασή του, που δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα, να υποβάλει σχετικό προδικαστικό ερώτημα στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Η απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου κοινοποιείται ηλεκτρονικά στη Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων. Η Γενική Επιτροπεία γνωστοποιεί την απόφαση αυτή σε όλα τα διοικητικά δικαστήρια και αναρτά στον ιστότοπό της τη σχετική γνωστοποίηση. Η σύμφωνα με τα άρθρα 20 και 20Α του π.δ. 18/1989 (Α' 8) πράξη του Προέδρου, που αφορά τη δίκη επί του προδικαστικού ερωτήματος, δημοσιεύεται σε δύο (2) ημερήσιες εφημερίδες των Αθηνών και αναρτάται στον ιστότοπο του Συμβουλίου της Επικρατείας.

3. Από την ανάρτηση της γνωστοποίησης της πράξης της τριμελούς επιτροπής ή της απόφασης διοικητικού δικαστηρίου περί υποβολής προδικαστικού ερωτήματος στον ιστότοπο της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2, αντιστοίχως, αναστέλλεται η διαδικασία έκδοσης απόφασης επί υποθέσεων στις οποίες τίθεται το ίδιο νομικό ζήτημα με εκείνο που αφορά η πράξη της τριμελούς επιτροπής ή η απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου περί υποβολής προδικαστικού ερωτήματος. Η αναστολή δεν καταλαμβάνει την προσωρινή δικαστική προστασία. Κάθε διάδικος σε εκκρεμή δίκη, στην οποία τίθεται το ίδιο ως άνω ζήτημα, μπορεί να καταθέτει υπόμνημα, αναπτύσσοντας τους ισχυρισμούς του σχετικά με το ζήτημα αυτό. Το υπόμνημα κατατίθεται στη Γραμματεία του Δικαστηρίου, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί το ένδικο βοήθημα ή μέσο, δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από την ορισθείσα δικάσιμο και διαβιβάζεται στο Συμβούλιο της Επικρατείας υπηρεσιακώς.

4. Η απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας που εκδίδεται επί της δίκης κατά τις παρ. 1 και 2 δεσμεύει τους διαδίκους της οικείας δίκης (πilotικής ή κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος).

5. Μετά από την επίλυση του ζητήματος κατά τη διαδικασία των παρ. 1 έως 4, οι υποθέσεις των οποίων είχε ανασταλεί η εκδίκαση, που θέτουν μόνο αυτό το ζήτημα, εισάγονται υποχρεωτικά προς κρίση σε συμβούλιο σύμφωνα με τα άρθρα 34Α και 34Β του π.δ. 18/1989 και το άρθρο 126Α του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97). Το ίδιο ισχύει και για τις υποθέσεις στις οποίες τίθενται, εκτός από το ως άνω ζήτημα, και ζητήματα που εμπίπτουν στις λοιπές περιπτώσεις εφαρμογής των ανωτέρω διατάξεων. Αν, μετά ταύτα, κατόπιν αίτησης διαδίκου εισαχθούν στο ακροατήριο ζητήματα τα οποία επιλύθηκαν στο πλαίσιο της pilotικής δίκης ή της δίκης κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος και το δικαστήριο κρίνει σύμφωνα με τα κριθέντα από το Συμβούλιο της Επικρατείας, τα

δαπανήματα που κατά τις ως άνω διατάξεις επιβάλλονται στον διάδικο αυτόν διπλασιάζονται.

6. Επιτρέπεται να ασκηθεί έφεση ή αίτηση αναίρεσης ανεξαρτήτως της συνδρομής των προϋποθέσεων των παρ. 2 και 3 του άρθρου 92 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας ή των παρ. 3 και 4 του άρθρου 53 ή του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 58 του π.δ. 18/1989, αν η προσβαλλόμενη απόφαση είναι αντίθετη σε απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας ως προς το ζήτημα που επιλύθηκε επί πιλοτικής δίκης ή δίκης κατόπιν υποβολής προδικαστικού ερωτήματος διοικητικού δικαστηρίου. Εφόσον με το ένδικο μέσο εγείρονται και άλλα ζητήματα, πέραν των επιλυθέντων με την απόφαση επί της πιλοτικής δίκης ή της δίκης κατόπιν υποβολής προδικαστικού ερωτήματος, ως προς αυτά εξακολουθούν να ισχύουν οι προϋποθέσεις του παραδεκτού κατά τις ανωτέρω διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας και του π.δ. 18/1989.»

Άρθρο 27 **Μεταβατικές διατάξεις**

1. Η περ. ιβ) της παρ. 2 και η περ. γ) της παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 1406/1983 (Α' 182), όπως διαμορφώνονται με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 23 του παρόντος, εφαρμόζονται και στις υποθέσεις που είναι εκκρεμείς (μη συζητηθείσες). Οι υποθέσεις αυτές παραπέμπονται στο αρμόδιο δικαστήριο με πράξη του Προέδρου του δικαστικού σχηματισμού στον οποίο εκκρεμούν.

2. Η παρ. 7 του άρθρου 1 του ν. 1406/1983, όπως διαμορφώνεται με την παρ. 3 του άρθρου 23 του παρόντος, δεν εφαρμόζεται σε εκκρεμείς (μη συζητηθείσες) έως την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος υποθέσεις, των οποίων το αντικείμενο ανάγεται σε χρόνο έως και το τέλος του έτους 2018. Εκκρεμείς υποθέσεις που ανάγονται σε χρόνο μετά από το έτος 2018 παραπέμπονται στο αρμόδιο δικαστήριο με πράξη του προέδρου του δικαστικού σχηματισμού στον οποίο εκκρεμούν.

3. Η περ. ια) της παρ. 1 και η παρ. 1Α του άρθρου 1 του ν. 702/1977 (Α' 268), όπως διαμορφώνονται με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 24 του παρόντος, εφαρμόζονται στα ένδικα βοηθήματα που κατατίθενται από την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος.

ΜΕΡΟΣ Δ' **ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ**

Άρθρο 28

Αλλαγή της καθ' ύλην αρμοδιότητας των δικαστηρίων επί διοικητικών διαφορών ουσίας - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 6 και παρ. 1 άρθρου 218 Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας

1. Στην παρ. 2 του άρθρου 6 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97), περί της καθ' ύλην αρμοδιότητας των διοικητικών δικαστηρίων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο της περ. β), οι λέξεις «εξήντα χιλιάδες (60.000)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «σαράντα χιλιάδες (40.000)», β) στο δεύτερο εδάφιο της περ. β), οι λέξεις «εξήντα χιλιάδων (60.000)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «σαράντα χιλιάδων (40.000)», γ) στην περ. γ), οι λέξεις «εξήντα χιλιάδων (60.000)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «σαράντα χιλιάδων (40.000)» και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Η εκδίκαση: α) των διαφορών από δημόσιες συμβάσεις ανήκει, σε πρώτο και τελευταίο βαθμό, στο εφετείο, β) των φορολογικών και τελωνειακών εν γένει διαφορών, των οποίων το αντικείμενο δεν υπερβαίνει τις σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ, ανήκει σε πρώτο βαθμό στο μονομελές πρωτοδικείο. Εάν το αντικείμενο υπερβαίνει το ποσό των σαράντα χιλιάδων (40.000) ευρώ και μέχρι του ποσού των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ, ανήκει σε πρώτο βαθμό στο τριμελές πρωτοδικείο. Εάν το αντικείμενο υπερβαίνει το ποσό των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ, ανήκει σε πρώτο και τελευταίο βαθμό στο τριμελές εφετείο, γ) των χρηματικών διαφορών, των οποίων το αντικείμενο δεν υπερβαίνει το ποσό των σαράντα χιλιάδων (40.000) ευρώ, ανήκει στο μονομελές πρωτοδικείο, δ) των διαφορών που προκύπτουν από την εφαρμογή των άρθρων 13 και 14 του ν. 2523/1997 (Α' 179), των παραγράφων 5 και 6 του άρθρου 46 του ν. 4174/2013 (Α' 170), του άρθρου 153 του ν. 2960/2001 (Α' 265) και των περιπτώσεων γ', δ' και ε' της παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 1406/1983 (Α' 182), η οποία προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 51 του ν. 3659/2008 (Α' 77), ανήκει στον πρόεδρο πρωτοδικών του διοικητικού πρωτοδικείου, ο οποίος αποφαινεται ανεκκλήτως. Οι διατάξεις της παραγράφου 9 του άρθρου 13 του ν. 2523/1997 (Α' 179), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 51 του ν. 3900/2010 (Α' 213), εφαρμόζονται για την εκδίκαση των προσφυγών αυτών. Αν πρόκειται για φορολογική ή τελωνειακή εν γένει διαφορά, για την εφαρμογή των παραπάνω περιπτώσεων β' και γ' η αρμοδιότητα προσδιορίζεται με βάση το ποσό του κύριου φόρου, δασμού, τέλους ή προστίμου.»

2. Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 218 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, περί της καθ' ύλην αρμοδιότητας του δικαστηρίου που εκδικάζει τις διαφορές που αναφέρονται κατά την είσπραξη των δημοσίων εσόδων, οι λέξεις «εξήντα χιλιάδων (60.000)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «σαράντα χιλιάδων (40.000)» και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Καθ' ύλην αρμόδιο δικαστήριο προς εκδίκαση των κατά το άρθρο 216 διαφορών είναι, στον πρώτο βαθμό, το μονομελές πρωτοδικείο, ενώ στο δεύτερο βαθμό το τριμελές εφετείο. Εφόσον η απαίτηση, για την οποία χωρεί η εκτέλεση, δεν υπερβαίνει το ποσό των σαράντα χιλιάδων (40.000) ευρώ, αρμόδιο στο δεύτερο βαθμό καθίσταται το μονομελές εφετείο.»

3. Οι παρ. 1 και 2 εφαρμόζονται και στις εκκρεμείς, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, υποθέσεις, για τις οποίες δεν έχει ορισθεί ακόμη πρώτη δικάσιμος.

Άρθρο 29

Προαγωγή Εισηγητών του Ελεγκτικού Συνεδρίου στον βαθμό του Παρέδρου εκτός οργανικών θέσεων

1. Στην περ. ια' της παρ. 1 του άρθρου 178 του ν. 4820/2021 (Α' 130), περί ειδικών δικονομικών ρυθμίσεων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, προστίθεται δεύτερο εδάφιο και η περ. ια' διαμορφώνεται ως εξής:

«ια. Για τη διεκπεραίωση των εκκρεμών υποθέσεων με τη διαδικασία που ορίζεται στις περ. α' έως ζ', Εισηγητές του Ελεγκτικού Συνεδρίου με επταετή τουλάχιστον προϋπηρεσία στον βαθμό του Εισηγητή και του δόκιμου Εισηγητή προάγονται στον βαθμό του Παρέδρου εκτός οργανικών θέσεων. Η ρύθμιση του πρώτου εδαφίου ισχύει και για τους Εισηγητές του Ελεγκτικού Συνεδρίου που συμπληρώνουν την ως άνω προϋπηρεσία εντός του έτους 2023.»

2. Η παρ. 1 ισχύει από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 30**Αύξηση των οργανικών θέσεων των Συμβούλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου -
Τροποποίηση άρθρου 13 ν. 4820/2021**

Στην περ. (γ) του άρθρου 13 του ν. 4820/2021 (Α' 130), περί των οργανικών θέσεων των δικαστών του Ελεγκτικού Συνεδρίου, οι λέξεις «σαράντα (40)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «σαράντα πέντε (45)» και το άρθρο 13 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 13**Οργανικές θέσεις δικαστών**

Το Ελεγκτικό Συνέδριο αποτελείται από:

- (α) τον Πρόεδρο,
- (β) δέκα (10) Αντιπροέδρους,
- (γ) σαράντα πέντε (45) Συμβούλους,
- (δ) πενήντα (50) Παρέδρους και
- (ε) πενήντα (50) Εισηγητές στους οποίους περιλαμβάνονται και οι δόκιμοι Εισηγητές.»

Άρθρο 31**Συμπερίληψη της μετάδοσης της δίκης μέσω διαδικτύου και της αποτύπωσης της δίκης σε γραπτό κείμενο μέσω ειδικού λογισμικού στις περιπτώσεις παράνομης μετάδοσης δίκης -
Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 8 ν. 3090/2002**

Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 3090/2002 (Α' 329), περί της τηλεοπτικής ή ραδιοφωνικής μετάδοσης και κινηματογράφησης ή μαγνητοσκόπησης της δίκης, αντικαθίσταται και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Απαγορεύεται η ολική ή μερική μετάδοση με οποιονδήποτε τρόπο, ιδίως μέσω της τηλεόρασης, ραδιοφώνου, διαδικτύου και γενικά οποιουδήποτε τεχνολογικού μέσου, καθώς και η κινηματογράφηση, μαγνητοσκόπηση, ηχογράφηση και αποτύπωση της δίκης σε γραπτό κείμενο μέσω ειδικού λογισμικού που μετατρέπει τον προφορικό λόγο σε γραπτό, ενώπιον ποινικού, αστικού ή διοικητικού δικαστηρίου. Κατ' εξαίρεση, το δικαστήριο μπορεί να επιτρέψει τις ενέργειες αυτές, εφόσον συναινούν ο εισαγγελέας και οι διάδικοι και συντρέχει ουσιώδες δημόσιο συμφέρον.»

Άρθρο 32**Έκδοση ηλεκτρονικής ταυτότητας κτιρίου για τα κτίρια στα οποία στεγάζονται υπηρεσίες
του Υπουργείου Δικαιοσύνης**

Για τα κτίρια, στα οποία στεγάζονται υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης, για τα οποία υφίσταται σύμβαση μίσθωσης, η οποία δεν λήγει πριν από τις 31.12.2025, και για τα οποία οι ιδιοκτήτες δεν προβαίνουν στην έκδοση της ηλεκτρονικής ταυτότητας του κτιρίου έως τις 31.12.2024, το Υπουργείο Δικαιοσύνης δύναται να προβεί εντός του 2025 στην έκδοση αυτής, με δαπάνη του τακτικού προϋπολογισμού, την οποία στη συνέχεια συμψηφίζει με το καταβαλλόμενο στον ιδιοκτήτη μίσθωμα.

Άρθρο 33**Προγράμματα επιμόρφωσης ειρηνοδικών - Εξουσιοδοτική διάταξη - Έναρξη ισχύος - Τροποποίηση άρθρων 7, 13 και 76 ν. 5108/2024**

1. Στην παρ. 3 του άρθρου 7 του ν. 5108/2024 (Α' 65), περί επιμόρφωσης, προστίθενται εδάφια δεύτερο, τρίτο και τέταρτο και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Οι υπηρετούντες, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, ειρηνοδικές παρακολουθούν υποχρεωτικά προγράμματα επιμόρφωσης, ιδίως στον τομέα του ποινικού δικαίου και της ποινικής δικονομίας, τα οποία ολοκληρώνονται σε κάθε περίπτωση εντός δύο (2) ετών από τη δημοσίευση του παρόντος. Υπεύθυνες για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των προγραμμάτων επιμόρφωσης του προηγούμενου εδαφίου ορίζονται η Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών καθώς και οι λοιπές δικαστικές υπηρεσίες της χώρας. Οι αποζημιώσεις και αμοιβές των επιμορφωτών, καθώς και των ομάδων εργασίας των προγραμμάτων επιμόρφωσης καταβάλλονται σύμφωνα με το άρθρο 52 του ν. 4871/2021 (Α' 246) και τις αποφάσεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή του. Στους συμμετέχοντες στα προγράμματα επιμόρφωσης καταβάλλονται δαπάνες μετακίνησης, σύμφωνα με την υποπαρ. Δ9 της παρ. Δ του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94).»

2. Η παρ. 1 του άρθρου 13 του ν. 5108/2024, περί των εξουσιοδοτικών διατάξεων του Μέρους Α' του νόμου αυτού, αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών ορίζονται ο τόπος διεξαγωγής των προγραμμάτων επιμόρφωσης, το περιεχόμενο, η διάρκεια και ο χρόνος ολοκλήρωσής τους, η ιδιότητα και ο τρόπος επιλογής των επιμορφωτών, η σύσταση ομάδας εργασίας από προσωπικό της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργιών και διοικητικό προσωπικό των κατά περίπτωση δικαστικών υπηρεσιών της χώρας για την υποστήριξη των προγραμμάτων επιμόρφωσης, καθώς και άλλο ειδικότερο θέμα σχετικά με την οργάνωση και υλοποίησή τους.»

3. Στην περ. β) της παρ. 2 του άρθρου 76 του ν. 5108/2024, περί της έναρξης ισχύος του νόμου αυτού, οι λέξεις «της παρ. 4 του άρθρου 7» αντικαθίστανται από τις λέξεις «των παρ. 3 και 4 του άρθρου 7 και της παρ. 1 του άρθρου 13» και η περ β) της παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής: «β) Η ισχύς των παρ. 3 και 4 του άρθρου 7 και της παρ. 1 του άρθρου 13 αρχίζει από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.»

**ΜΕΡΟΣ Ε'
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ****Άρθρο 34
Έναρξη ισχύος**

1. Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, με την επιφύλαξη της παρ. 2.
2. Η ισχύς του Μέρους Β' αρχίζει από τη 16η.9.2024.

Αθήνα, 21 Ιουνίου 2024

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Κων. Χατζηδάκης

Θεοδ. Λιβάνιος

Θεοδ. Σκυλακάκης

ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Παν. Θεοδωρικάκος

Γ. Φλωρίδης

Δημ. Παπαστεργίου

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Μ. Βορίδης

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΣΤΟΝ
ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ

Π. Μαρινάκης

ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΡΥΘΜΙΣΗΣ

**ΤΙΤΛΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ
ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΜΕ ΤΙΤΛΟ**

«Τροποποίηση του π.δ. 18/1989 «Κωδικοποίηση διατάξεων νόμων για το Συμβούλιο της Επικρατείας» (Α' 8) – Μεταφορά διαφορών στα Τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια - Ρυθμίσεις για πιλοτική ή κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος δίκη ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας – Άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Δικαιοσύνης»

Επισπεύδον Υπουργείο / Στοιχεία επικοινωνίας: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ / Ιδιαίτερο Γραφείο Υπουργού Δικαιοσύνης, T: 210 77 089 61, E: grammateia@justice.gov.gr

Επιλέξατε από τον παρακάτω κατάλογο τον τομέα ή τους τομείς νομοθέτησης στους οποίους αφορούν οι βασικές διατάξεις της αξιολογούμενης ρύθμισης:

ΤΟΜΕΙΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΣΗΣ	(X)
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ¹	☐
ΕΘΝΙΚΗ ΑΜΥΝΑ – ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ²	☐
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ / ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ / ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ³	☐
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ⁴	☐
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ – ΔΗΜΟΣΙΑ ΤΑΞΗ – ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ⁵	X
ΑΝΑΠΤΥΞΗ – ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ⁶	☐

¹ Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού και Υπουργείου Πολιτισμού.

² Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και Υπουργείου Εξωτερικών.

³ Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

⁴ Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Υπουργείου Υγείας.

⁵ Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Εσωτερικών, Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και Υπουργείου Δικαιοσύνης.

⁶ Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Ανάπτυξης, Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Υπουργείου Τουρισμού.

Α. Αιτιολογική έκθεση

Η «ταυτότητα» της αξιολογούμενης ρύθμισης	
1.	Ποιο ζήτημα αντιμετωπίζει η αξιολογούμενη ρύθμιση;
	<p>Μέρος Β΄: Με τις αξιολογούμενες ρυθμίσεις επιδιώκονται ο εκσυγχρονισμός και ο εξορθολογισμός της διαδικασίας εκδίκασης υποθέσεων ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, καθώς και η εξάλειψη των δυσλειτουργιών που διαπιστώθηκαν κατά τη μακρά περίοδο εφαρμογής του ισχύοντος νομοθετικού καθεστώτος. Ειδικότερα, με την εισαγωγή σταδίου προδικασίας κατά τη διαδικασία εκδίκασης των υποθέσεων ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, την πρόβλεψη αυστηρών προθεσμιών για την επίδοση των ενδίκων βοηθημάτων και μέσων, την αποστολή των απόψεων της Διοίκησης και την κατάθεση των στοιχείων του φακέλου, καθώς και τη διεύρυνση των εξουσιών του συμβουλίου επιδιώκονται: α) η αποτελεσματικότερη εκκαθάριση των υποθέσεων που εισάγονται στο ακροατήριο, β) η επιτάχυνση της συγκέντρωσης των στοιχείων του φακέλου και της επεξεργασίας των υποθέσεων, γ) η άρση τυπικών πλημμελειών και η συμπλήρωση ελλείψεων του φακέλου πριν από τη συζήτηση των υποθέσεων στο ακροατήριο, δ) η έγκαιρη έκδοση αποφάσεων, ε) η αναβάθμιση της υπηρεσιακής θέσης των Παρέδρων και Εισηγητών και στ) η εκλογικευμένη κατανομή της εργασίας εντός του Δικαστηρίου.</p> <p>Μέρος Γ΄: Με τις αξιολογούμενες ρυθμίσεις μεταφέρονται κατηγορίες διαφορών, ως ακυρωτικές διαφορές ή διαφορές ουσίας, από το Συμβούλιο της Επικρατείας στην αρμοδιότητα των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων, με σκοπό την ορθολογικότερη κατανομή της δικαστηριακής ύλης εντός της διοικητικής δικαιοσύνης και συνακόλουθα την επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης.</p> <p>Επίσης, με το άρθρο 25 του σχεδίου νόμου αντικαθίσταται το άρθρο 1 του ν. 3900/2010 (Α΄ 213). Ειδικότερα, με την προτεινόμενη ρύθμιση διευκρινίζεται, κατ' αρχάς, ότι στις υποθέσεις στις οποίες τίθεται το ίδιο ζήτημα με αυτό της πιλοτικής δίκης ή της δίκης επί του υποβληθέντος προδικαστικού ερωτήματος αναστέλλεται η διαδικασία έκδοσης απόφασης, τούτο δε υπό την έννοια ότι είτε δεν γίνεται προσδιορισμός, κατά το άρθρο 127 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α΄ 97), είτε, αν η υπόθεση έχει συζητηθεί, κωλύεται η έκδοση (οριστικής) απόφασης μέχρι τη δημοσίευση της απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας (βλ. απόφαση 2614/2021 της επταμελούς σύνθεσης του Α΄ Τμήματος).</p> <p>Ο θεσμός της παρέμβασης κατ' άρθρο 1 του ν. 3900/2010 έχει καταστεί αναποτελεσματικός, τούτο δε διότι με την παρέμβαση στην πιλοτική δίκη ή στη δίκη κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος, κατ' ουσίαν, εισάγονται στο Συμβούλιο της Επικρατείας προς επίλυση όλες οι δίκες που είναι εκκρεμείς για το ίδιο ζήτημα, με αποτέλεσμα το ένδικο βοήθημα ή μέσο που εισάγεται στο Συμβούλιο της Επικρατείας (για να επιλυθεί από αυτό το τιθέμενο γενικότερου ενδιαφέροντος ζήτημα που έχει συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων) να έχει πλέον καταστεί λαϊκή αγωγή και να προκαλούνται πολλά προβλήματα όσον αφορά την εξέταση του</p>

παραδεκτού της παρέμβασης για καθέναν από τους διαδικούς αυτούς. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η υπ' αρ. 1342/2023 απόφαση της επταμελούς σύνθεσης του Α' Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας που εκδόθηκε επί πιλοτικής δίκης στην οποία παρενέβησαν περίπου 14.250 διάδικοι.

Με την προτεινόμενη ρύθμιση του άρθρου 25 του σχεδίου νόμου καταργείται η κατ' άρθρο 1 του ν. 3900/2010 παρέμβαση, ενόψει δε τούτου παρέχεται στον διάδικο του οποίου η δίκη έχει ανασταλεί η δυνατότητα να καταθέτει υπόμνημα στο δικαστήριο στο οποίο εκκρεμεί η διαφορά, το οποίο διαβιβάζεται στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Περαιτέρω, προβλέπεται ότι σε περίπτωση δημοσίευσης απόφασης διοικητικού δικαστηρίου αντίθετης προς τα κριθέντα από το Συμβούλιο της Επικρατείας ως προς το επιλυθέν ζήτημα, οι ενώπιον του δικάσαντος διοικητικού δικαστηρίου διάδικοι μπορούν να ασκήσουν παραδεκτώς, ανεξαρτήτως του ύψους του ποσού της διαφοράς και της προβολής ισχυρισμών του ν. 3900/2010, τα οικεία ένδικα μέσα πλήττοντας τη σχετική κρίση του εν λόγω δικαστηρίου. Τούτο αποσκοπεί στη διασφάλιση (α) του κατ' άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος ατομικού δικαιώματος της πλήρους και αποτελεσματικής έννομης προστασίας των διαδικών οι οποίοι με την προτεινόμενη ρύθμιση δεν θα μπορούν πλέον να παρέμβουν στην ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας δίκη (πιλοτική ή κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος), και (β) της ενότητας της νομολογίας και της ασφάλειας δικαίου (στην οποία άλλωστε απέβλεψε ο νομοθέτης καθιερώνοντας τον θεσμό της πρότυπης δίκης ή της δίκης κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος με το άρθρο 1 του ν. 3900/2010) προς όφελος της εύρυθμης λειτουργίας της δικαιοσύνης. Προς επίτευξη των σκοπών αυτών εισάγεται η ανωτέρω εξαίρεση, σύμφωνα με την οποία επιτρέπεται η άσκηση έφεσης ή αίτησης αναίρεσης όταν η προσβαλλόμενη απόφαση έχει κρίνει αντίθετα προς την απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας ως προς το επιλυθέν νομικό ζήτημα, χωρίς να απαιτείται στην περίπτωση αυτή η συνδρομή των προϋποθέσεων παραδεκτού που θέτουν οι παρ. 2 και 3 του άρθρου 92 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας και οι παρ. 3 και 4 του άρθρου 53, καθώς και το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 58 του π.δ. 18/1989 (Α' 8). Επισημαίνεται ότι, εφόσον με το ένδικο μέσο εγείρονται και άλλα ζητήματα, πέραν των επιλυθέντων με την απόφαση επί της πιλοτικής δίκης ή της δίκης κατόπιν υποβολής προδικαστικού ερωτήματος, ως προς αυτά εξακολουθούν να ισχύουν οι προϋποθέσεις του παραδεκτού κατά τις ανωτέρω διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας και του π.δ. 18/1989.

ΜΕΡΟΣ Δ': Με τις αξιολογούμενες ρυθμίσεις επιχειρείται ο ανακαθορισμός της καθ' ύλην αρμοδιότητας του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου, μέσω της τροποποίησης του άρθρου 218 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, και η προαγωγή των Εισηγητών του Ελεγκτικού Συνεδρίου στον βαθμό του Παρέδρου εκτός οργανικών θέσεων που συμπληρώνουν την επταετή προϋπηρεσία εντός του έτους 2023, μέσω της τροποποίησης του άρθρου 178 του ν. 4820/2021 (Α' 130). Επιχειρούνται ακόμη αύξηση των οργανικών θέσεων των Συμβούλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου μέσω της τροποποίησης του άρθρου 13 του ν. 4820/2021, συμπερίληψη της μετάδοσης της δίκης μέσω διαδικτύου και της αποτύπωσης της δίκης σε γραπτό κείμενο μέσω ειδι-

	<p>κού λογισμικού στις περιπτώσεις παράνομης μετάδοσης δίκης μέσω της τροποποίησης της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 3090/2002 (Α' 329). Ακόμη επιχειρείται έκδοση ηλεκτρονικής ταυτότητας κτιρίου για τα κτίρια στα οποία στεγάζονται υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Τέλος, τροποποιείται η εξουσιοδοτική διάταξη του άρθρου 13 και το άρθρο 76 του ν. 5108/2024 (Α' 65) σχετικά με τα προγράμματα επιμόρφωσης των ειρηνοδικών.</p>
2.	<p>Γιατί αποτελεί πρόβλημα;</p>
	<p>Μέρος Β': Μέχρι σήμερα το σύνολο σχεδόν των υποθέσεων που εισάγονται στο Συμβούλιο της Επικρατείας προσδιορίζονται απευθείας στο ακροατήριο. Η απουσία σταδίου προδικασίας και αυστηρών προθεσμιών για την αποστολή απόψεων της Διοίκησης και την κατάθεση των στοιχείων του φακέλου συνεπάγεται καθυστέρηση στην επεξεργασία των υποθέσεων, εισαγωγή υποθέσεων στο ακροατήριο με τυπικά ελαττώματα ή ελλείψεις, συσσώρευση των υποθέσεων στις δικασίμους και τις διασκέψεις, με περαιτέρω συνέπεια την καθυστέρηση στην έκδοση των αποφάσεων.</p> <p>Επιπλέον, μέχρι σήμερα το Συμβούλιο της Επικρατείας είχε τη δυνατότητα με αποφάσεις που λαμβάνονταν σε συμβούλιο να απορρίπτει προφανώς अपαράδεκτα ή αβάσιμα ένδικα βοηθήματα και μέσα ή να δέχεται παραδεκτά και προφανώς βάσιμα ένδικα βοηθήματα και μέσα, καθώς και να παραπέμπει στο αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο όσα είχαν εισαχθεί αναρμοδίως ενώπιον του. Ο θεσμός αυτός κρίνεται επιτυχημένος, διότι συντελεί στη γρηγορότερη επίλυση των διαφορών, χωρίς να θίγεται ο διάδικος, δεδομένου ότι, πάντως, έχει τη δυνατότητα να ζητήσει η υπόθεσή του να συζητηθεί στο ακροατήριο. Ωστόσο, οι ανωτέρω όροι («προφανώς απαράδεκτα ή αβάσιμα», «προφανώς βάσιμα» ένδικα βοηθήματα και μέσα), όπως έχουν ερμηνευθεί, περιορίζουν υπερβολικά την εξουσία του Δικαστηρίου, καθώς τα ένδικα βοηθήματα και μέσα απορρίπτονται ή γίνονται δεκτά, μόνον όταν οι λόγοι που προβάλλονται είναι αντίθετοι ή σύμφωνοι με πάγια νομολογία ή νομολογία της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας (βλ. ΣτΕ εν συμβ. 59-60, 660, 2714/2012, 2867, 2948-2951, 2952/2014 κ.ά.). Με το παρόν σχέδιο νόμου επεκτείνονται οι εξουσίες του συμβουλίου και στις περιπτώσεις των υποθέσεων που δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερες πραγματικές ή νομικές δυσκολίες, με σκοπό την επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης. Με την προτεινόμενη ρύθμιση παρέχεται η δυνατότητα στο Ανώτατο Δικαστήριο να ασχολείται με τα σοβαρά θέματα που άγονται προς επίλυση ενώπιόν του, τα οποία χρονίζουν λόγω της παρεμβολής μεγάλου αριθμού ευχερώς αντιμετωπίσιμων ενδίκων βοηθημάτων και μέσων.</p> <p>Περαιτέρω, σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία του ΣτΕ, το 2022 ποσοστό 76,4% των υποθέσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας διεκπεραιώθηκε από τους Παρέδρους του Δικαστηρίου, οι οποίοι αποτελούν μόλις το 38% του συνόλου των δικαστικών λειτουργών. Η συμμετοχή των Εισηγητών που αντιστοιχούν σε ποσοστό 30% του συνόλου των δικαστικών λειτουργών του Δικαστηρίου στην επεξεργασία των ενδίκων μέσων και βοηθημάτων, στο στάδιο της προδικασίας, με</p>

την εισαγωγή υποθέσεων ενώπιον δικαστικού σχηματισμού, θα συμβάλλει ουσιαστικά στην επιτάχυνση της εκδίκασης των υποθέσεων.

Μέρος Γ': Με τις αξιολογούμενες ρυθμίσεις αντιμετωπίζεται η συσσώρευση μεγάλου όγκου υποθέσεων στο Συμβούλιο της Επικρατείας, η οποία δυσχεραίνει τη διεξαγωγή των εργασιών του δικαστηρίου.

Περαιτέρω, η δυνατότητα κατάθεσης παρέμβασης στην πρότυπη δίκη ή στη δίκη κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος, κατά το άρθρο 1 του ν. 3900/2010, επιβραδύνει συστηματικά την έκδοση αποφάσεων για τα ζητήματα γενικότερου ενδιαφέροντος που εισάγονται στο Συμβούλιο της Επικρατείας και απασχολούν ευρύτερο κύκλο προσώπων, διότι, όπως καταδείχθηκε από την πρακτική εφαρμογή, παρατηρείται η άσκηση υπερβολικά μεγάλου αριθμού παρεμβάσεων (ενίοτε και άνω των 10.000) στην ίδια δίκη που πρέπει να ελεγχθούν ως προς τις τυπικές τους προϋποθέσεις (πληρεξουσιότητα, έννομο συμφέρον) πριν αντιμετωπισθούν τα τιθέμενα ζητήματα γενικότερου ενδιαφέροντος.

ΜΕΡΟΣ Δ': Με την τροποποίηση του άρθρου 218 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας καθίσταται δυνατή η επάνοδος στον κανόνα που θεσπίζεται με τον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας για την εκδίκαση των διοικητικών διαφορών ουσίας από τριμελή σύνθεση, η οποία εγγυάται, μέσω της διασκέψεως, την ασφαλέστερη διάγνωση της υποθέσεως. Με την τροποποίηση του άρθρου 178 του ν. 4820/2021 επιταχύνεται ο ρυθμός περαίωσης των εκκρεμών συνταξιοδοτικών υποθέσεων. Με την τροποποίηση του άρθρου 13 του ν. 4820/2021 μειώνεται η επιβάρυνση που δέχονται οι Σύμβουλοι του Ελεγκτικού Συνεδρίου εξαιτίας της συμμετοχής τους σε πληθώρα δικαστικών σχηματισμών εντός του Δικαστηρίου (Πλήρη, Μείζονα και Ελάσσονα Ολομέλεια, Τμήματα και Κλιμάκια) αλλά και εξαιτίας των πολυάριθμων πρόσθετων καθηκόντων με τα οποία είναι επιφορτισμένοι εντός και εκτός του Δικαστηρίου. Με την τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 3090/2002 εντάσσεται στην αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος, τόσο η περίπτωση κατά την οποία για τη μετάδοση της δίκης χρησιμοποιείται το μέσο του διαδικτύου, όσο και η περίπτωση κατά την οποία μέσω ειδικού λογισμικού που μετατρέπει αυτοματοποιημένα τον προφορικό λόγο σε γραπτό (συνήθως εγκατεστημένου σε συσκευές κινητής τηλεφωνίας ή φορητούς υπολογιστές ή ταμπλέτες), με τις οποίες επιτυγχάνεται ταυτόχρονη με τη διεξαγωγή της δίκης αποτύπωση της προφορικής διαδικασίας, σε γραπτό κείμενο που αναρτάται σε διαδικτυακές ιστοσελίδες ή μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Αντιμετωπίζονται, ζητήματα σχετικά με την έκδοση ηλεκτρονικής ταυτότητας κτιρίου για τα κτίρια στα οποία στεγάζονται υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Τέλος, εξειδικεύεται ενόψει της έναρξης των προγραμμάτων επιμόρφωσης ειρηνοδικών, η σχετική εξουσιοδοτική διάταξη.

3.

Ποιους φορείς ή πληθυσμιακές ομάδες αφορά;

Αφορά το Συμβούλιο της Επικρατείας, τα Τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια και όλους τους εμπλεκόμενους στην διαδικασία απονομής της δικαιοσύνης ενώπιον του

Συμβουλίου της Επικρατείας και των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων, όπως δικαστικούς λειτουργούς, δικηγόρους, δικαστικούς υπαλλήλους και διαδίκους.

Η αναγκαιότητα της αξιολογούμενης ρύθμισης							
4.	<p>Το εν λόγω ζήτημα έχει αντιμετωπιστεί με νομοθετική ρύθμιση στο παρελθόν; ΝΑΙ ☒ ΟΧΙ ☐</p> <p>Εάν ΝΑΙ, ποιο είναι το ισχύον νομικό πλαίσιο που ρυθμίζει το ζήτημα;</p>						
	<p>ΜΕΡΟΣ Β': άρθρα 17, 20-25, 27, 33, 34Α-34Γ, 49, 51-52, 62 του π.δ. 18/1989 (Α' 8)</p> <p>ΜΕΡΟΣ Γ': άρθρο 1 του ν. 1406/1983 (Α' 182), άρθρα 1 και 5Α του ν. 702/1977 (Α' 268) και άρθρο 1 του ν. 3900/2010 (Α' 213)</p>						
5.	<p>Γιατί δεν είναι δυνατό να αντιμετωπιστεί στο πλαίσιο της υφιστάμενης νομοθεσίας</p>						
	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>i) με αλλαγή προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης ή άλλης κανονιστικής πράξης;</td> <td>Απαιτείται ψήφιση τυπικού νόμου. Το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο δεν παρέχει εξουσιοδοτική διάταξη για την έκδοση προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης ή άλλης κανονιστικής πράξης με αντικείμενο που εμπίπτει στα ρυθμιζόμενα με τις προτεινόμενες διατάξεις.</td> </tr> <tr> <td>ii) με αλλαγή διοικητικής πρακτικής συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας νέας ερμηνευτικής προσέγγισης της υφιστάμενης νομοθεσίας;</td> <td>Απαιτείται νομοθετική παρέμβαση. Οι στόχοι που επιδιώκονται με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν με αλλαγή διοικητικής πρακτικής, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας νέας ερμηνευτικής προσέγγισης της υφιστάμενης νομοθεσίας.</td> </tr> <tr> <td>iii) με διάθεση περισσότερων ανθρώπινων και υλικών πόρων;</td> <td>Απαιτείται νομοθετική παρέμβαση. Οι στόχοι που επιδιώκονται με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν με διάθεση περισσότερων ανθρώπινων και υλικών πόρων.</td> </tr> </tbody> </table>	i) με αλλαγή προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης ή άλλης κανονιστικής πράξης;	Απαιτείται ψήφιση τυπικού νόμου. Το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο δεν παρέχει εξουσιοδοτική διάταξη για την έκδοση προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης ή άλλης κανονιστικής πράξης με αντικείμενο που εμπίπτει στα ρυθμιζόμενα με τις προτεινόμενες διατάξεις.	ii) με αλλαγή διοικητικής πρακτικής συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας νέας ερμηνευτικής προσέγγισης της υφιστάμενης νομοθεσίας;	Απαιτείται νομοθετική παρέμβαση. Οι στόχοι που επιδιώκονται με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν με αλλαγή διοικητικής πρακτικής, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας νέας ερμηνευτικής προσέγγισης της υφιστάμενης νομοθεσίας.	iii) με διάθεση περισσότερων ανθρώπινων και υλικών πόρων;	Απαιτείται νομοθετική παρέμβαση. Οι στόχοι που επιδιώκονται με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν με διάθεση περισσότερων ανθρώπινων και υλικών πόρων.
i) με αλλαγή προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης ή άλλης κανονιστικής πράξης;	Απαιτείται ψήφιση τυπικού νόμου. Το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο δεν παρέχει εξουσιοδοτική διάταξη για την έκδοση προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης ή άλλης κανονιστικής πράξης με αντικείμενο που εμπίπτει στα ρυθμιζόμενα με τις προτεινόμενες διατάξεις.						
ii) με αλλαγή διοικητικής πρακτικής συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας νέας ερμηνευτικής προσέγγισης της υφιστάμενης νομοθεσίας;	Απαιτείται νομοθετική παρέμβαση. Οι στόχοι που επιδιώκονται με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν με αλλαγή διοικητικής πρακτικής, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας νέας ερμηνευτικής προσέγγισης της υφιστάμενης νομοθεσίας.						
iii) με διάθεση περισσότερων ανθρώπινων και υλικών πόρων;	Απαιτείται νομοθετική παρέμβαση. Οι στόχοι που επιδιώκονται με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν με διάθεση περισσότερων ανθρώπινων και υλικών πόρων.						

Συναφείς πρακτικές	
6.	<p>Έχετε λάβει υπόψη συναφείς πρακτικές: ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☒</p> <p>Εάν ΝΑΙ, αναφέρατε συγκεκριμένα:</p>

i) σε άλλη/ες χώρα/ες της Ε.Ε. ή του ΟΟΣΑ:	Γαλλία, Γερμανία , Ολλανδία.	
ii) σε όργανα της Ε.Ε.:	Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Κανονισμός του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης).	
iii) σε διεθνείς οργανισμούς:	European Commission for the Efficiency of Justice (CEPEJ).	

Στόχοι αξιολογούμενης ρύθμισης		
7.	Σημειώστε ποιοι από τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών επιδιώκονται με την αξιολογούμενη ρύθμιση	
8.	Ποιοι είναι οι στόχοι της αξιολογούμενης ρύθμισης;	
	i) βραχυπρόθεσμοι:	<p>Μέρος Β' :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η ταχύτερη επεξεργασία των ενδίκων βοηθημάτων και μέσων. • Η εκλογίκευση της κατανομής της εργασίας ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. • Η βέλτιστη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού του Συμβουλίου της Επικρατείας.

	<p>Μέρος Γ΄:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η ορθολογικότερη κατανομή των υποθέσεων εντός της διοικητικής δικαιοσύνης. • Η επιτάχυνση στην έκδοση αποφάσεων σε θέματα γενικότερου ενδιαφέροντος που, ως εκ της φύσεώς τους, έχουν συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων.
ii) μακροπρόθεσμοι:	<p>Μέρος Β΄</p> <p>Η παροχή έγκαιρης δικαστικής προστασίας, καθώς και η επιτάχυνση και η βελτίωση της ποιότητας απονομής δικαιοσύνης.</p> <p>Η προτεινόμενη εισαγωγή των υποθέσεων σε συμβούλιο αποσκοπεί στην εκκαθάριση των ενδίκων βοηθημάτων και μέσων που εισάγονται στο ακροατήριο.</p> <p>Η ελαχιστοποίηση των αρνητικών συνεπειών για την οικονομία και την κοινωνία από την καθυστέρηση επίλυσης των υποθέσεων και η καλλιέργεια κλίματος θεσμικής εμπιστοσύνης μεταξύ του Συμβουλίου της Επικρατείας και των πολιτών.</p> <p>Μέρος Γ΄</p> <p>Ο περιορισμός του χρόνου που απαιτείται για την απονομή της δικαιοσύνης.</p> <p>Η διασφάλιση της ενότητας της νομολογίας και της ασφάλειας δικαίου προς όφελος της εύρυθμης λειτουργίας της δικαιοσύνης.</p> <p>Μέρος Δ΄</p> <p>Η ταχεία και ποιοτική παροχή δικαστικής προστασίας.</p>

Ψηφιακή διακυβέρνηση	
10.	<p>Σε περίπτωση που προβλέπεται η χρήση πληροφοριακού συστήματος, ποια θα είναι η συμβολή αυτού στην επίτευξη των στόχων της αξιολογούμενης ρύθμισης:</p> <p>ΑΜΕΣΗ ☐ ή/και ΕΜΜΕΣΗ ☐</p>

	i) Εάν είναι άμεση, εξηγήστε:	Διευκολύνεται η πρόσβαση των διαδικών και των δικηγόρων στην δικαιοσύνη, επιταχύνεται η έκδοση των αποφάσεων και δίνεται πρόσβαση του κοινού στη νομολογία.
	ii) Εάν είναι έμμεση, εξηγήστε:	
11.	Το προβλεπόμενο πληροφοριακό σύστημα είναι συμβατό με την εκάστοτε ψηφιακή στρατηγική της χώρας (Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού); ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐	
	Εξηγήστε:	Γίνεται αναφορά σε εφαρμοζόμενες αναλόγως διατάξεις του ν. 4727/2020 (Α' 184).
12.	Διασφαλίζεται η διαλειτουργικότητα του εν λόγω πληροφοριακού συστήματος με άλλα υφιστάμενα συστήματα; ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐	
	Αναφέρατε ποια είναι αυτά τα συστήματα:	Το πληροφοριακό σύστημα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.
13.	Έχει προηγηθεί μελέτη βιωσιμότητας του προβλεπόμενου πληροφοριακού συστήματος; ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐	
	Εξηγήστε:	

Κατ' άρθρο ανάλυση αξιολογούμενης ρύθμισης		
14.	Σύνοψη στόχων κάθε άρθρου	
	Άρθρο	Στόχος
	1	Προβλέπεται ο σκοπός του σχεδίου νόμου.
	2	Προβλέπεται το αντικείμενο του σχεδίου νόμου.
	3	Με την προτεινόμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 17 του π.δ. 18/1989, περί της άσκησης ενδίκων βοηθημάτων και μέσων ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Με τις παρ. 6 και 7 του άρθρου αυτού εισάγονται αυστηρότερες και ολοκληρωμένες, από άποψη συνεπειών, ρυθμίσεις για τον περιορισμό της έκτασης των δικογράφων, με όριο τις τριάντα (30) σελίδες για τα εισαγωγικά δικόγραφα και τα δικόγραφα προσθέτων λόγων και τις είκοσι (20) σελίδες για τα λοιπά δικόγραφα, για να επιτευχθεί η προσήκουσα και ταχεία εξέτασή τους. Ειδικότερα, όσον αφορά τα εισαγωγικά δικόγραφα και τα δικόγραφα προσθέτων λόγων, σε περίπτωση υπέρβασης του αριθμού των 30 σελίδων, η Γραμματεία,

	<p>κατόπιν συνεννόησης με τον Πρόεδρο, καλεί τον πληρεξούσιο δικηγόρο να περιορίσει την έκταση του δικογράφου εντός ρητής προθεσμίας που δεν μπορεί να υπερβαίνει τον ένα (1) μήνα. Αν δεν υποβληθεί προσαρμοσμένο δικόγραφο ή το προσαρμοσμένο δικόγραφο δεν πληροί το παραπάνω όριο, ο διάδικος έχει δικαίωμα να καταθέσει νέο προσαρμοσμένο δικόγραφο, τηρώντας το προβλεπόμενο όριο των σελίδων, αφού καταβάλει παράβολο ίσο προς το τριπλάσιο του προβλεπόμενου παράβολου. Σε περίπτωση που ο διάδικος δεν ασκήσει το δικαίωμα αυτό, το ένδικο βοήθημα ή μέσο απορρίπτεται με απόφαση του δικαστικού σχηματισμού του άρθρου 34Γ, κατά το άρθρο 34Α του π.δ. 18/1989, όπως τα άρθρα αυτά αντικαθίστανται με το παρόν σχέδιο. Ως προς τα άλλα δικόγραφα, πλην των εισαγωγικών, η υπέρβαση του ορίου των 20 σελίδων συνεπάγεται οριστικό απαράδεκτο, χωρίς δυνατότητα μείωσης σελίδων.</p>
4	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 20 του π.δ. 18/1989, περί ορισμού εισηγητή και δικασίμου για την εκδίκαση των υποθέσεων. Βασική αλλαγή που εισάγεται στη δικαστική διαδικασία ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας είναι το στάδιο της προδικασίας, που αφορά τον κατά κανόνα δικονομικό χειρισμό των υποθέσεων που εισάγονται στο Δικαστήριο, με στόχο την επιτάχυνση της συζήτησης των υποθέσεων, τη συμπλήρωση ελλείψεων και την κάλυψη τυπικών ελαττωμάτων και εν τέλει την ωρίμανση των υποθέσεων, ώστε να είναι εφικτή η ταχεία εισαγωγή τους στο ακροατήριο και η ταχύτερη δυνατή επεξεργασία τους κατά τη διάσκεψη, ενόψει της προηγηθείσας επεξεργασίας τους από τον εισηγητή της προδικασίας.</p> <p>Περαιτέρω, προβλέπεται η ανάθεση των ενδίκων βοηθημάτων και μέσων σε Παρέδρους ή Εισηγητές από εκείνους που κατανέμονται στο Τμήμα για την προπαρασκευή των υποθέσεων και την εισαγωγή τους σε κάθε περίπτωση σε συμβούλιο, προκειμένου να αξιοποιηθεί το σύνολο των δικαστικών λειτουργιών του Συμβουλίου της Επικρατείας και να επιταχυνθεί ο χρόνος απονομής της δικαιοσύνης. Με τη συμμετοχή και των Εισηγητών, με αποφασιστική ψήφο, στην προδικασία των Τμημάτων και έως την έκδοση της απόφασης ή πρακτικού του συμβουλίου του Τμήματος, επέρχεται ουσιώδης αλλαγή και σημαντική επιτάχυνση της δικονομικής ωρίμανσης ή περαίωσης των υποθέσεων καθώς και ώθηση όσον αφορά την αναβάθμιση της υπηρεσιακής θέσης των Εισηγητών, οι οποίοι θα εντάσσονται σε ένα Τμήμα μετά τη συμπλήρωση τριετούς υπηρεσίας στον βαθμό του Εισηγητή, όπως ειδικότερα θα οριστεί στον Κανονισμό του Δικαστηρίου. Πριν από την ένταξή τους σε Τμήμα, οι Εισηγητές εξακολουθούν να ορίζονται ως βοηθοί σε Συμβούλους (και κατ' εξαίρεση σε Παρέδρους) στα Τμήματα και την Ολομέλεια. Οι Εισηγητές που είναι τοποθετημένοι σε Τμήμα ορίζονται, επίσης, ως βοηθοί για τις υποθέσεις που εισάγονται στο ακροατήριο του Τμήματος ή της Ολομέλειας.</p> <p>Επιπλέον, σημαντική καινοτομία της αξιολογούμενης ρύθμισης είναι ο τρόπος χρέωσης των υποθέσεων στις περιπτώσεις που το ένδικο βοήθημα</p>

	<p>ή μέσο ανατίθεται σε Πάρεδρο ή Εισηγητή για την εισαγωγή του σε συμβούλιο. Συγκεκριμένα, προβλέπεται η ίση κατανομή υποθέσεων βάσει αλγορίθμου, με σκοπό την εκλογικευμένη κατανομή της εργασίας εντός του Δικαστηρίου. Η ανάθεση των υποθέσεων γίνεται από τη Γραμματεία του αρμόδιου σχηματισμού βάσει αλγορίθμου. Πάντως, την τελική ευθύνη για τη χρέωση των υποθέσεων φέρει ο Πρόεδρος του αρμόδιου σχηματισμού. Για τον λόγο αυτό, άλλωστε, η ανάθεση των υποθέσεων τελεί πάντοτε υπό την εποπτεία του, προκειμένου να προλαμβάνονται τυχόν δυσλειτουργίες του αλγορίθμου και να διασφαλίζεται η ορθολογική κατανομή των υποθέσεων μεταξύ των δικαστών.</p> <p>Τέλος, ο Πάρεδρος ή ο Εισηγητής που ορίζεται για την εισαγωγή της υπόθεσης σε συμβούλιο ορίζεται, κατά κανόνα, ως εισηγητής ή βοηθός εισηγητής, αντιστοίχως, και για την εισαγωγή της στο ακροατήριο. Ο Εισηγητής που ορίζεται για την εισαγωγή της υπόθεσης σε συμβούλιο μπορεί να ορίζεται ως βοηθός εισηγητής και στην περίπτωση που για την εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο ορίζεται Πάρεδρος. Οι μεταχρεώσεις υποθέσεων, δηλαδή ο ορισμός διαφορετικού εισηγητή ή βοηθού εισηγητή για την εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο, θα πρέπει στο μέτρο του δυνατού να διενεργούνται για συγκεκριμένο λόγο (λ.χ. εξειδίκευση, εμπειρία, απουσία δικαστικών λειτουργιών), προκειμένου να αποτρέπεται τυχόν καθυστέρηση στην εκδίκαση των υποθέσεων. Η δε αντικατάσταση του εισηγητή ή του βοηθού εισηγητή, μετά τον ορισμό τους για την εισαγωγή της υποθέσεως στο ακροατήριο, χωρεί μόνο σε περιπτώσεις κωλύματος.</p>
5	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση προστίθεται άρθρο 20Α στο π.δ. 18/1989 για την, κατ' εξαίρεση, απευθείας εισαγωγή των υποθέσεων στο ακροατήριο.</p> <p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση διατηρείται, ως κατ' εξαίρεση διαδικασία, η απευθείας εισαγωγή των υποθέσεων στο ακροατήριο: α) όταν η εισαγωγή αυτή επιβάλλεται από ειδικότερα νομοθετήματα [όπως διαφορές που ανακύπτουν κατά το στάδιο της ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, σύμφωνα με το άρθρο 372 του ν. 4412/2016 (Α' 147), κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας για τις στρατηγικές επενδύσεις, σύμφωνα με το άρθρο 22 του ν. 4864/2021 (Α' 237) και της εκλογικής νομοθεσίας, σύμφωνα με το άρθρο 82 του ν. 4804/2021 (Α' 90)] ή β) όταν τούτο κρίνεται αναγκαίο, διότι συντρέχει περίπτωση κατεπίγοντος ή άλλες εξαιρετικές περιστάσεις ή αίτημα διαδίκου, που κρίνεται ότι πρέπει να ικανοποιηθεί. Επίσης, με τη διαδικασία αυτή μπορεί να προσδιοριστεί απευθείας στο ακροατήριο η υπόθεση επί πιλοτικής δίκης ή προδικαστικού ερωτήματος. Η εξαιρετική διαδικασία (απευθείας εισαγωγή των υποθέσεων στο ακροατήριο) δεν διαφέρει ουσιωδώς από την εφαρμοζόμενη σήμερα διαδικασία, δηλαδή ορίζεται αμέσως δικάσιμος και εισηγητής, Σύμβουλος ή Πάρεδρος, καθώς και βοηθός εισηγητής, Εισηγητής, όπου αυτό προβλέπεται ή κρίνεται αναγκαίο.</p>

	<p>Κατά τη χρέωση των υποθέσεων στις περιπτώσεις της απευθείας εισαγωγής τους στο ακροατήριο λαμβάνεται μέριμνα, ώστε να διασφαλίζεται η κατά το δυνατόν ίση επιβάρυνση των δικαστικών λειτουργιών.</p>
6	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 21 του π.δ. 18/1989 σχετικά με τις επιδόσεις των ενδίκων βοηθημάτων και μέσων. Σημαντική καινοτομία της αξιολογούμενης ρύθμισης είναι η δικονομική υποχρέωση που αναλαμβάνουν οι διάδικοι που ασκούν τα ένδικα βοηθήματα και μέσα να διενεργούν τις επιδόσεις των εισαγωγικών δικογράφων (αίτηση ακύρωσης, προσφυγή, έφεση, αίτηση αναίρεσης, τριτανακοπή), τα οποία ανατίθενται σε Πάρεδρο ή Εισηγητή για την εισαγωγή τους σε συμβούλιο (προδικασία). Ο εισηγητής της προδικασίας και η Γραμματεία του αρμόδιου Τμήματος επικουρούν τους διαδίκους ως προς την ορθή διενέργεια των επιδόσεων και τον προσδιορισμό των προσώπων, προς τα οποία πρέπει να διενεργηθούν οι επιδόσεις αυτές. Η ρύθμιση αυτή εκτιμάται ότι θα συμβάλλει σημαντικά στην ουσιαστική αντιμετώπιση των καθυστερήσεων στη διαδικασία ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, εφόσον από το χρονικό σημείο της επίδοσης αυτής ξεκινά και τρέχει η προθεσμία για την αποστολή των απόψεων της Διοίκησης και την υποβολή των στοιχείων του φακέλου. Σε περίπτωση περισσότερων καθ' ων, η επίδοση πρέπει να γίνει σε όλους τους διαδίκους, κατά των οποίων στρέφεται το ένδικο βοήθημα ή μέσο. Οι διάδικοι εξακολουθούν σε όλες τις περιπτώσεις να φέρουν το βάρος της επίδοσης δικογράφων, όπως οι πρόσθετοι λόγοι, οι παρεμβάσεις και οι αιτήσεις αναστολών, όπως και σήμερα. Με επιμέλεια της Γραμματείας διενεργούνται οι επιδόσεις του πρακτικού του συμβουλίου και της πράξης ορισμού δικασίμου, όπως και το σύνολο των επιδόσεων της εξαιρετικής διαδικασίας (συμπεριλαμβανομένου του εισαγωγικού δικογράφου).</p> <p>Στην παρ. 5 της αξιολογούμενης ρύθμισης προβλέπονται δικλείδες ασφαλείας για τη θεραπεία τυχόν ελαττωματικών επιδόσεων εκ μέρους των διαδίκων ύστερα από σχετική υπόδειξη του εισηγητή της προδικασίας. Η μη συμμόρφωση των διαδίκων έχει την ίδια συνέπεια με τη μη επίδοση, δηλαδή το ένδικο βοήθημα ή μέσο θεωρείται ως μη ασκηθέν και τίθεται στο αρχείο.</p> <p>Εξάλλου, υπενθυμίζεται ότι σε περίπτωση αίτησης ακύρωσης κατά πράξης ανεξάρτητης διοικητικής αρχής ή νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου, η επίδοση γίνεται προς τα πρόσωπα αυτά, ενώ σε περίπτωση αίτησης ακύρωσης κατά παράλειψης οφειλόμενης ενέργειας, η επίδοση γίνεται στην αρχή που έχει την υποχρέωση να ενεργήσει ή να ρυθμίσει συγκεκριμένη σχέση με την έκδοση εκτελεστής διοικητικής πράξης.</p> <p>Τέλος, επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 40 του π.δ. 18/1989, ως προς τις επιδόσεις εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 47 έως και 57 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.</p>

7	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση προστίθεται άρθρο 21Α, στο οποίο προβλέπεται ο τρόπος διενέργειας των ηλεκτρονικών επιδόσεων. Για τα ηλεκτρονικά έγγραφα του δικαστηρίου και των διαδικών εφαρμόζεται αναλόγως ο ν. 4727/2020 (Α' 184) για τα ιδιωτικά και τα δημόσια ηλεκτρονικά έγγραφα. Η επίδοση με ηλεκτρονικά μέσα θεωρείται ότι έγινε, εφόσον επιστραφεί από τον παραλήπτη στον διενεργούντα την επίδοση ηλεκτρονική απόδειξη, η οποία ισχύει ως έκθεση επίδοσης.</p> <p>Ειδικά προς το Δημόσιο οι επιδόσεις γίνονται μέσω διαλειτουργικότητας μεταξύ του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Διοικητικών Δικαστηρίων (Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ.) και του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ.). Όσον αφορά τις επιδόσεις του Δικαστηρίου προς τους διαδικούς αυτές γίνονται αποκλειστικά με ηλεκτρονικά μέσα από την ημερομηνία που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 162 του ν. 4764/2020 (Α' 256). Η παρ. 7 του άρθρου 21 του πδ 18/1989 ισχύει και εν προκειμένω.</p>
8	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 22 του π.δ. 18/1989 και ρυθμίζεται η προδικασία ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Ειδικότερα, προβλέπονται η σύνταξη το ταχύτερο δυνατό μετά από τη διαβίβαση του φακέλου της υπόθεσης, έκθεσης από τον εισηγητή της προδικασίας και η εισαγωγή της υπόθεσης στον κατά το άρθρο 34Γ δικαστικό σχηματισμό σε συμβούλιο.</p> <p>Στην παρ. 3 προβλέπεται ότι σε περίπτωση που δεν διαβιβαστεί ο φάκελος ή διαπιστωθούν ουσιώδεις ελλείψεις, ο εισηγητής της υπόθεσης ζητεί με έγγραφο τη συμπλήρωση των ελλείψεων τάσσοντας εύλογη προθεσμία. Στο πλαίσιο αυτό, άλλωστε, ο εισηγητής της προδικασίας μπορεί να υποδείξει στον ασκούντα το ένδικο βοήθημα ή μέσο, στην περίπτωση αίτησης ακύρωσης, τους τρίτους που έχουν δικαίωμα παρέμβασης στην ακυρωτική δίκη, στους οποίους πρέπει να γίνει επίδοση του ένδικου βοηθήματος.</p> <p>Η έκθεση του εισηγητή της προδικασίας αποτελεί ένα πολύ καλά επεξεργασμένο προπαρασκευαστικό κείμενο, με εκκαθαρισμένο το πραγματικό και με σαφή παρουσίαση όλων των ζητημάτων παραδεκτού και ουσίας που ανακύπτουν και είναι δυνητικώς εξεταστέα από το Δικαστήριο είτε αυτεπαγγέλτως, είτε μετά από αιτιάσεις ή ισχυρισμούς των διαδικών. Είναι αυτονόητο ότι ο εισηγητής της προδικασίας επί απλών υποθέσεων έχει διαμορφώσει γνώμη επί των τιθέμενων ζητημάτων.</p> <p>Εφόσον δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την έκδοση απόφασης, η προδικασία ολοκληρώνεται με την έκδοση πρακτικού από το συμβούλιο, στην οποία ενσωματώνεται η έκθεση που έχει συντάξει ο εισηγητής της προδικασίας. Το πρακτικό του συμβουλίου μπορεί πάντοτε να συμπληρώνει την έκθεση του εισηγητή της προδικασίας και αποτελεί, κατ' αρχήν, την έκθεση έδρας, βάσει της οποίας διεξάγεται η συζήτηση στο ακροατήριο με διατήρηση σε κάθε περίπτωση της δυνατότητας του</p>

	<p>εισηγητή της υπόθεσης στο ακροατήριο να καταθέσει έκθεση τουλάχιστον τρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση.</p> <p>Οι διάδικοι μπορούν να λαμβάνουν γνώση όλων των εκθέσεων (του εισηγητή της προδικασίας και της έδρας) καθώς και του πρακτικού του συμβουλίου αμέσως μετά την επισύναψή τους στο φάκελο της δικογραφίας.</p> <p>Η προπαρασκευή της υπόθεσης κατά το στάδιο της προδικασίας διαμορφώνει το βασικό πλαίσιο επί του οποίου θα καλείται το Δικαστήριο να αποφανθεί στην κύρια διαδικασία, παρέχοντας βεβαίως πάντοτε τη δυνατότητα στους διαδίκους να υποβάλλουν παρατηρήσεις και σχόλια τόσο με τα υπομνήματα, όσο και με τις επ' ακροατηρίου αναπτύξεις τους. Με αυτές τις συνέπειες του προπαρασκευαστικού σταδίου της προδικασίας ενώπιον του συμβουλίου συνδέονται άρρηκτα οι προβλεπόμενες στην παρ. 6 ρυθμίσεις για την κατά κανόνα εισαγωγή και εκδίκαση των υποθέσεων που εισάγονται στο ακροατήριο χωρίς αναβολή, καθώς και οι περιοριστικές ρυθμίσεις για τις αυτεπάγγελτες αναβολές από τον εισηγητή της υπόθεσης, οι οποίες είναι επιτρεπτές μόνον κατόπιν συνεννόησης με τον πρόεδρο του δικαστικού σχηματισμού.</p>
9	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 23 του π.δ. 18/1989 περί της αποστολής της έκθεσης απόψεων της Διοίκησης και της υποβολής των στοιχείων του φακέλου. Κύρια παράμετρος της αξιολογούμενης ρύθμισης είναι ότι καθιστά αυστηρότερους τους κανόνες της προαπόδειξης. Ειδικότερα, στην περίπτωση της προδικασίας εισάγεται εμπροσθοβαρές σύστημα συγκέντρωσης των στοιχείων του φακέλου. Προβλέπεται, δηλαδή, τρίμηνη προθεσμία για την αποστολή του διοικητικού φακέλου από τη Διοίκηση, όπου αυτό απαιτείται (ακυρωτικές υποθέσεις, υποθέσεις υπαλληλικών προσφυγών), καθώς και για την κατάθεση των στοιχείων από τους λοιπούς διαδίκους, η οποία αρχίζει από την επίδοση του εισαγωγικού δικογράφου.</p> <p>Στην περίπτωση της εξαιρετικής διαδικασίας (απευθείας εισαγωγή των υποθέσεων στο ακροατήριο) διατηρείται η υποχρέωση αποστολής της έκθεσης απόψεων της Διοίκησης και του φακέλου της υπόθεσης 30 τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δικάσιμο, εφόσον η επίδοση του ενδίκου βοηθήματος και της πράξης ορισμού δικάσιμου γίνει δύο (2) τουλάχιστον μήνες πριν από τη δικάσιμο.</p>
10	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 24 του π.δ. 18/1989 ως προς τις συνέπειες μη αποστολής φακέλου από τη Διοίκηση. Με τη νέα ρύθμιση επεκτείνεται η δυνατότητα συναγωγής τεκμηρίου ομολογίας και για την έκδοση απόφασης σε συμβούλιο, σε περίπτωση μη αποστολής φακέλου από τη Διοίκηση ή αποστολής φακέλου με ουσιώδεις ελλείψεις, προκειμένου να αντιμετωπισθεί το φαινόμενο της άρνησης της Διοίκησης να αποστείλει τον φάκελο ή τις απόψεις στο Δικαστήριο και να επιταχυνθεί η εκδίκαση της υπόθεσης, δεδομένου ότι για να συναχθεί τεκμήριο ομολογίας δεν είναι υποχρεωτικό να εισαχθεί η υπόθεση στο ακροατήριο ούτε να εκδοθεί προδικαστική απόφαση.</p>

11	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 25 του π.δ. 18/1989, περί της κατάθεσης δικογράφου πρόσθετων λόγων και υπομνημάτων των διαδίκων.</p> <p>Για τις υποθέσεις που δεν εισάγονται απευθείας στο ακροατήριο και υφίσταται προδικαστικό στάδιο προβλέπεται η δυνατότητα κατάθεσης δικογράφου πρόσθετων λόγων ως εξής: α) όσον αφορά την αίτηση ακύρωσης και την προσφυγή, το δικόγραφο πρόσθετων λόγων κατατίθεται και επιδίδεται σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών από τη συμπλήρωση της τρίμηνης προθεσμίας που δίνεται στη Διοίκηση για την υποβολή της έκθεσης απόψεων και των στοιχείων του φακέλου, β) όσον αφορά τα ένδικα μέσα (έφεση και αίτηση αναίρεσης), το δικόγραφο προσθέτων λόγων κατατίθεται και επιδίδεται σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την παρέλευση τριμήνου από την επίδοσή του. Σκοπός των ανωτέρω διατάξεων είναι ο προσδιορισμός των τιθέμενων νομικών ζητημάτων και του πραγματικού της υπόθεσης σε σύντομο χρόνο από την επίδοση του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου, προκειμένου να εισάγεται η υπόθεση στο συμβούλιο χωρίς καθυστέρηση.</p> <p>Στις περιπτώσεις της απευθείας εισαγωγής υποθέσεων στο ακροατήριο με την εξαιρετική διαδικασία μετατίθεται το χρονικό σημείο για την κατάθεση του δικογράφου προσθέτων λόγων από δεκαπέντε (15) σε είκοσι (20) ημέρες, προκειμένου να παρέχεται περισσότερος χρόνος για την εξέταση και του δικογράφου προσθέτων λόγων και να αποφεύγεται κατά το δυνατόν η αναβολή της εκδίκασης της υπόθεσης. Η προθεσμία αυτή εφαρμόζεται και στις υποθέσεις που δεν εισάγονται απευθείας στο ακροατήριο, σε περίπτωση που δεν τηρηθεί η τρίμηνη προθεσμία για την αποστολή του φακέλου από τη διοίκηση ή σε περίπτωση περιέλευσης στο Δικαστήριο νέων κρίσιμων στοιχείων μετά τη συμπλήρωση της προθεσμίας αυτής ή τη συμπλήρωση τριμήνου από την επίδοση του ενδίκου μέσου.</p> <p>Με την παρ. 2 της αξιολογούμενης ρύθμισης εισάγονται αυστηρότεροι κανόνες για την προαπόδειξη ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας στις υποθέσεις που εισάγονται στο ακροατήριο είτε κατά την τακτική είτε κατά την εξαιρετική διαδικασία, καθώς μετατίθεται το χρονικό σημείο για την κατάθεση των υπομνημάτων και στοιχείων των διαδίκων από έξι (6) σε δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση, προκειμένου να παρέχεται περισσότερος χρόνος για την προετοιμασία της υπόθεσης και να αποφεύγεται κατά το δυνατόν η αναβολή της συζήτησής της. Η εφαρμογή, ωστόσο, του ανακριτικού συστήματος στη διοικητική δίκη επιβάλλει τη διατήρηση της δυνατότητας υπέρβασης της προθεσμίας αυτής, με όριο την προτεραιότητα της συζήτησης, σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις και ιδίως όταν αναφύονται οψιγενή ή οψιφανή στοιχεία, τα οποία επιβάλλεται να ληφθούν υπόψη. Είναι αυτονόητο ότι αν συντρέχει ανωτέρα βία ή ανυπέρβλητο κώλυμα, που εμπόδισαν την κατάθεση των υπομνημάτων και στοιχείων των διαδίκων έως την προτεραιότητα της δικασίμου, μπορεί, κατ' εξαίρεση, να αναβληθεί η συζήτηση της υπόθεσης σε μεταγενέστερη δικάσιμο.</p>
----	--

12	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 27 του π.δ. 18/1989, περί της παροχής δικαστικής πληρεξουσιότητας.</p> <p>Εισάγονται αυστηρότερες ρυθμίσεις για την παροχή δικαστικής πληρεξουσιότητας ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, προκειμένου να αποτραπεί η αλόγιστη χρήση ενδίκων βοηθημάτων και μέσων, διότι πολλές φορές οι δικαστές προετοιμάζουν τις υποθέσεις και τελικά τα ένδικα βοηθήματα και μέσα απορρίπτονται ως ανομιμοποίητα και επιβαρύνονται οι διάδικοι με τη δικαστική δαπάνη, καθώς οι διάδικοι δεν χορηγούν πληρεξουσιότητα σε δικηγόρο. Ειδικότερα, σύμφωνα με την προτεινόμενη ρύθμιση, η πληρεξουσιότητα παρέχεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο. Ειδικώς όταν ο διάδικος είναι φυσικό πρόσωπο, η πληρεξουσιότητα μπορεί να παρέχεται και με ψηφιακή εξουσιοδότηση, η οποία εκδίδεται μέσω της ενιαίας ψηφιακής πύλης της δημόσιας διοίκησης (gov.gr) και αποστέλλεται ηλεκτρονικά στο Δικαστήριο. Επιπλέον, ως προς την προσκόμιση του εγγράφου για τον διάδικο που άσκησε το ένδικο βοήθημα ή μέσο προβλέπεται προθεσμία δεκαπέντε (15) πλήρων ημερών πριν από τη συζήτηση (εισάγεται η ίδια προθεσμία με την προαπόδειξη), ενώ για τους λοιπούς διαδίκους μέχρι τη συζήτηση. Επισημαίνεται ότι εξακολουθεί να ισχύει ο κανόνας ότι η πληρεξουσιότητα τεκμαίρεται κατά την προδικασία. Το τεκμήριο αυτό λειτουργεί, δηλαδή δεν χρειάζεται η προσκόμιση πληρεξουσιού έως και τη διαδικασία ενώπιον του συμβουλίου, παρά μόνο σε περίπτωση που το συμβούλιο φέρεται προς αποδοχή του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου, οπότε θα πρέπει, προκειμένου να εκδοθεί απόφαση, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 34B του π.δ. 18/1989, όπως αντικαθίσταται με το άρθρο 13 του παρόντος, να έχει κατατεθεί πληρεξούσιο (ενδεχομένως μετά και από υπόδειξη του εισηγητή της προδικασίας), άλλως η υπόθεση θα πρέπει να οδηγηθεί στο ακροατήριο.</p> <p>Σημειώνεται ότι με τη θέσπιση προθεσμίας 15 πλήρων ημερών πριν από τη συζήτηση για την προσκόμιση του πληρεξουσιού καθίσταται άνευ νοήματος η υφιστάμενη παροχή δυνατότητας στον διάδικο που για λόγους ανωτέρας βίας δεν νομιμοποίησε τον δικηγόρο του να ζητήσει την επανασυζήτηση της υπόθεσης. Η δυνατότητα αυτή προϋπέθετε ότι καταληκτικό σημείο για τη νομιμοποίηση είναι η ορισθείσα συζήτηση και, ως εκ τούτου, η εμφάνιση ανυπέρβλητου κωλύματος στον χρόνο της συζήτησης δεν μπορούσε να αντιμετωπιστεί, παρά μόνο με την αίτηση επανασυζήτησης. Με την αξιολογούμενη ρύθμιση το κρίσιμο χρονικό σημείο για τη νομιμοποίηση μετατίθεται χρονικά σε 15 πλήρεις ημέρες πριν από τη δικάσιμο και επομένως, το σημείο αυτό θα είναι κρίσιμο για τη διαπίστωση της συνδρομής λόγου ανωτέρας βίας. Για τον λόγο αυτό το προβλεπόμενο αίτημα για τη διαπίστωση από το Δικαστήριο του λόγου ανωτέρας βίας που κατέστησε αδύνατη την τήρηση της προθεσμίας εισάγεται με αίτηση επαναφοράς των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση, η οποία μπορεί να κατατίθεται εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την άρση του εμποδίου. Σε κάθε άλλη περίπτωση (π.χ. σε</p>
----	---

	<p>περίπτωση σύντμησης της προθεσμίας για την εισαγωγή της υπόθεσης σε δικάσιμο, οπότε η δικαστική πληρεξουσιότητα μπορεί να προσκομίζεται έως τη συζήτηση) η δυνατότητα υποβολής της αίτησης επαναφοράς παρέχεται το αργότερο έως την έναρξη της συζήτησης στο ακροατήριο (πρακτικώς, δηλαδή, πλέον δεν αναγνωρίζεται δυνατότητα επανασυζήτησης). Είναι αυτονόητο ότι, εφόσον συντρέχει λόγος, το Δικαστήριο μπορεί, κατά την κρίση του, να αναβάλει τη συζήτηση της υπόθεσης αυτεπαγγέλτως, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 33 του π.δ. 18/1989.</p>
13	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 33 του π.δ. 18/1989, περί της συζήτησης των υποθέσεων στο ακροατήριο και περί της αναβολής τους σε μεταγενέστερη δικάσιμο. Μετατίθεται το χρονικό σημείο για την κατάθεση των δηλώσεων των διαδίκων για την παράστασή τους στο ακροατήριο από την παραμονή της δικάσιμου σε τρεις (3) ημέρες πριν από τη δικάσιμο, προκειμένου να είναι εφικτό να εξετασθεί αν συντρέχει λόγος να μην γίνουν δεκτές οι δηλώσεις αυτές και να κληθούν οι διάδικοι να παραστούν για να διεξαχθεί προφορική συζήτηση της υπόθεσης. Αν ο διάδικος καταθέσει τη δήλωση εκπροθέσμως, δεν έχει δικαίωμα δικαστικής δαπάνης.</p> <p>Περαιτέρω, με την παρ. 6 προβλέπεται ότι είναι απαράδεκτη η υποβολή δεύτερου αιτήματος αναβολής για τον ίδιο ή παρεμφερή λόγο, προκειμένου να περιορισθεί η δυνατότητα αναβολών, που συνιστούν σημαντική αιτία καθυστέρησης εκδίκασης των υποθέσεων.</p>
14	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 34Α του π.δ. 18/1989, περί της απόρριψης ενδίκων βοηθημάτων και μέσων.</p> <p>Οι ρυθμίσεις του παρόντος και του επόμενου άρθρου αποσκοπούν στην αποσυμφόρηση των πινακίων του Συμβουλίου της Επικρατείας από τη σημερινή κατάσταση υπερφόρτωσης, στη διαφύλαξη της δυνατότητάς του να ασκήσει αποτελεσματικά τις συνταγματικές του αρμοδιότητες ως ανωτάτου δικαστηρίου και στην επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης προς όφελος των διαδίκων, της κοινωνίας εν γένει και της οικονομίας, χωρίς να θίγονται τα συνταγματικά δικαιώματα των διαδίκων, δεδομένου ότι διατηρούν τη δυνατότητα να ζητήσουν την εκδίκαση των υποθέσεών τους στο ακροατήριο. Ειδικότερα, σημαντική καινοτομία που εισάγεται με την αξιολογούμενη ρύθμιση συνίσταται στη διεύρυνση των εξουσιών του δικαστικού σχηματισμού του άρθρου 34Γ του π.δ. 18/1989, με σκοπό να καταστεί πιο αποτελεσματική η διαδικασία στο συμβούλιο και να επιταχυνθεί η απονομή της δικαιοσύνης από το Συμβούλιο της Επικρατείας. Με τη νέα ρύθμιση παρέχεται η δυνατότητα στον δικαστικό σχηματισμό του άρθρου 34Γ του π.δ. 18/1989, με συνοπτική, ομόφωνη απόφαση να απορρίπτει ένδικα βοηθήματα και μέσα ως απαράδεκτα ή αβάσιμα ή να καταργεί τη δίκη στις περιπτώσεις της παρ. 1 του άρθρου 32 του π.δ. 18/1989, εφόσον οι υποθέσεις δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερες πραγματικές ή νομικές δυσκολίες. Επιπλέον, ο ίδιος δικαστικός</p>

	<p>σηματισμός μπορεί να παραπέμπει την υπόθεση στον Πρόεδρο του Δικαστηρίου, εφόσον κρίνει ότι δεν είναι αρμόδιο για την εκδίκασή της, προκειμένου να επιλύσει το ζήτημα της αρμοδιότητας δεσμευτικά και να παραπέμψει την υπόθεση στο αρμόδιο τμήμα, με σκοπό να επιταχυνθεί η επί της ουσίας επίλυση των υποθέσεων.</p> <p>Περαιτέρω, προτείνεται η λελογισμένη αύξηση του ποσού του παράβολου για την εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο, ενώ σε περίπτωση που ο διάδικος που προκαλεί τη συζήτηση στο ακροατήριο ηττηθεί και δεν έχει κατά νόμο υποχρέωση καταβολής παράβολου καταδικάζεται στην καταβολή πενταπλάσιας δικαστικής δαπάνης.</p>
15	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 34B του π.δ. 18/1989, περί της αποδοχής ενδίκων βοηθημάτων και μέσων και παρέχεται η δυνατότητα στον δικαστικό σχηματισμό του άρθρου 34Γ του π.δ. 18/1989 να δέχεται με συνοπτική, ομόφωνη απόφαση ένδικα βοηθήματα και μέσα, εφόσον η υπόθεση δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες πραγματικές ή νομικές δυσκολίες. Σε περίπτωση παρέλευσης των προθεσμιών για την κατάθεση αίτησης για την εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο, εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του Προέδρου, από την έκδοση της οποίας η ακυρωτική απόφαση του συμβουλίου παράγει τα έννομα αποτελέσματά της.</p>
16	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 34Γ του π.δ. 18/1989, περί της συγκρότησης του δικαστικού σχηματισμού των άρθρων 34Α και 34Β. Προβλέπεται η συμμετοχή Παρέδρων και Εισηγητών στον δικαστικό σχηματισμό που εκδίδει απόφαση κατά τα άρθρα 34Α και 34Β με αποφασιστική ψήφο, με σκοπό τη βέλτιστη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού του Συμβουλίου της Επικρατείας, την εκλογικευμένη κατανομή της εργασίας εντός του Δικαστηρίου και την επιτάχυνση απονομής της δικαιοσύνης στο ανώτατο δικαστήριο.</p>
17	<p>Σε συνέχεια της τροποποίησης του άρθρου 21 του π.δ. 18/1989 για τις επιδόσεις, που πλέον θα γίνονται αρχικά με επιμέλεια του διαδίκου, στη δικαστική δαπάνη που επιδικάζεται υπέρ του νικήσαντος ιδιώτη διαδίκου περιλαμβάνονται και τα έξοδα επίδοσης στα οποία υποβλήθηκε.</p>
18	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 49 του π.δ. 18/1989, περί της κατάθεσης παρέμβασης επί της αίτησης ακύρωσης. Με τη ρύθμιση αυτή εισάγονται αυστηρότερες ρυθμίσεις για την άσκηση παρέμβασης στην ακυρωτική δίκη. Ειδικότερα, προβλέπεται τρίμηνη προθεσμία για την άσκηση παρέμβασης από την επίδοση της αίτησης ακύρωσης από τον αιτούντα στον έχοντα έννομο συμφέρον να παρέμβει στη δίκη για τη διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης. Σε κάθε άλλη περίπτωση, μετατίθεται το χρονικό σημείο για την κατάθεση της παρέμβασης από έξι (6) σε δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη δικάσιμο, προκειμένου να παρέχεται περισσότερος χρόνος για την εξέταση των ισχυρισμών του παρεμβαίνοντος και να αποφεύγεται κατά το δυνατόν η αναβολή της εκδίκασης της υπόθεσης.</p>

19	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 51 του π.δ. 18/1989, περί της δυνατότητας άσκησης τριτανακοπής και προβλέπεται ότι ο έχων έννομο συμφέρον για την άσκηση παρέμβασης δεν έχει δικαίωμα να ασκήσει τριτανακοπή, εφόσον η αίτηση ακύρωσης του επιδόθηκε με επιμέλεια του αιτούντος, ή σε περίπτωση παράλειψης από τον υπόχρεο διάδικο, με επιμέλεια της Γραμματείας τουλάχιστον 30 ημέρες πριν από δικάσιμο, ή σε περίπτωση σύντμησης, στην προθεσμία που ορίζεται από τον Πρόεδρο, με σκοπό να αποφεύγεται η επαναφορά υποθέσεων στο Δικαστήριο από τρίτους που έχουν λάβει γνώση της εκκρεμοδικίας. Είναι αυτονόητο ότι, αν συντρέχει ανωτέρα βία, ανυπέρβλητο κώλυμα ή εξαιρετικοί λόγοι που εμπόδισαν την έγκαιρη κατάθεση της παρέμβασης, μπορεί, κατ' εξαίρεση, να αναβληθεί η συζήτηση της υπόθεσης σε μεταγενέστερη δικάσιμο.</p>
20	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 52 του π.δ. 18/1989, περί της διαδικασίας χορήγησης προσωρινής δικαστικής προστασίας. Με σκοπό την ταχύτερη απονομή προσωρινής δικαστικής προστασίας προβλέπεται ότι σε περίπτωση εισαγωγής υπόθεσης στην Επιτροπή της Ολομέλειας, λόγω σπουδαιότητας των τιθέμενων ζητημάτων, ο Πάρεδρος παραμένει εισηγητής της υπόθεσης, ενώ ο Εισηγητής, που είχε οριστεί αρχικά ως εισηγητής της υπόθεσης κατά το στάδιο της προδικασίας, παραμένει ως βοηθός που επικουρεί τον νέο εισηγητή. Οι Πάρεδροι και Εισηγητές συμμετέχουν στις εν λόγω Επιτροπές με αποφασιστική ψήφο. Περαιτέρω, με την παρ. 4 προβλέπεται, εκ του νόμου, υποχρέωση του αιτούντος να επιδώσει αντίγραφο της αίτησης αναστολής και στους τρίτους που έχουν δικαίωμα να παρέμβουν στην ακυρωτική δίκη, χωρίς να χρειάζεται πλέον σχετική εντολή του Προέδρου ή του εισηγητή της υπόθεσης. Είναι αυτονόητο ότι ο εισηγητής της υπόθεσης μπορεί να υποδείξει στον αιτούντα τους τρίτους, στους οποίους πρέπει να γίνουν οι σχετικές επιδόσεις.</p> <p>Με σκοπό την απλοποίηση του υπάρχοντος συστήματος και την όσον το δυνατόν ταχύτερη οριστική επίλυση της διαφοράς, προβλέπεται στην παρ. 7 η δυνατότητα της Επιτροπής του παρόντος άρθρου να ασκεί ταυτόχρονα τις αρμοδιότητες του δικαστικού σχηματισμού του άρθρου 34Γ του π.δ. 18/1989 για το κύριο ένδικο βοήθημα ή μέσο, σύμφωνα με τα άρθρα 34Α και 34Β, όπως αντικαθίστανται με το παρόν σχέδιο νόμου.</p> <p>Τέλος, με γνώμονα την απλοποίηση της διαδικασίας, στην παρ. 11 της αξιολογούμενης ρύθμισης ορίζεται ότι σε περίπτωση που εκδοθεί οριστική απόφαση για το κύριο ένδικο βοήθημα ή μέσο, η εκκρεμής αίτηση αναστολής τίθεται στο αρχείο από τη γραμματεία και αποδίδεται το παράβολο στον αιτούντα.</p>
21	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 62 του π.δ. 18/1989, ως προς την κατάθεση προσθέτων λόγων έφεσης, και εναρμονίζεται με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 25 του π.δ. 18/1989, περί των πρόσθετων λόγων και των υπομνημάτων, όπως αυτό αντικαθίσταται</p>

	<p>με το άρθρο 11 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου, ως προς τον τρόπο και την προθεσμία κατάθεσης του δικογράφου.</p>
22	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση προβλέπεται η σύσταση νομοπαρασκευαστικής επιτροπής που αναλαμβάνει την κωδικοποίηση της νομοθεσίας για το Συμβούλιο της Επικρατείας.</p>
23	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση προβλέπονται μεταβατικές ρυθμίσεις, με τις οποίες ορίζεται ότι είναι δυνατή η εισαγωγή στον δικαστικό σχηματισμό του άρθρου 34Γ του π.δ. 18/1989 και η εκδίκαση από αυτόν, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 34Α και 34Β του π.δ. 18/1989, όπως αντικαθίστανται με τις διατάξεις του παρόντος σχεδίου νόμου, των ενδίκων βοηθημάτων και μέσων που θα έχουν κατατεθεί στο Δικαστήριο έως και την έναρξη ισχύος του νόμου, δηλαδή τόσο των ενδίκων βοηθημάτων και μέσων που εκκρεμούν προς προσδιορισμό όσο και αυτών, για τα οποία έχει ήδη ορισθεί δικάσιμος προς συζήτηση στο ακροατήριο.</p>
24	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση μεταφέρονται κατηγορίες διαφορών, ως διαφορές ουσίας, από το Συμβούλιο της Επικρατείας στην αρμοδιότητα των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, με σκοπό την ορθολογικότερη κατανομή της δικαστηριακής ύλης εντός της διοικητικής δικαιοσύνης και συνακόλουθα την επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης. Ειδικότερα μεταφέρονται:</p> <p>(α) Διαφορές που αναφύονται κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας που αφορά τα πάσης φύσεως τέλη, δικαιώματα, ανταλλάγματα ή άλλα έσοδα υπέρ των νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, των Ο.Τ.Α. και των νομικών προσώπων αυτών, για την επιβολή ή τον προσδιορισμό των οποίων εκδίδονται, εφάπαξ ή περιοδικώς, πράξεις οργάνων των ανωτέρω κατ' ενάσκηση δημόσιας εξουσίας [όπως δικαιώματα υπέρ οργανισμών λιμένων/λιμενικών ταμείων/φορέων διαχείρισης λιμένων για αποθήκευση και χρήση χώρων και εγκαταστάσεων λιμένων, για διακίνηση φορτίων/διέλευση εμπορευμάτων μέσω χώρων λιμένων, διαφορές από πάγια τέλη κτηματογράφησης υπέρ του Οργανισμού Κτηματολογίου και Χαρτογράφησης Ελλάδος (Ο.Κ.Χ.Ε.), διαφορές από τον επιβολή ειδική εισφορά κρέατος υπέρ του «Ελληνικού Γεωργικού Οργανισμού (ΕΛ.Γ.Ο.) - ΔΗΜΗΤΡΑ»]. Επίσης, ρητά ορίζεται ότι οι διαφορές αυτές εκδικάζονται, κατά τη διαδικασία των φορολογικών και τελωνειακών εν γένει διαφορών, κατά τα οριζόμενα στην περ. β) του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 6 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97).</p> <p>(β) Διαφορές από πράξεις των φορολογικών αρχών σχετικές με τη φορολογική κατοικία, την εγγραφή, διαγραφή ή μεταβολή στοιχείων στο φορολογικό μητρώο, τον κλειδάριθμο, τον αριθμό φορολογικού μητρώου και τον κωδικό αριθμό δραστηριότητας.</p> <p>(γ) Διαφορές που αναφύονται από την έκδοση ατομικών πράξεων επιβολής μέτρων επιστροφής (rebate) και αυτόματης επιστροφής (clawback), μεταφέρονται στα διοικητικά εφετεία (ως διαφορές ουσίας,</p>

	<p>κατά τα ήδη εκτεθέντα). Πρόκειται για τις βασικές κατηγορίες διαφορών με αντικείμενο ατομικές πράξεις εκδοθείσες: (γα) κατ' εφαρμογή της περ. α) (εξωνοσοκομειακού) και της περ. στ) (νοσοκομειακού clawback) της παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 4052/2012 (Α' 41) και των εκδοθεισών κατ' εφαρμογή αυτών κανονιστικών αποφάσεων, που εκδικάζονται ως ακυρωτικές διαφορές, (γβ) κατ' εφαρμογή διαφόρων διατάξεων [όπως του άρθρου 35 του ν. 3918/2011 (Α' 31)], για επιβολή rebates, που δικάζονται, επίσης, ως ακυρωτικές διαφορές, (γγ) κατ' εφαρμογή της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 100 του ν. 4172/2013 (Α' 167) και των εκδοθεισών κατ' εφαρμογή αυτών κανονιστικών αποφάσεων, για επιβολή clawback ή/και rebates σε παρόχους υγείας, που εκδικάζονται για μεν τις πράξεις που ανάγονται στο έτος 2013 ως ακυρωτικές διαφορές, για δε τις πράξεις που ανάγονται στα έτη 2014 και εφεξής ως συμβατικές διαφορές ουσίας.</p> <p>(δ) κατ' εφαρμογή του άρθρου 100 παρ. 1 περ. Β του ν. 4172/2013 (Α' 167) και των εκδοθεισών κατ' εφαρμογή αυτών κανονιστικών αποφάσεων, για επιβολή clawback ή/και rebates σε εισαγωγείς/κατασκευαστές ιατροτεχνολογικού υλικού και συμπληρωμάτων ειδικής διατροφής.</p>
25	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση μεταφέρονται κατηγορίες διαφορών, ως ακυρωτικές διαφορές, από το Συμβούλιο της Επικρατείας στην αρμοδιότητα των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, με σκοπό την ορθολογικότερη κατανομή της δικαστηριακής ύλης εντός της διοικητικής δικαιοσύνης και συνακόλουθα την επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης.</p> <p>Όσον αφορά την περ. ια' της παρ. 1 της αξιολογούμενης ρύθμισης, επισημαίνεται ότι ήδη μεγάλος αριθμός διαφορών για τη ληξιαρχική νομοθεσία υπάγεται στην εκουσία δικαιοδοσία των πολιτικών πρωτοδικείων.</p> <p>Περαιτέρω, η περ. β) της νέας παρ. 1Α της αξιολογούμενης ρύθμισης αφορά διαφορές με βάση το π.δ. της 25/28.11.1929 (Α' 421) και τον ν. 1418/1984 (Α' 23).</p>
26	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 1 του ν. 3900/2010 σχετικά με τη πρότυπη δίκη και τη δίκη κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.</p> <p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση διευκρινίζεται, κατ' αρχάς, ότι στις υποθέσεις στις οποίες τίθεται το ίδιο ζήτημα με αυτό της πιλοτικής δίκης ή της δίκης επί του υποβληθέντος προδικαστικού ερωτήματος αναστέλλεται η διαδικασία έκδοσης απόφασης, τούτο δε υπό την έννοια ότι είτε δεν γίνεται προσδιορισμός (κατά το άρθρο 127 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας) είτε, αν η υπόθεση έχει συζητηθεί, κωλύεται η έκδοση (οριστικής) απόφασης μέχρι τη δημοσίευση της απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας.</p> <p>Ο θεσμός της παρέμβασης σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν. 3900/2010 έχει καταστεί αναποτελεσματικός. Αυτό συμβαίνει διότι με την παρέμβαση στην πιλοτική δίκη ή στη δίκη κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος, κατ'</p>

ουσίαν, εισάγονται στο Συμβούλιο της Επικρατείας προς επίλυση όλες οι δίκες που είναι εκκρεμείς για το ίδιο ζήτημα, με αποτέλεσμα το ένδικο βοήθημα ή μέσο που εισάγεται στο Συμβούλιο της Επικρατείας (για να επιλυθεί από αυτό το τιθέμενο γενικότερου ενδιαφέροντος ζήτημα που έχει συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων) να έχει πλέον καταστεί λαϊκή αγωγή και να εγείρονται πολλά προβλήματα όσον αφορά στην εξέταση του παραδεκτού της παρέμβασης για καθέναν από τους διαδίκους αυτούς. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η υπ' αρ. 1342/2023 απόφαση της επταμελούς σύνθεσης του Α' Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας που εκδόθηκε επί πιλοτικής δίκης στην οποία παρενέβησαν περίπου 14.250 διάδικοι.

Ενόψει των ανωτέρω προτείνεται η κατάργηση της παρέμβασης του άρθρου 1 του ν. 3900/2010. Ωστόσο, προκειμένου να διασφαλισθεί η αποτελεσματική δικαστική προστασία όλων των διαδίκων, των οποίων οι υποθέσεις εκκρεμούν και έχουν ανασταλεί λόγω της πιλοτικής δίκης, παρέχεται σε αυτούς η δυνατότητα να καταθέτουν απλό υπόμνημα προς ανάπτυξη των ισχυρισμών και των επιχειρημάτων τους σε σχέση με το κρίσιμο νομικό ζήτημα. Το υπόμνημα κατατίθεται στη Γραμματεία του Δικαστηρίου, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί το ένδικο βοήθημα ή μέσο, δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από την ορισθείσα δικάσιμο και, εφόσον η Γραμματεία του αρμόδιου δικαστηρίου διαπιστώσει ότι ο καταθέτων είναι πράγματι διάδικος σε ανασταλείσα εκκρεμή δίκη, τότε διαβιβάζει άμεσα το υπόμνημα αυτό στο Συμβούλιο της Επικρατείας.

Επιπλέον, προστίθεται και νέα παρ. 6 σύμφωνα με την οποία, σε περίπτωση δημοσίευσης απόφασης διοικητικού δικαστηρίου αντίθετης προς τα κριθέντα από το Συμβούλιο της Επικρατείας ως προς το επιλυθέν ζήτημα, οι ενώπιον του δικάσαντος διοικητικού δικαστηρίου διάδικοι μπορούν να ασκήσουν παραδεκτώς, ανεξαρτήτως του ύψους του ποσού της διαφοράς και της προβολής ισχυρισμών του ν. 3900/2010, τα οικεία ένδικα μέσα, πλήττοντας τη κρίση του εν λόγω δικαστηρίου. Αυτό αποσκοπεί στη διασφάλιση (α) του κατ' άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος ατομικού δικαιώματος της πλήρους και αποτελεσματικής έννομης προστασίας των διαδίκων, οι οποίοι με την προτεινόμενη ρύθμιση δεν θα μπορούν πλέον να παρέμβουν στην ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας δίκη (πιλοτική ή κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος) και (β) της ενότητας της νομολογίας και της ασφάλειας δικαίου (στην οποία άλλωστε απέβλεψε ο νομοθέτης καθιερώνοντας τον θεσμό της πρότυπης δίκης ή της δίκης κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος με το άρθρο 1 του ν. 3900/2010) προς όφελος της εύρυθμης λειτουργίας της δικαιοσύνης. Προς επίτευξη των σκοπών αυτών εισάγεται η ανωτέρω εξαίρεση, σύμφωνα με την οποία επιτρέπεται η άσκηση έφεσης ή αίτησης αναίρεσης όταν η προσβαλλόμενη απόφαση έχει κρίνει αντίθετα προς την απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας ως προς το επιλυθέν νομικό ζήτημα, χωρίς να απαιτείται στην περίπτωση αυτή η συνδρομή των προϋποθέσεων παραδεκτού που θέτουν οι παρ. 2 και 3 του άρθρου 92 του Κώδικα

	<p>Διοικητικής Δικονομίας και οι παρ. 2 και 4 του άρθρου 53, καθώς και το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 58 π.δ. 18/1989, όπως ισχύουν. Σημειωτέον ότι, εφόσον με το ένδικο μέσο εγείρονται και άλλα ζητήματα, πέραν των επιλυθέντων με την απόφαση επί της πιλοτικής δίκης ή της δίκης κατόπιν υποβολής προδικαστικού ερωτήματος, ως προς αυτά εξακολουθούν να ισχύουν οι προϋποθέσεις του παραδεκτού κατά τις ανωτέρω διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας και του π.δ. 18/1989.</p>
27	<p>Στην προτεινόμενη ρύθμιση προβλέπονται οι αναγκαίες μεταβατικές διατάξεις για την εφαρμογή των διατάξεων του Μέρους Γ'.</p>
28	<p>Η υφιστάμενη ρύθμιση, για την αρμοδιότητα του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου έως του ποσού των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, είχε επιλεγεί, λόγω της ευελιξίας κατά την εξέταση των υποθέσεων και της συνακόλουθης επιτάχυνσης στην έκδοση αποφάσεων που επιτυγχάνεται με την παραπομπή στη μονομελή σύνθεση, προκειμένου να εξαλειφθούν οι μεγάλες εκκρεμότητες που παρατηρούνταν στις αντίστοιχες υποθέσεις. Ήδη, όπως καθίσταται προφανές από την επισκόπηση των στατιστικών των Διοικητικών Δικαστηρίων, οι εκκρεμότητες στις υποθέσεις των ως άνω κατηγοριών έχουν σχεδόν εξαλειφθεί. Ο επανακαθορισμός της αρμοδιότητας και της κατανομής των υποθέσεων στις συνθέσεις (μονομελή και τριμελή), δεδομένου ότι έχει πλέον περάσει η έκτακτη ανάγκη με τη σώρευση υποθέσεων που οδήγησε σε αυτή τη ρύθμιση, κατέστησε δυνατή τη θέσπιση συγκεκριμένων αλλαγών. Έτσι, λαμβάνοντας υπόψη τα στατιστικά εισαγωγής και δημοσίευσης αποφάσεων, καθώς και τις ανάγκες και το δυναμικό των δικαστηρίων, με προτεραιότητα την αποτελεσματική παροχή δικαστικής προστασίας, η αρμοδιότητα καθορίζεται ως εξής: Η μεταβατική διάταξη της παρ. 3 καταλαμβάνει τον ανακαθορισμό της καθ' ύλην αρμοδιότητας βάσει του νέου οριζόμενου ποσού (40.000 ευρώ), τόσο μεταξύ του Τριμελούς και του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου (περ. β) και γ) της παρ. 6 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας), όσο και μεταξύ του Τριμελούς και του Μονομελούς Διοικητικού Εφετείου της παρ. 1 του άρθρου 218 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.</p>
29	<p>Οι ρυθμίσεις του άρθρου 52 του ν. 5016/2023 (Α' 21), με τις οποίες 13 Εισηγητές του Δικαστηρίου προήχθησαν στον βαθμό του Παρέδρου εκτός οργανικών θέσεων, ούτως ώστε να επιληφθούν σε μονομελή σύνθεση των εκκρεμών συνταξιοδοτικών υποθέσεων, απέδωσαν αποτελέσματα, καθώς, από το σύνολο των εκκρεμών υποθέσεων, έχουν ήδη εκδικαστεί σχεδόν οι μισές σε χρονικό διάστημα έξι μόλις μηνών. Προκειμένου να επιταχυνθεί περαιτέρω ο ρυθμός περαίωσης των εκκρεμών συνταξιοδοτικών υποθέσεων, με την προτεινόμενη διάταξη προστίθεται εδάφιο στην περ. ια' της παρ. 1 του άρθρου 178 του ν. 4820/2021 και προβλέπεται ότι η εκτός οργανικών θέσεων προαγωγή Εισηγητών του Ελεγκτικού Συνεδρίου στον βαθμό του Παρέδρου δεν αφορά μόνο στους ως άνω 13 Εισηγητές που διέθεταν ήδη την απαιτούμενη προϋπηρεσία κατά τον χρόνο θέσης σε</p>

	ισχύ του άρθρου 52 του ν. 5016/2023, ήτοι την 4 ^η .2.2023, αλλά και σε όσους συμπλήρωσαν την απαιτούμενη προϋπηρεσία εντός του έτους 2023, ήτοι 6 επιπλέον Εισηγητές.
30	Η αύξηση των οργανικών θέσεων των Συμβούλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου θα συμβάλλει αποφασιστικά στην αύξηση της αποδοτικότητάς τους, στην επαρκέστερη στελέχωση των Τμημάτων του Ελεγκτικού Συνεδρίου με μέλη με αποφασιστική ψήφο και στην αντιμετώπιση του κινδύνου ουσιαστικής αποδυνάμωσής τους, ώστε να επιτευχθεί ευχερέστερα ο στόχος της επιτάχυνσης της απονομής της δικαιοσύνης, προς όφελος των διαδίκων, της κοινωνίας και της οικονομίας, με ελάχιστο δημοσιονομικό κόστος (που ανέρχεται συνολικά και για τις πέντε θέσεις σε 15.882,68 ευρώ ετησίως).
31	<p>Η αντικατάσταση του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 3090/2002 (Α' 329) με την ένταξη στην αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος, τόσο της περίπτωσης που για τη μετάδοση της δίκης χρησιμοποιείται το μέσο του διαδικτύου, όσο και της περίπτωσης που μέσω ειδικού λογισμικού που μετατρέπει αυτοματοποιημένα τον προφορικό λόγο σε γραπτό (συνήθως εγκατεστημένου σε συσκευές κινητής τηλεφωνίας ή φορητούς υπολογιστές ή ταμπλέτες), επιτυγχάνεται ταυτόχρονη με τη διεξαγωγή της δίκης αποτύπωση της προφορικής διαδικασίας, σε γραπτό κείμενο που αναρτάται σε διαδικτυακές ιστοσελίδες ή μέσα κοινωνικής δικτύωσης, κρίθηκε επιβεβλημένη, διότι η σύγχρονη εξέλιξη της ψηφιακής τεχνολογίας έχει δημιουργήσει νέες, πέραν των ήδη αναφερομένων, μορφές αποτύπωσης και άμεσης μετάδοσης της διαδικασίας στο ακροατήριο.</p> <p>Με την εν λόγω σύγχρονη μεθοδολογία, λαμβάνει γνώση σε άμεσο χρόνο, μέσω απευθείας αναμετάδοσης (μετατροπής σε γραπτό λόγο με τη χρήση ειδικού λογισμικού), σε ιστοσελίδες και μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αόριστος αριθμός ατόμων ευρισκόμενων εκτός της δικαστικής αιθούσης, κατάσταση η οποία, δεν συνάδει, με την έννοια της δημοσιότητας της ποινικής διαδικασίας, καθόσον ως τέτοια νοείται η δυνατότητα της ελεύθερης εισόδου του κοινού στην αίθουσα συνεδρίασης του δικαστηρίου και η κατά τρόπο ανεμπόδιστο παρακολούθηση της προφορικής διαδικασίας και όχι η άμεση αναμετάδοση της δίκης με κάθε λεπτομέρεια, εν αγνοία του δικαστηρίου, του εισαγγελέα και των διαδίκων και δίχως την προβλεπόμενη στο δεύτερο εδάφιο άδειά τους.</p>
32	Προβλέπεται ότι για τα κτίρια, στα οποία στεγάζονται υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης, για τα οποία υφίσταται σύμβαση μίσθωσης, η οποία δεν λήγει πριν από τις 31.12.2025, και για τα οποία οι ιδιοκτήτες δεν προβαίνουν στην έκδοση της ηλεκτρονικής ταυτότητας του κτιρίου έως τις 31.12.2024, το Υπουργείο Δικαιοσύνης δύναται να προβεί εντός του 2025 στην έκδοση αυτής, με δαπάνη του τακτικού προϋπολογισμού, την οποία στη συνέχεια συμψηφίζει με το καταβαλλόμενο στον ιδιοκτήτη μίσθωμα.
33	Επέρχονται τροποποιήσεις στην παρ. 3 του άρθρου 7 του ν. 5108/2024 (Α' 65) και εξειδικεύσεις στις εξουσιοδοτικές διατάξεις του άρθρου 13 του

	<p>ίδιου νόμου, που αφορούν στην επιμόρφωση των πρώην ειρηνοδικών λόγω της ανάληψης του έργου από την Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών και της υποβολής αιτήματος για χρηματοδότηση της επιμόρφωσης από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Εν όψει του νέου δικαστικού έτους και σε συνέχεια της ψήφισης του ν. 5108/2024 (Α' 65) για την ενοποίηση του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας των δικαστηρίων της πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης πρέπει να εξασφαλιστεί χρηματοδότηση και να αρχίσει άμεσα η επιμόρφωση, μετά από κατάλληλη διαμόρφωση του κανονιστικού πλαισίου, προκειμένου σταδιακά να ενισχυθεί το ανθρώπινο δυναμικό της δικαιοσύνης. Εν όψει της ανάγκης αυτής τροποποιείται και η έναρξη ισχύος του ν. 5108/2024, προκειμένου να εκκινήσει άμεσα η προετοιμασία για την υλοποίηση των προγραμμάτων επιμόρφωσης.</p>
34	Προβλέπεται η έναρξη ισχύος του νόμου.

Δ. Έκθεση γενικών συνεπειών

18.	Οφέλη αξιολογούμενης ρύθμισης
-----	-------------------------------

		ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ	
ΟΦΕΛΗ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	ΑΜΕΣΑ	Αύξηση εσόδων	X				
		Μείωση δαπανών		X	X		
		Εξοικονόμηση χρόνου	X	X	X		
		Μεγαλύτερη αποδοτικότητα / αποτελεσματικότητα	X	X	X		
		Άλλο					
	ΕΜΜΕΣΑ	Βελτίωση παρεχόμενων υπηρεσιών	X				
		Δίκαιη μεταχείριση πολιτών	X				
		Αυξημένη αξιοπιστία / διαφάνεια θεσμών	X				
Βελτιωμένη διαχείριση κινδύνων							

		Άλλο				
--	--	------	--	--	--	--

Σχολιασμός / ποιοτική αποτίμηση:

--

19.	Κόστος αξιολογούμενης ρύθμισης
-----	--------------------------------

			ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΟΣΤΟΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	Σχεδιασμός / προετοιμασία	X				
		Υποδομή / εξοπλισμός					
		Προσλήψεις / κινητικότητα					
		Ενημέρωση εκπαίδευση εμπλεκομένων	X				
	Άλλο						
	ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ & ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	Στήριξη και λειτουργία διαχείρισης	X				
		Διαχείριση αλλαγών κατά την εκτέλεση	X				
		Κόστος συμμετοχής στη νέα ρύθμιση					
Άλλο							

Σχολιασμός / ποιοτική αποτίμηση:

--

20.	Κίνδυνοι αξιολογούμενης ρύθμισης
-----	----------------------------------

ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ
-------------------------------------	--------------------------------	------------------------------	---	---------------

ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	Αναγνώριση / ε- ντοπισμός κινδύ- νου					
		Διαπίστωση συ- νεπειών κινδύ- νων στους στό- χους					
		Σχεδιασμός απο- τροπής / αντι- στάθμισης κινδύ- νων					
		Άλλο					
	ΜΕΙΩΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	Πιλοτική εφαρ- μογή					
		Ανάδειξη καλών πρακτικών κατά την υλοποίηση της ρύθμισης					
		Συνεχής αξιολό- γηση διαδικα- σιών διαχείρισης κινδύνων					
		Άλλο					

Σχολιασμός / ποιοτική αποτίμηση:

--

21.	<p>Γνώμες ή πορίσματα αρμόδιων υπηρεσιών και ανεξάρτητων αρχών (ηλεκτρονική ε- πισύναψη).</p> <p>Ειδική αιτιολογία σε περίπτωση σημαντικής απόκλισης μεταξύ της γνωμοδότησης και της αξιολογούμενης ρύθμισης.</p>
	<p>Γνωμοδοτήσεις 52/2023 και 4/2024 του Συμβουλίου της Επικρατείας (σε Ολομέλεια και Συμβούλιο).</p>

Ε. Έκθεση διαβούλευσης

22.	<p>Διαβούλευση κατά τη διάρκεια της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας από την έναρξη κατάρτισης της αξιολογούμενης ρύθμισης μέχρι την υπογραφή από τους συναρμόδιους Υπουργούς</p>
-----	--

☐	Συνεργασία με άλλα υπουργεία / υπηρεσίες	
☐	Συνεργασία με κοινωνικούς φορείς / Ανεξάρτητες Αρχές	
☐	Διεθνής διαβούλευση	

23.	Σχόλια στο πλαίσιο της διαβούλευσης μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας www.opengov.gr (ηλεκτρονική επισύναψη της έκθεσης)	
	Αριθμός συμμετασχόντων	29
	Σχόλια που υιοθετήθηκαν	1
	Άρθρο 27	Υποβλήθηκαν σχόλια που τάσσονται εναντίον της σημαντικής μείωσης της καθ' ύλην αρμοδιότητας του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου. Επ' αυτών επισημαίνεται ότι υιοθετήθηκαν μερικώς, με καθορισμό της αρμοδιότητας μέχρι του ποσού των 40.000 ευρώ.
	Σχόλια που δεν υιοθετήθηκαν (συμπεριλαμβανομένης επαρκούς αιτιολόγησης)	28
	Άρθρο 1	Υποβλήθηκε σχόλιο για την ενιαία κωδικοποίηση της διοικητικής δικονομίας. Επ' αυτού επισημαίνεται ότι πρόκειται για σχόλιο, που υπερβαίνει το ρυθμιστικό πεδίο και τον σκοπό της προτεινόμενης τροποποίησης του π.δ. 18/1989 .

		Υποβλήθηκε σχόλιο για τον μεγάλο αριθμό των ακυρωτικών διαφορών. Επ' αυτού επισημαίνεται ότι με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου συγκεκριμένες κατηγορίες ακυρωτικών διαφορών μεταφέρονται στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια ως διαφορές ουσίας (άρθρο 24 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου).
	Άρθρο 3	Υποβλήθηκε σχόλιο για τον περιορισμό των σελίδων των δικογράφων των ενδίκων βοηθημάτων και μέσων. Επ' αυτού επισημαίνεται ότι η ρύθμιση σχετικά με τον περιορισμό των σελίδων εισήχθη με το άρθρο 24 του ν. 4786/2021 (Α' 43). Όπως προκύπτει από την αιτιολογική έκθεση του νόμου αυτού, η ρύθμιση υπαγορεύθηκε από την παρατήρηση ότι όλο και συχνότερα κατατίθενται στο Συμβούλιο της Επικρατείας δικόγραφα υπερβολικού μεγέθους, τα οποία δεν δικαιολογούνται από τη φύση των υποθέσεων αλλά παρεμποδίζουν την ταχεία εξέτασή τους. Η ρύθμιση στοιχεί σε ισχύοντες σε πολλά διεθνή και ανώτατα δικαστήρια παρεμφερείς κανόνες. Βλ. και περ. 13 των πρακτικών οδηγιών προς τους διαδίκους σχετικά με τις υποθέσεις που άγονται ενώπιον του Δ.Ε.Ε.. Επιπλέον επισημαίνεται ότι με την προτεινόμενη διάταξη εισάγεται μια ολοκληρωμένη ρύθμιση από άποψη συνεπειών, παρέχεται δε η δυνατότητα προσαρμογής και διόρθωσης των δικογράφων.
	Άρθρο 8	Υποβλήθηκε σχόλιο για τον χρόνο σύνταξης της έκθεσης της παρ. 1

		<p>του άρθρου 22 του π.δ. 18/1989 που συντάσσει ο Πάρεδρος ή Εισηγητής. Επ' αυτού επισημαίνεται ότι ο χρόνος σύνταξης της έκθεσης εξαρτάται από την πολυπλοκότητα και τις ιδιαιτερότητες της κάθε υπόθεσης. Ο προτεινόμενος χρόνος των τριών ημερών είναι ιδιαίτερα βραχύ χρονικό διάστημα, το οποίο δεν είναι εφικτό να τηρηθεί στην πράξη, ενόψει μάλιστα της πληρότητας που πρέπει να χαρακτηρίζει την έκθεση της κάθε υπόθεσης, αλλά και του γεγονότος ότι ο κάθε εισηγητής είναι χρεωμένος με περισσότερες υποθέσεις.</p> <p>Υποβλήθηκε σχόλιο για τον χρόνο δήλωσης της αυτεπάγγελτης αναβολής από τον εισηγητή. Επ' αυτού επισημαίνεται ότι με την προτεινόμενη διάταξη δεν επέρχεται τροποποίηση στο σημείο αυτό, δεδομένου, άλλωστε, και του ότι οι πέντε ημέρες πριν από τη συζήτηση κρίνονται εύλογος χρόνος, ο οποίος ισχύει ήδη επί σειρά ετών, χωρίς να έχουν διαπιστωθεί ιδιαίτερα προβλήματα στην πράξη.</p>
	Άρθρο 9	<p>Υποβλήθηκε σχόλιο για την κρίση περί του απορρήτου ή μη στοιχείων και εγγράφων που πρέπει να συμπεριληφθούν στη δικογραφία, από τον δικαστή και όχι από τη διοίκηση, καθότι η διοίκηση επισημαίνει στον δικαστή το απόρρητο, το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις. Πράγματι ο δικαστής, και όχι η διοίκηση, αποφαινεται αν τίθεται πράγματι ζήτημα απορρήτου ή όχι.</p>

	Άρθρο 11	<p>Υποβλήθηκε σχόλιο για την απαξίωση της επ' ακροατηρίω διαδικασίας. Επ' αυτού επισημαίνεται ότι η κατάργηση της επίμαχης διάταξης κρίθηκε επιβεβλημένη, διότι στην πράξη έχει παρατηρηθεί το φαινόμενο κατάθεσης υπομνημάτων μετά τη συζήτηση, τα οποία δεν περιορίζονται μόνο στην ανάπτυξη ήδη προταθέντων λόγων, αλλά απαραδέκτως προβάλλουν το πρώτον μετά τη συζήτηση νέους λόγους και ισχυρισμούς, κατά παράβαση μάλιστα της αρχής της αντιμωλίας. Τούτο δε οδηγεί σε άσκοπη καθυστέρηση της διασκέψεως και της έκδοσης απόφασης.</p> <p>Εξάλλου, είναι αυτονόητο ότι σε περίπτωση που το Δικαστήριο κρίνει ότι απαιτείται η διευκρίνιση ζητημάτων που παραδεκτώς τίθενται ενώπιον του κατά τη συζήτηση της υποθέσεως, έχει την εξουσία να χορηγήσει προθεσμία για την κατάθεση υπομνήματος προς διευκρίνιση ή ανάπτυξη των ζητημάτων αυτών. Τούτο, άλλωστε, συνάγεται και από τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 33 του π.δ. 18/1989.</p>
	Άρθρο 12	<p>Υποβλήθηκε σχόλιο για την παροχή πληρεξουσιότητας με συμβολαιογραφικό έγγραφο και όχι με ιδιωτικό έγγραφο θεωρημένο για το γνήσιο της υπογραφής. Επ' αυτού επισημαίνεται ότι για τα φυσικά πρόσωπα η αξιολογούμενη ρύθμιση προβλέπει και ιδιωτικό έγγραφο.</p>
	Άρθρο 13	<p>Υποβλήθηκε σχόλιο για την απαλλαγή από την καταβολή παραβόλου αναβολής από τους</p>

		<p>δικαιούχους νομικής βοήθειας. Επ' αυτού επισημαίνεται ότι υπάρχει ειδική πρόβλεψη για το ευεργέτημα πενίας, η οποία περιλαμβάνει και την απαλλαγή από το παράβολο (άρθρο 37 του π.δ. 18/1989).</p> <p>Υποβλήθηκε σχόλιο για την υποβολή δήλωσης εκ μέρους των διαδίκων περί μη εμφάνισης στο ακροατήριο και παράστασης με κοινή δήλωση που υπογράφεται από τους πληρεξούσιους δικηγόρους τους, το αργότερο τρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση. Επ' αυτού επισημαίνεται ότι σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 8 του π.δ. 18/1989, η συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο γίνεται στη δικάσιμο που ορίσθηκε με την πράξη της παρ. 3 του άρθρου 20 και αυτεπάγγελτη αναβολή της συζήτησης, η οποία δηλώνεται από τον εισηγητή τουλάχιστον πέντε ημέρες πριν από τη δικάσιμο, είναι δυνατή κατόπιν συνεννόησης του εισηγητή της υπόθεσης με τον Πρόεδρο του οικείου σχηματισμού.</p>
	Άρθρο 15	<p>Υποβλήθηκε σχόλιο για αδικαιολόγητη μείωση της δικηγορικής ύλης. Επ' αυτού επισημαίνεται ότι οι αξιολογούμενες ρυθμίσεις δεν επηρεάζουν το εύρος της δικηγορικής ύλης. Επιπλέον, τα προδήλως βάσιμα ένδικα βοηθήματα ή μέσα γίνονται δεκτά εν συμβουλίω, με αποτέλεσμα η διαφορά να επιλύεται σε συντομότερο χρόνο, το οποίο μόνο προς όφελος του διαδίκου και του δικηγόρου του μπορεί να αποβεί.</p>

	Άρθρο 17	Υποβλήθηκε σχόλιο για τη δυσκολία εκπλήρωσης της υποχρέωσης περί επίδοσης αντιγράφου της παρέμβασης στους διαδικούς με επιμέλεια του παρεμβαίνοντος εντός της ίδιας της προθεσμίας κατάθεσής του. Επ' αυτού επισημαίνεται ότι ο διάδικος που θέλει να ασκήσει παρέμβαση πρέπει να επιδεικνύει τη δέουσα επιμέλεια, προκειμένου να καταθέσει και επιδώσει το δικόγραφο εγκαίρως και να μην προγραμματίσει την κατάθεση για την τελευταία ημέρα της προθεσμίας.
	Άρθρο 27	Υποβλήθηκε σχόλιο για τη μεταφορά στα διοικητικά εφετεία της αρμοδιότητας εκδίκασης των αιτήσεων ακυρώσεως κατά των πράξεων κύρωσης δασικών χαρτών. Επ' αυτού επισημαίνεται, αφενός, ότι ο αριθμός των υποθέσεων δασικών χαρτών που εκκρεμούν ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας είναι διαχειρίσιμος και, αφετέρου, ότι η επίλυση όλων των νομικών θεμάτων που θέτει το εγχείρημα της δασογράφησης της Χώρας, κρίνεται ότι δεν έχει ολοκληρωθεί. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι οι ουσιαστικές προϋποθέσεις υπαγωγής εκτάσεων στη δασική νομοθεσία και, άρα, της αποτύπωσής τους στους χάρτες ως δασικών, τροποποιήθηκαν δραστικά με τον ν. 4685/2020, το γεγονός δε αυτό προκάλεσε την έκδοση δύο αποφάσεων της μείζονος Ολομελείας (1364-5/2021). Ενόψει τούτων εκφράζεται η άποψη ότι η μεταφορά των σχετικών υποθέσεων στα διοικητικά

		εφετεία, η οποία πρέπει πράγματι να εξεταστεί στον κατάλληλο χρόνο, θα ήταν, επί του παρόντος, πρόωρη.
		Επιπλέον, υποβλήθηκαν σχόλια τα οποία είτε ήταν γενικά, αόριστα και μη συναφή με τα άρθρα τα οποία σχολίαζαν είτε ήταν εκτός του ρυθμιστικού πεδίου και του πνεύματος του νόμου.

Στ. Έκθεση νομιμότητας

24.	Συναφείς συνταγματικές διατάξεις	
	Άρθρα 20, 25 και 95 του Συντάγματος.	
25.	Ενωσιακό δίκαιο αρ 47 ΧΘΔΕΕ	
☐	Πρωτογενές ενωσιακό δίκαιο (συμπεριλαμβανομένου του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων)	
☐	Κανονισμός	
☐	Οδηγία	
☐	Απόφαση	
26.	Συναφείς διατάξεις διεθνών συνθηκών ή συμφωνιών	
☐	Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	Παρ. 1 άρθρου 6 Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
☐	Διεθνείς συμβάσεις	

27.	Συναφής νομολογία των ανωτάτων και άλλων εθνικών δικαστηρίων, καθώς και αποφάσεις των Ανεξάρτητων Αρχών	
		<i>Στοιχεία & βασικό περιεχόμενο απόφασης</i>
?	Ανώτατο ή άλλο εθνικό δικαστήριο (αναφέρατε)	
?	Ανεξάρτητη Αρχή (αναφέρατε)	
28.	Συναφής ευρωπαϊκή και διεθνής νομολογία	
		<i>Στοιχεία & βασικό περιεχόμενο απόφασης</i>
?	Νομολογία Δικαστηρίου Ε.Ε.	
?	Νομολογία Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	
?	Άλλα ευρωπαϊκά ή διεθνή δικαστήρια ή διαιτητικά όργανα	

Ζ. Πίνακας τροποποιούμενων ή καταργούμενων διατάξεων

29	Τροποποίηση – αντικατάσταση – συμπλήρωση διατάξεων	
	<i>Διατάξεις αξιολογούμενης ρύθμισης</i>	<i>Υφιστάμενες διατάξεις</i>
	<p>Άρθρο 3 Ένδικα βοηθήματα και μέσα – Αντικατάσταση του τίτλου του Μέρους Τρίτου και τροποποίηση άρθρου 17 π.δ. 18/1989</p> <p>1. Ο τίτλος «ΕΝΔΙΚΑ ΜΕΣΑ» του Μέρους Τρίτου (άρθρα 17-69) του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί κωδικοποίησης των διατάξεων νόμων για το Συμβούλιο της Επικρατείας, αντικαθίσταται από τον τίτλο «ΕΝΔΙΚΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΣΑ».</p> <p>2. Στο άρθρο 17 του π.δ. 18/1989, περί της άσκησης ενδίκων μέσων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στον τίτλο, μετά τη λέξη «ενδίκων», προστίθενται οι λέξεις «βοηθημάτων και», β) στην παρ. 1, μετά τη λέξη «ένδικα»,</p>	<p>Άρθρο 17 π.δ. 18/1989 Άσκηση ενδίκων μέσων</p> <p>1. Τα ένδικα μέσα ενώπιον του Συμβουλίου ασκούνται δια καταθέσεως δικογράφου. 2. Το δικόγραφο πρέπει να περιέχει το όνομα εκείνου που ασκεί το ένδικο μέσο, την ηλεκτρονική διεύθυνση, τη διεύθυνση της κατοικίας του, τον αριθμό φορολογικού του μητρώου, την προσβαλλόμενη πράξη ή απόφαση, τους συγκεκριμένους λόγους στους οποίους στηρίζεται το ένδικο μέσο, χρονολογία και υπογραφή. 3. Η αόριστη μνεία στα δικόγραφα ως προσβαλλόμενης και κάθε συναφούς πράξης ή απόφασης δεν υποχρεώνει το Δικαστήριο να ερευνήσει από την άποψη αυτή την υπόθεση.</p>

προστίθενται οι λέξεις «βοηθήματα και», γ) στην παρ. 2, γα) μετά από τις λέξεις «που ασκεί το ένδικο», προστίθενται οι λέξεις «βοήθημα ή» και γβ) μετά από τις λέξεις «στους οποίους στηρίζεται το ένδικο», προστίθενται οι λέξεις «βοήθημα ή», δ) στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 4, δα) μετά από τις λέξεις «των ενδίκων αυτών», προστίθενται οι λέξεις «βοηθημάτων και» και δβ) οι λέξεις «δικαστικό αντιπρόσωπο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «λειτουργό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους», ε) η παρ. 6 αντικαθίσταται, στ) προστίθεται παρ. 7 και το άρθρο 17 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 17

Άσκηση ενδίκων βοηθημάτων και μέσων

1. Τα ένδικα βοηθήματα και μέσα ενώπιον του Συμβουλίου ασκούνται δια καταθέσεως δικογράφου.

2. Το δικόγραφο πρέπει να περιέχει το όνομα εκείνου που ασκεί το ένδικο βοήθημα ή μέσο, την ηλεκτρονική διεύθυνση, τη διεύθυνση της κατοικίας του, τον αριθμό φορολογικού του μητρώου, την προσβαλλόμενη πράξη ή απόφαση, τους συγκεκριμένους λόγους στους οποίους στηρίζεται το ένδικο βοήθημα ή μέσο, χρονολογία και υπογραφή.

3. Η αόριστη μνεία στα δικόγραφα ως προσβαλλόμενης και κάθε συναφούς πράξης ή απόφασης δεν υποχρεώνει το Δικαστήριο να ερευνησει από την άποψη αυτή την υπόθεση.

4. Τα δικόγραφα της αίτησης ακυρώσεως, της προσφυγής και της αίτησης αναίρεσεως, που ασκούνται από ιδιώτη, υπογράφονται μόνο από δικηγόρο. Τα δικόγραφα των ενδίκων αυτών βοηθημάτων και μέσων, όταν ασκούνται από το Δημόσιο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, υπογράφονται από τον οικείο λειτουργό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ή δικηγόρο. Τα ίδια ισχύουν και για τους πρόσθετους λόγους, την παρέμβαση, την τριτανακοπή, την αίτηση ερμηνείας ή διόρθωσης αποφάσεως και την αίτηση αναστολής εκτελέσεως.

5. Όταν η προσφυγή ασκείται από το Δημόσιο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, το δικόγραφο υπογράφεται σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο. Τα ίδια ισχύουν και για τους πρόσθετους λόγους, την παρέμβαση, την τριτανακοπή και την αίτηση ερμηνείας ή διόρθωσης αποφάσεως.

6. Τα δικόγραφα ενδίκων βοηθημάτων και μέσων, καθώς και τα δικόγραφα πρόσθετων λόγων και παρεμβάσεων δεν υπερβαίνουν τις τριάντα (30) σελίδες. Σε περίπτωση υπέρβασης του αριθμού αυτού, η Γραμματεία, κατόπιν συνεννοήσεως με

4. Τα δικόγραφα της αίτησης ακυρώσεως, της προσφυγής και της αίτησης αναίρεσεως, που ασκούνται από ιδιώτη, υπογράφονται μόνο από δικηγόρο.

Τα δικόγραφα των ενδίκων αυτών μέσων, όταν ασκούνται από το Δημόσιο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, υπογράφονται από τον οικείο νομικό σύμβουλο, πάρεδρο, δικαστικό αντιπρόσωπο ή δικηγόρο. Τα ίδια ισχύουν και για τους πρόσθετους λόγους, την παρέμβαση, την τριτανακοπή, την αίτηση ερμηνείας ή διόρθωσης αποφάσεως και την αίτηση αναστολής εκτελέσεως.

5. Όταν η προσφυγή ασκείται από το Δημόσιο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, το δικόγραφο υπογράφεται σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο. Τα ίδια ισχύουν και για τους πρόσθετους λόγους, την παρέμβαση, την τριτανακοπή και την αίτηση ερμηνείας ή διόρθωσης αποφάσεως.

6. Τα δικόγραφα των ενδίκων βοηθημάτων και μέσων που κατατίθενται στο Δικαστήριο, όπως και τα δικόγραφα προσθέτων λόγων και των παρεμβάσεων, κατά κανόνα, δεν υπερβαίνουν τις τριάντα (30) σελίδες. Τα δικόγραφα των υπομνημάτων, κατά κανόνα, δεν υπερβαίνουν τις είκοσι (20) σελίδες. Σε περίπτωση ουσιώδους υπέρβασης του αριθμού αυτού, η Γραμματεία δύναται, κατόπιν συνεννοήσεως με τον πρόεδρο του αρμόδιου σχηματισμού, να ζητήσει από τον πληρεξούσιο δικηγόρο να προσαρμόσει την έκταση του δικογράφου στα ανωτέρω δεδομένα, εντός προθεσμίας η οποία δεν υπερβαίνει τον ένα (1) μήνα. Αν ο πληρεξούσιος δεν προσαρμοσθεί στην υπόδειξη αυτή, το Δικαστήριο, με την απόφαση που εκδίδεται επί της υπόθεσης, μπορεί να του επιβάλλει χρηματική κύρωση, το ύψος της οποίας δεν δύναται να υπερβαίνει το τριπλάσιο της δικαστικής δαπάνης, που προβλέπεται για τη σύνταξη του εισαγωγικού δικογράφου. Το ποσό της κύρωσης περιέρχεται στο Ταμείο Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.). Στον Κανονισμό του Συμβουλίου της Επικρατείας ορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της διάταξης αυτής.

τον Πρόεδρο του αρμόδιου σχηματισμού, καλεί πριν από οποιαδήποτε άλλη ενέργεια τον πληρεξούσιο δικηγόρο να περιορίσει την έκταση του δικογράφου στους ανωτέρω αριθμούς σελίδων εντός προθεσμίας η οποία δεν υπερβαίνει τον ένα (1) μήνα. Η πρόσκληση του δικηγόρου, η οποία μπορεί να γίνει με κάθε τρόπο από τον αρμόδιο γραμματέα, βεβαιώνεται από τον ίδιο με καταχώριση σχετικής σημείωσης στον φάκελο της δικογραφίας, την οποία χρονολογεί και υπογράφει. Τα ως άνω προσαρμοσμένα δικόγραφα είναι τα μόνα που λαμβάνονται υπόψη για την εκδίκαση της υπόθεσης και επιδίδονται στους διαδίκους σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις. Εμπρόθεσμη επίδοση του αρχικού (μη προσαρμοσμένου) δικογράφου, πριν από την κατά τα ανωτέρω προσαρμογή του, θεωρείται έγκυρη. Στην περίπτωση αυτή, το προσαρμοσμένο δικόγραφο δεν επιδίδεται και ο αρμόδιος γραμματέας γνωστοποιεί με κάθε πρόσφορο μέσο στους διαδίκους την κατάθεσή του και καταχωρίζει σχετική βεβαίωση σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο. Ως άσκηση του οικείου δικονομικού δικαιώματος νοείται σε κάθε περίπτωση η κατάθεση του αρχικού δικογράφου. Άλλα δικόγραφα, καθώς και τα υπομνήματα των διαδίκων, τα οποία υπερβαίνουν τις είκοσι (20) σελίδες, απορρίπτονται ως απαράδεκτα στο σύνολό τους με τη δικαστική απόφαση που εκδίδεται για το ένδικο βοήθημα ή μέσο. Με τον Κανονισμό του Συμβουλίου της Επικρατείας θεσπίζονται ειδικότερες ρυθμίσεις για τη μορφή και το περιεχόμενο των δικογράφων.

7. Εντός ενός (1) μηνός από τη λήξη της προθεσμίας που τέθηκε για την προσαρμογή του αρχικού δικογράφου ο διάδικος που δεν υπέβαλε καθόλου το προσαρμοσμένο δικόγραφο ή το υπέβαλε κατά τρόπο μη σύμφωνο με την παρ. 6, έχει δικαίωμα να καταθέσει νέο προσαρμοσμένο δικόγραφο, τηρώντας το όριο σελίδων της παρ. 6, αφού καταβάλει παράβολο ίσο προς το τριπλάσιο του παραβόλου που προβλέπεται για το οικείο ένδικο βοήθημα ή μέσο, εφαρμοζόμενης κατά τα λοιπά της παρ. 6. Αν δεν προβλέπεται παράβολο για συγκεκριμένο δικόγραφο (πρόσθετοι λόγοι, παρέμβαση), για την κατάθεση του προσαρμοσμένου δικογράφου κατατίθεται παράβολο ίσο προς το τριπλάσιο του παραβόλου που προβλέπεται για το αντίστοιχο ένδικο βοήθημα ή μέσο. Αν το δικαίωμα αυτό του διαδίκου δεν ασκηθεί σύμφωνα με τα προηγούμενα εδάφια, το ένδικο βοήθημα ή μέσο απορρίπτεται με απόφαση του δικαστικού σχηματισμού σε συμβούλιο του άρθρου 34Γ που εκδίδεται κατά το άρθρο 34Α και διατάσσεται η κατάπτωση του κατατεθέντος παραβόλου. Κάθε άλλο δικόγραφο, εκτός από το ένδικο βοήθημα ή

<p>μέσο, απορρίπτεται ως απαράδεκτο με τη δικαστική απόφαση που εκδίδεται για το ένδικο βοήθημα ή μέσο.».</p>	
<p style="text-align: center;">Άρθρο 4 Ορισμός εισηγητή και δικασίμου – Αντικατάσταση άρθρου 20 π.δ. 18/1989</p> <p>Το άρθρο 20 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί ορισμού εισηγητή και δικασίμου, αντικαθίσταται ως εξής:</p> <p>«Άρθρο 20 Ορισμός εισηγητή και δικασίμου</p> <p>1. Το ένδικο βοήθημα ή μέσο αμέσως μετά από την κατάθεση ή περιέλευσή του στο Δικαστήριο ανατίθεται από τη Γραμματεία του αρμόδιου Τμήματος, υπό την εποπτεία του Προέδρου του Τμήματος, σε Πάρεδρο ή Εισηγητή από εκείνους που κατανέμονται στο Τμήμα, για την εισαγωγή της υπόθεσης σε συμβούλιο, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 22. Η ανάθεση γίνεται βάσει αλγορίθμου με ίση κατανομή υποθέσεων σε κάθε Πάρεδρο και Εισηγητή.</p> <p>2. Για υποθέσεις μείζονος σπουδαιότητας, κατά την έννοια της περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 14, η ανάθεση γίνεται από τη Γραμματεία της Ολομέλειας, υπό την εποπτεία του Προέδρου του Δικαστηρίου, σε Πάρεδρο με τριετή τουλάχιστον υπηρεσία στον βαθμό.</p> <p>3. Μετά από την έκδοση πρακτικού του συμβουλίου, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 22, η υπόθεση εισάγεται στο ακροατήριο. Για την εισαγωγή της υπόθεσης στην Ολομέλεια, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου ορίζει με πράξη του εισηγητή Σύμβουλο. Για την εισαγωγή της υπόθεσης σε Τμήμα, ο Πρόεδρος του Τμήματος ορίζει με πράξη του εισηγητή Σύμβουλο ή Πάρεδρο. Με τις ίδιες πράξεις ορίζεται η δικάσιμος και δίδεται εντολή να ανακοινωθεί η δικογραφία στον εισηγητή. Επίσης, ορίζεται ο βοηθός εισηγητής του Συμβούλου και, αν συντρέχει περίπτωση, του Παρέδρου. Ο Πάρεδρος που ορίζεται για την εισαγωγή της υπόθεσης σε συμβούλιο ορίζεται ως εισηγητής και για την εισαγωγή της στο ακροατήριο του Τμήματος. Ο Εισηγητής που ορίζεται για την εισαγωγή της υπόθεσης σε συμβούλιο ορίζεται ως βοηθός εισηγητής και για την εισαγωγή της στο ακροατήριο. Ο Πρόεδρος του Τμήματος μπορεί να ορίσει και διαφορετικό εισηγητή ή βοηθό εισηγητή από τους ανωτέρω, καθώς και να αντικαταστήσει, σε περίπτωση κωλύματος, τον εισηγητή ή τον βοηθό εισηγητή που ορίστηκε για την εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο.».</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 20 π.δ. 18/1989 Ορισμός εισηγητή και δικασίμου</p> <p>Μετά την κατάθεση ενδίκου μέσου ο Πρόεδρος με πράξη του ορίζει εισηγητή ένα Σύμβουλο ή Πάρεδρο, καθώς και τη δικάσιμο η οποία σημειώνεται στο πινάκιο και δίνει εντολή να ανακοινωθεί η δικογραφία στον εισηγητή.</p> <p>Με την ίδια πράξη ορίζεται επίσης ο βοηθός Εισηγητής του Συμβούλου και αν συντρέχει περίπτωση και του Παρέδρου. Ο Πρόεδρος μπορεί οποτεδήποτε, ακόμη και προφορικώς, να αντικαταστήσει με άλλον τον εισηγητή σε περίπτωση κωλύματος.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 6 Επιδόσεις – Αντικατάσταση άρθρου 21 π.δ. 18/1989</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρα 21 π.δ. 18/1989 Κοινοποίηση δικογράφου</p>

Το άρθρο 21 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί κοινοποίησης δικογράφων, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 21
Επιδόσεις

1. α. Αντίγραφο του δικογράφου του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου με μνεία της χρονολογίας κατάθεσης επιδίδεται, με επιμέλεια του διαδίκου που το ασκεί, στον διάδικο κατά του οποίου στρέφεται το εισαγωγικό δικόγραφο, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις για τις επιδόσεις και με όσα ειδικότερα ορίζονται στο παρόν. Η επίδοση διενεργείται εντός δύο (2) μηνών από την κατάθεση του εισαγωγικού δικογράφου και τα αποδεικτικά επιδόσεως προσκομίζονται το ταχύτερο δυνατό και επισυνάπτονται στον φάκελο της δικογραφίας. Η επίδοση ενδίκου βοηθήματος, που κατατίθεται σε αναρμόδιο δικαστήριο και παραπέμπεται στο αρμόδιο, διενεργείται ή, αν είχε διενεργηθεί, επαναλαμβάνεται σε κάθε περίπτωση από τον υπόχρεο διάδικο εντός δύο (2) μηνών από την επίδοση σε αυτόν της παραπεμπτικής απόφασης ή πράξης, η οποία μπορεί να γίνει με επιμέλεια και της γραμματείας του δικαστηρίου στο οποίο παραπέμπεται η υπόθεση. Αν δεν τηρηθεί η προθεσμία των προηγούμενων εδαφίων για την επίδοση του δικογράφου, το ένδικο βοήθημα ή μέσο λογίζεται ως μη ασκηθέν και τίθεται στο αρχείο με απόφαση του δικαστικού σχηματισμού σε συμβούλιο του άρθρου 34Γ, η οποία εκδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 34Α, το δε καταβληθέν παράβολο καταπίπτει με την ίδια πράξη υπέρ του Δημοσίου.

β. Αντίγραφα της πράξης της παρ. 3 του άρθρου 20 για τον ορισμό εισηγητή και δικασίμου και του πρακτικού που εκδίδει το συμβούλιο, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 22, επιδίδονται με επιμέλεια της Γραμματείας τουλάχιστον τριάντα (30) ημέρες πριν από τη δικάσιμο, σύμφωνα με τις παρ. 2, 3 και 4 του παρόντος, καθώς και στον διάδικο που άσκησε το ένδικο βοήθημα ή μέσο. Σε περίπτωση κατεπείγοντος, ο Πρόεδρος του οικείου σχηματισμού μπορεί να κάνει σύντμηση της ανωτέρω προθεσμίας.

γ. Σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 20Α, η επίδοση αντιγράφου του εισαγωγικού δικογράφου και της πράξης ορισμού εισηγητή και δικασίμου γίνεται με επιμέλεια της Γραμματείας, σύμφωνα με τις παρ. 2, 3 και 4 του παρόντος. Αντίγραφο της πράξης επιδίδεται και στον διάδικο που άσκησε το ένδικο βοήθημα ή μέσο. Για τις προθεσμίες επίδοσης ισχύουν όσα ορίζονται στην περ. β'.

2. α. Σε περίπτωση αίτησης ακύρωσης κατά πράξης διοικητικής αρχής, η επίδοση γίνεται προς τον

1. Με εντολή του Προέδρου κοινοποιούνται, σύμφωνα με όσα ορίζονται στις επόμενες παραγράφους, αντίγραφο του δικογράφου του ενδίκου μέσου με μνεία της χρονολογίας κατάθεσης και αντίγραφο της πράξης που προβλέπεται στο προηγούμενο άρθρο. Η κοινοποίηση γίνεται με επιμέλεια της Γραμματείας είκοσι τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δικάσιμο. Ο Πρόεδρος έχει δικαίωμα να κάνει σύντμηση της προθεσμίας σε περίπτωση κατεπείγοντος.

2. α) Σε περίπτωση αίτησης ακυρώσεως κατά πράξης διοικητικής αρχής, η κοινοποίηση γίνεται προς τον αρμόδιο υπουργό ο οποίος επέχει θέση διαδίκου είτε η πράξη εκδόθηκε από τον ίδιο, είτε από αρχή που υπόκειται σε αυτόν.

β) Σε περίπτωση αίτησης ακυρώσεως κατά πράξης νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, η κοινοποίηση γίνεται προς αυτό, το οποίο καθίσταται κύριος διάδικος. Κοινοποιείται επίσης στον υπουργό που το εποπτεύει, ο οποίος μπορεί να παρέμβει στο ακροατήριο και χωρίς να καταθέσει δικόγραφο παρέμβασης, είτε υπέρ, είτε κατά του κύριου της προσβαλλόμενης πράξης.

γ) Σε περίπτωση αίτησης ακυρώσεως κατά πράξης νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, η οποία εγκρίθηκε με πράξη του οργάνου που ασκεί εποπτεία, η κοινοποίηση γίνεται και προς το νομικό πρόσωπο και προς τον αρμόδιο κατά το εδάφιο α' υπουργό. Κύριοι διάδικοι καθίστανται και οι δύο.

δ) Σε περίπτωση αίτησης ακυρώσεως κατά πράξης υπηρεσιακού συμβουλίου κρίσης υπαλλήλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, που είναι όργανο της κρατικής διοίκησης, η κοινοποίηση γίνεται προς τον υπουργό στην αρμοδιότητα του οποίου υπάγεται το συμβούλιο αυτό καθώς και προς το νομικό πρόσωπο στο οποίο υπηρετεί ο υπάλληλος που άσκησε την αίτηση.

ε. Σε περίπτωση εφέσεως, η κοινοποίηση προς τον εφεσίβλητο ιδιώτη γίνεται είτε προς τον ίδιο τον εφεσίβλητο είτε προς τον αντίκλητο του είτε προς τον δικηγόρο, ο οποίος υπέγραψε την αίτηση ακυρώσεως ή παρέστη κατά τη συζήτηση της υποθέσεως ενώπιον του διοικητικού εφετείου. Στην τελευταία περίπτωση, ο δικηγόρος θεωρείται ως Αντίκλητος του εφεσίβλητου και για τις επιδόσεις μεταγενεστέρων της οριστικής αποφάσεως εγγράφων, εκτός εάν ο τελευταίος γνωστοποίησε στη Γραμματεία του Συμβουλίου της Επικρατείας, μετά την κατάθεση της εφέσεως, το διορισμό νέου πληρεξουσίου ή αντικλήτου. Ο δικηγόρος ή ο Αντίκλητος υποχρεούνται να παραδώσουν αμελλητί τα έγγραφα στον εφεσίβλητο.

3.α. Σε περίπτωση προσφυγής που ασκείται από υπάλληλο η κοινοποίηση προς την αρμόδια αρχή

<p>αρμόδιο υπουργό, ο οποίος επέχει θέση διαδίκου είτε η πράξη εκδόθηκε από τον ίδιο είτε από αρχή που υπόκειται σε αυτόν.</p> <p>β. Σε περίπτωση αίτησης ακύρωσης κατά πράξης νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, η επίδοση γίνεται προς αυτό, το οποίο καθίσταται κύριος διάδικος. Επίδοση γίνεται, επίσης, στον υπουργό που εποπτεύει το νομικό πρόσωπο, ο οποίος μπορεί να παρέμβει στο ακροατήριο και χωρίς να καταθέσει δικόγραφο παρέμβασης είτε υπέρ είτε κατά του κύριου της προσβαλλόμενης πράξης.</p> <p>γ. Σε περίπτωση αίτησης ακύρωσης κατά πράξης νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, η οποία εγκρίθηκε με πράξη του οργάνου που ασκεί εποπτεία, η επίδοση γίνεται και προς το νομικό πρόσωπο και προς τον αρμόδιο υπουργό σύμφωνα με την περ. α'. Κύριοι διάδικοι καθίστανται και οι δύο.</p> <p>δ. Σε περίπτωση αίτησης ακύρωσης κατά πράξης υπηρεσιακού συμβουλίου κρίσης υπαλλήλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, που είναι όργανο της κρατικής διοίκησης, η επίδοση γίνεται προς τον υπουργό στην αρμοδιότητα του οποίου υπάγεται το συμβούλιο αυτό, καθώς και προς το νομικό πρόσωπο στο οποίο υπηρετεί ο υπάλληλος που άσκησε την αίτηση.</p> <p>ε. Αντίγραφο της αίτησης ακύρωσης με μνεία και της δικασίμου, εφόσον έχει ορισθεί, επιδίδεται με επιμέλεια του αιτούντος και προς κάθε τρίτο, ο οποίος έχει έννομο συμφέρον να ασκήσει παρέμβαση. Η παράλειψη της υποχρέωσης αυτής από τον υπόχρεο διάδικο λαμβάνεται υπόψη κατά την επιδίκαση δικαστικής δαπάνης υπέρ ή σε βάρος του. Η επίδοση προς τρίτο, η οποία έχει παραλειφθεί από τον υπόχρεο διάδικο, μπορεί να γίνει και με επιμέλεια της Γραμματείας τουλάχιστον τριάντα (30) ημέρες πριν από τη δικάσιμο ή στην προθεσμία που ορίζεται μετά από σύντμηση σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 1.</p> <p>στ. Σε περίπτωση έφεσης, η επίδοση προς τον εφεσίβλητο ιδιώτη γίνεται είτε προς τον ίδιο τον εφεσίβλητο είτε προς τον αντίκλητό του είτε προς τον δικηγόρο ο οποίος υπέγραψε την αίτηση ακύρωσης ή παρέστη κατά τη συζήτηση της υπόθεσης ενώπιον του διοικητικού δικαστηρίου. Στην τελευταία περίπτωση ο δικηγόρος θεωρείται αντίκλητος του εφεσίβλητου και για τις επιδόσεις μεταγενέστερων της οριστικής απόφασης εγγράφων, εκτός αν ο εφεσίβλητος γνωστοποίησε στη Γραμματεία του Συμβουλίου της Επικρατείας, μετά από την κατάθεση της έφεσης, τον διορισμό νέου πληρεξουσίου ή αντικλήτου. Ο δικηγόρος ή ο αντίκλητος υποχρεούνται να παραδώσουν αμελλητί τα έγγραφα στον εφεσίβλητο.</p> <p>3. α. Σε περίπτωση προσφυγής που ασκείται από υπάλληλο, η επίδοση προς την αρμόδια αρχή και</p>	<p>γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου.</p> <p>β) Σε περίπτωση προσφυγής που ασκείται από όργανο της κρατικής διοίκησης, η κοινοποίηση γίνεται προς τον υπάλληλο.</p> <p>γ) Σε περίπτωση προσφυγής που ασκείται από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, η κοινοποίηση γίνεται προς τον υπάλληλο. Αν συντρέχει η περίπτωση του εδαφίου δ' της προηγούμενης παραγράφου, η κοινοποίηση γίνεται και προς τον υπουργό.</p> <p>δ) Αντίγραφο της πράξης του προέδρου η οποία προβλέπεται στο άρθρο 20 του παρόντος κοινοποιείται προς τον κατά τα προηγούμενα εδάφια προσφεύγοντα δέκα τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δικάσιμο.</p> <p>4. Όταν ασκείται αίτηση αναίρεσης, κοινοποιείται με επιμέλεια της Γραμματείας του οικείου δικαστικού σχηματισμού, εξήντα τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δικάσιμο, πράξη του Προέδρου μαζί με ένα επικυρωμένο αντίγραφο σε απλό χαρτί της αίτησης στον αναιρεσείοντα ή στο δικηγόρο ή τον εκπρόσωπο του Δημοσίου ή του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου που υπογράφει, κατά το άρθρο 17 παρ. 4, το δικόγραφο, έστω και αν δεν είναι διορισμένος στο Πρωτοδικείο Αθηνών. Ο αναιρεσείων, ο δικηγόρος ή ο εκπρόσωπος του Δημοσίου ή του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου έχει την υποχρέωση να κοινοποιήσει αντίγραφα της πράξης του Προέδρου και της αίτησης αναίρεσης στον αναιρεσίβλητο είκοσι (20) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δικάσιμο. Η κοινοποίηση μπορεί να γίνει είτε στο δικηγόρο που εκπροσώπησε τον αναιρεσίβλητο κατά την τελευταία συζήτηση της υπόθεσης στα δικαστήρια της ουσίας είτε στον πληρεξούσιο δικηγόρο που υπέγραψε το τελευταίο δικόγραφο είτε στον αναιρεσίβλητο στη διεύθυνση που δήλωσε κατά το άρθρο 45 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Ο δικηγόρος οφείλει να παραδώσει αμελλητί τα έγγραφα στον αναιρεσίβλητο. Αν ο δικαστικός επιμελητής βεβαιώνει ότι δεν καθίσταται δυνατή η επίδοση και δεν βρίσκει άλλη γνωστή διεύθυνση, η κοινοποίηση γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις για τους διαδίκους άγνωστης διαμονής. Αν ο αναιρεσείων παραλείψει την υποχρέωση κοινοποίησης των εγγράφων στον αναιρεσίβλητο ή η κοινοποίηση δεν γίνει εμπροθέσμως και νομοτύπως, ο δε αναιρεσίβλητος δεν παραστεί κατά τη συζήτηση της υποθέσεως, η συζήτηση αναβάλλεται αυτεπαγγέλτως για εύλογο χρόνο, κατά τη νέα δε δικάσιμο, αν ο αναιρεσείων και πάλι έχει παραλείψει την υποχρέωσή του αυτή και ο αναιρεσίβλητος δεν παραστεί, η αίτηση αναίρεσης απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Σε κάθε περίπτωση το Δικαστήριο, εκτιμώντας τις περιστάσεις και ιδίως τη</p>
---	---

<p>προς την αρχή που υπηρετεί ο υπάλληλος γίνεται σύμφωνα με την παρ. 2.</p> <p>β. Σε περίπτωση προσφυγής που ασκείται από όργανο της κρατικής διοίκησης η επίδοση γίνεται προς τον υπάλληλο και προς την αρχή που αυτός υπηρετεί, αν είναι διαφορετική.</p> <p>γ. Σε περίπτωση προσφυγής που ασκείται από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου η επίδοση γίνεται προς τον υπάλληλο και προς την αρχή που αυτός υπηρετεί, αν είναι διαφορετική. Αν συντρέχει εφαρμογή της περ. δ' της παρ. 2, η επίδοση γίνεται και προς τον υπουργό.</p> <p>4. α. Σε περίπτωση αίτησης αναιρέσεως, η επίδοση προς τον αναιρεσίβλητο ιδιώτη μπορεί να γίνει και στον δικηγόρο που τον εκπροσώπησε κατά την τελευταία συζήτηση της υπόθεσης στα δικαστήρια της ουσίας ή στον πληρεξούσιο δικηγόρο που υπέγραψε το τελευταίο δικόγραφο ή στον ίδιο τον αναιρεσίβλητο, στη διεύθυνση που δήλωσε, σύμφωνα με το άρθρο 45 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Ο δικηγόρος παραδίδει αμελλητί τα έγγραφα στον αναιρεσίβλητο. Αν ο δικαστικός επιμελητής βεβαιώνει ότι δεν καθίσταται δυνατή η επίδοση και δεν βρίσκει άλλη γνωστή διεύθυνση, η επίδοση γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας για τους διαδίκους άγνωστης διαμονής.</p> <p>β. Σε περίπτωση αίτησης αναιρέσεως κατά απόφασης που εκδίδεται επί των εκλογικών διαφορών των άρθρων 244 έως 272 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, η υπόθεση εισάγεται προς συζήτηση σύμφωνα με το άρθρο 20Α του παρόντος και η επίδοση της αίτησης και της πράξης ορισμού εισηγητή και δικασίμου διενεργείται τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν από τη δικάσιμο.</p> <p>5. Αν η επίδοση του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου σύμφωνα με την περ. α' της παρ. 1 του παρόντος γίνει εμπροθέσμως αλλά όχι νομοτύπως, ο υπόχρεος διάδικος καλείται μέσω της Γραμματείας από τον Πάρεδρο ή τον Εισηγητή που ορίσθηκε, σύμφωνα με την παρ. 1 ή την παρ. 2 του άρθρου 20, να επαναλάβει νομοτύπως την επίδοση, σύμφωνα με τις οδηγίες που του δίνονται, εντός εύλογης προθεσμίας που τάσσεται με την πρόσκληση. Για την πρόσκληση αυτή και την τασσόμενη προθεσμία καταχωρίζεται βεβαίωση στον φάκελο της δικογραφίας, η οποία υπογράφεται από τον αρμόδιο γραμματέα. Αν και η νέα επίδοση δεν διενεργηθεί νομοτύπως και εμπροθέσμως, το ένδικο βοήθημα τίθεται στο αρχείο σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της περ. α' της παρ. 1.</p> <p>6. Σε περίπτωση νέας συζήτησης ή περαιτέρω συζήτησης της υπόθεσης, η κατά την παρ. 3 του άρθρου 20 πράξη του Προέδρου ή η απόφαση του Δικαστηρίου, με τις οποίες ορίζεται νέα δικάσιμος, επιδίδονται σε όλους τους διαδίκους με επιμέλεια</p>	<p>δυσχέρεια της κοινοποίησης, μπορεί, ύστερα από αίτηση του αναιρεσειόντος, να αναβάλει περαιτέρω τη συζήτηση της υπόθεσης.</p> <p>Επί αιτήσεως αναιρέσεως κατά αποφάσεως που εκδίδεται επί των εκλογικών διαφορών των άρθρων 244 έως 272 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, οι προβλεπόμενες κοινοποιήσεις γίνονται από μεν τη Γραμματεία του Συμβουλίου της Επικρατείας τουλάχιστον είκοσι (20) ημέρες, από δε τον αναιρεσειόντα τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν από τη δικάσιμο.</p> <p>5. Αν συντρέχει νόμιμη περίπτωση να γίνει νέα συζήτηση της υπόθεσης ή περαιτέρω συζήτησή της, η πράξη του Προέδρου ή η απόφαση του Δικαστηρίου, με την οποία ορίζεται η δικάσιμος, κοινοποιείται σύμφωνα με όσα ορίζονται στις προηγούμενες παραγράφους του παρόντος άρθρου. Κοινοποιείται επίσης προς εκείνον που άσκησε το ένδικο μέσο και προς εκείνον που τυχόν έχει ασκήσει παρέμβαση.</p> <p>6. Κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο, αν οι διάδικοι παρίστανται και δεν αντιλέγουν, το Δικαστήριο χωρεί στη συζήτηση της υπόθεσης ακόμη και αν δεν έχουν τηρηθεί ως προς αυτούς οι διατάξεις του παρόντος άρθρου για τις κοινοποιήσεις.</p> <p>7. Οι προβλεπόμενες από τις ανωτέρω παραγράφους επιδόσεις του δικαστηρίου προς τους διαδίκους μπορεί να γίνονται και με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον το δικόγραφο και η πράξη του Προέδρου περί ορισμού δικασίμου και εισηγητή φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παρ. 1 του π.δ. 150/2001 (Α' 125). Το δικόγραφο και η πράξη του Προέδρου, που έχουν επιδοθεί με ηλεκτρονικά μέσα, θεωρείται ότι επιδόθηκαν, εφόσον επιστραφεί στο δικαστήριο από τον παραλήπτη ηλεκτρονική απόδειξη, που φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την ως άνω έννοια, και ισχύει ως έκθεση επίδοσης. Ειδικά προς το Δημόσιο, οι επιδόσεις του δικαστηρίου γίνονται και με ηλεκτρονικά μέσα, και συγκεκριμένα μέσω διαλειτουργικότητας μεταξύ του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Διοικητικών Δικαστηρίων (Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ.) και του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ.). Η επίδοση προς το Δημόσιο των εγγράφων που αποστέλλονται με ηλεκτρονικά μέσα στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, θεωρείται ότι συντελείται μετά την παρέλευση δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την επιτυχή αποστολή τους στο Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ. Η επίδοση πιστοποιείται από έκθεση ηλεκτρονικής αποστολής του προς επίδοση εγγράφου στο Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ., η οποία παράγεται αυτοματοποιημένα από το Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ. και φέρει:</p> <p>α) είτε προηγμένη ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική</p>
--	---

<p>της Γραμματείας. Όταν η συζήτηση ματαιώνεται λόγω έκτακτων περιστατικών, οι επιδόσεις που έγιναν νόμιμα από τους διαδίκους ή το Δικαστήριο δεν επαναλαμβάνονται. Στην περίπτωση αυτή οι διάδικοι υποχρεούνται να ενημερωθούν από τη Γραμματεία για τη νέα δικάσιμο.</p> <p>7. Με την επιφύλαξη όσων ορίζονται στην περ. α' της παρ. 1 και στην παρ. 5 για τη θέση στο αρχείο ενδίκου βοηθήματος ή μέσου το οποίο δεν επιδόθηκε με τον τρόπο που προβλέπεται στις διατάξεις αυτές, αν κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο οι διάδικοι παρίστανται και δεν αντιλέγουν, το Δικαστήριο προχωρεί στη συζήτηση, ακόμη και αν δεν έχουν τηρηθεί οι διατάξεις του παρόντος για τις επιδόσεις.</p> <p>8. Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρεται ο όρος «κοινοποίηση», για τις επιδόσεις που προβλέπονται για τις ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας διαδικασίες, νοείται ο όρος «επίδοση».</p>	<p>υπογραφή, κατά την έννοια των περ. 20 και 49 του άρθρου 2 του ν. 4727/2020 (Α' 184), β) είτε προηγμένη ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα, κατά την έννοια των περ. 18 και 48 του άρθρου 2 του ν. 4727/2020. Αμέσως μετά την παρέλευση δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την επιτυχή αποστολή των εγγράφων στο Ο.Π.Σ. Ν.Σ.Κ., για την πιστοποίηση της επίδοσης επισημειώνεται αυτοματοποιημένως από το Ο.Σ.Δ.Δ.Υ Δ.Δ. στην έκθεση ηλεκτρονικής αποστολής η ημερομηνία συντέλεσης της επίδοσης. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης καθορίζονται ο χρόνος έναρξης της διαδικασίας ηλεκτρονικής αποστολής των εγγράφων προς επίδοση μέσω διαλειτουργικότητας μεταξύ του Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ. και του Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ., οι κατηγορίες των εγγράφων που επιδίδονται με τη διαδικασία αυτή, ο τύπος, το περιεχόμενο, τα στοιχεία της έκθεσης ηλεκτρονικής αποστολής και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται περιπτώσεις πλημμελών ηλεκτρονικών αποστολών εγγράφων προς επίδοση στο Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ. και ρυθμίζονται τα ζητήματα που αφορούν στον τρόπο διαχείρισής τους.</p> <p>8. Οι προβλεπόμενες από τις ανωτέρω παραγράφους επιδόσεις του δικαστηρίου προς τους διαδίκους γίνονται αποκλειστικώς με ηλεκτρονικά μέσα από την 1η.1.2021 και είναι έγκυρες εφόσον το δικόγραφο και η πράξη του Προέδρου περί ορισμού δικασίμου και εισηγητή φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του π.δ. 150/2001 και σύμφωνα με τις απαιτήσεις των άρθρων 25 έως 27 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014. Το δικόγραφο και η πράξη του Προέδρου που έχουν διαβιβαστεί με ηλεκτρονικά μέσα στη δηλωθείσα με το δικόγραφο ηλεκτρονική διεύθυνση θεωρείται ότι επιδόθηκαν μετά την παρέλευση τριών (3) εργάσιμων ημερών από την ηλεκτρονική αποστολή τους. Η παραγόμενη αυτόματα από το πληροφοριακό σύστημα του δικαστηρίου έκθεση για την ηλεκτρονική αποστολή φέρει προηγμένη ψηφιακή υπογραφή κατά την ως άνω έννοια. Μετά την 1η.1.2021, εάν η χρήση ηλεκτρονικών μέσων είναι τεχνικά αδύνατη και εφόσον τούτο επιβάλλεται για λόγους επείγοντος, οι επιδόσεις διενεργούνται κατά τις διατάξεις των παραγράφων 1 έως 6 του παρόντος άρθρου. Αμέσως μόλις καταστεί εκ νέου τεχνικά δυνατή η χρήση των ηλεκτρονικών μέσων, ακολουθεί και η επίδοση με τα μέσα αυτά.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 8 Καθήκοντα εισηγητή – Αντικατάσταση άρθρου 22 του π.δ. 18/1989</p> <p>Το άρθρο 22 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί των καθηκόντων του εισηγητή, αντικαθίσταται ως εξής:</p> <p>«Άρθρο 22</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 22 π.δ. 18/1989 Καθήκοντα εισηγητή</p> <p>1. Ο εισηγητής φροντίζει για τη συγκέντρωση κάθε στοιχείου χρήσιμου για τη διερεύνηση της υπόθεσης και συντάσσει συνοπτική έκθεση, η οποία διαλαμβάνει το ιστορικό της διαφοράς, τα στοιχεία</p>

<p>Καθήκοντα εισηγητή</p> <p>1. Ο Πάρεδρος ή ο Εισηγητής που ορίζεται για την εισαγωγή της υπόθεσης σε συμβούλιο, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 20, το ταχύτερο δυνατό μετά από τη διαβίβαση του φακέλου της υπόθεσης συντάσσει έκθεση, η οποία διαλαμβάνει με πληρότητα το ιστορικό της διαφοράς, τα στοιχεία που βεβαιώνονται από τα έγγραφα και τα ζητήματα που ανακύπτουν.</p> <p>2. Αν δεν διαβιβαστεί ο φάκελος ή διαπιστωθούν ουσιώδεις ελλείψεις, ο Πάρεδρος ή ο Εισηγητής ζητεί με έγγραφο, στο οποίο γίνεται ειδική μνεία της παρούσας παραγράφου, από τη Διοίκηση και αν συντρέχει περίπτωση από οποιονδήποτε άλλο διάδικο να συμπληρωθούν οι ελλείψεις εντός εύλογης προθεσμίας, την οποία τάσσει με το ίδιο έγγραφο. Ακολούθως, ακόμη και αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, συντάσσει την έκθεση της παρ. 1 λαμβάνοντας υπόψη και όσα ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 24 για το τεκμήριο ομολογίας.</p> <p>3. Ο Πάρεδρος ή ο Εισηγητής μπορεί να ζητεί με οποιονδήποτε τρόπο από τους διαδίκους, καθώς και από οποιαδήποτε άλλη αρχή, κάθε στοιχείο το οποίο λείπει ή είναι χρήσιμο για τη διάγνωση της υπόθεσης. Το ίδιο μπορεί να κάνει ο εισηγητής που ορίζεται με την πράξη της παρ. 3 του άρθρου 20. Οι διάδικοι, καθώς και όλες οι αρχές από τις οποίες ζητούνται στοιχεία και πληροφορίες έχουν υποχρέωση να τα παρέχουν το ταχύτερο δυνατό.</p> <p>4. Μετά από τη σύνταξη της έκθεσης της παρ. 1, η υπόθεση εισάγεται στον δικαστικό σχηματισμό σε συμβούλιο του άρθρου 34Γ, ο οποίος είτε εκδίδει απόφαση, σύμφωνα με τα άρθρα 34Α ή 34Β, είτε, αν κρίνει ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την έκδοση απόφασης, εκδίδει πρακτικό, στο οποίο καταχωρίζεται η έκθεση του Παρέδρου ή του Εισηγητή. Το περιεχόμενο της έκθεσης μπορεί να συμπληρώνεται με το πρακτικό του συμβουλίου, το οποίο επιδίδεται στους διαδίκους σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 21. Μετά από την έκδοση του πρακτικού, η υπόθεση εισάγεται στο ακροατήριο με την πράξη του Προέδρου, που εκδίδεται σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 20.</p> <p>5. Το πρακτικό του συμβουλίου αποτελεί κατ' αρχήν την έκθεση βάσει της οποίας διεξάγεται η συζήτηση στο ακροατήριο. Ο εισηγητής της υπόθεσης μπορεί, αν το θεωρεί απαραίτητο, να συντάξει και να επισυνάψει στον φάκελο έκθεση με το περιεχόμενο της παρ. 1 τουλάχιστον τρεις (3) ημέρες πριν από τη συζήτηση. Σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 20Α, η έκθεση του εισηγητή της υπόθεσης με το ανωτέρω περιεχόμενο συντάσσεται υποχρεωτικά και επισυνάπτεται στον φάκελο τουλάχιστον τρεις (3) ημέρες πριν από τη συζήτηση. Αν οι προθεσμίες αυτές δεν τηρηθούν, η υπόθεση αναβάλλεται</p>	<p>που βεβαιώνονται από τα έγγραφα και τα ζητήματα που ανακύπτουν.</p> <p>Η έκθεση επισυνάπτεται στο φάκελο το αργότερο τρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση για να λάβουν γνώση οι διάδικοι. Εάν δεν επισυναφθεί κατά τα ανωτέρω, η υπόθεση, εφόσον υποβληθεί σχετική αίτηση από κάποιο διάδικο, αναβάλλεται υποχρεωτικώς σε μεταγενέστερη δικάσιμο, προκειμένου να επισυναφθεί η έκθεση εμπροθέσμως στο φάκελο.</p> <p>2. Ο εισηγητής μπορεί να ζητεί από τους διαδίκους να προσκομίσουν στοιχεία που λείπουν ή είναι οπωσδήποτε χρήσιμα.</p> <p>3. Οι αρχές προς τις οποίες απευθύνεται ο εισηγητής για τη συγκέντρωση στοιχείων και πληροφοριών χρήσιμων για τη διερεύνηση της υπόθεσης, έχουν την υποχρέωση να αποστέλλουν τα στοιχεία και πληροφορίες που τους ζητεί.</p> <p>4. Ο εισηγητής, πέντε ημέρες πριν από τη δικάσιμο που έχει ορισθεί με την οικεία πράξη του Προέδρου, οφείλει να δηλώσει στη Γραμματεία του οικείου σχηματισμού, αν η υπόθεση είναι ώριμη για συζήτηση. Η παράλειψη της δήλωσης αυτής επέγγεται το απαράδεκτο της συζήτησης της υπόθεσης και την αυτεπάγγελτη αναβολή της σε μεταγενέστερη δικάσιμο.</p>
---	---

<p>υποχρεωτικά σε μεταγενέστερη δικάσιμο, εφόσον υποβληθεί αίτημα από κάποιον διάδικο. Οι διάδικοι μπορούν να λαμβάνουν γνώση του πρακτικού του συμβουλίου και των ανωτέρω εκθέσεων των εισηγητών αμέσως μετά από την επισύναψή τους στον φάκελο της δικογραφίας.</p> <p>6. Η συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο γίνεται στη δικάσιμο που ορίσθηκε με την πράξη της παρ. 3 του άρθρου 20. Αυτεπάγγελτη αναβολή της συζήτησης, η οποία δηλώνεται από τον εισηγητή τουλάχιστον πέντε (5) ημέρες πριν από τη δικάσιμο, είναι δυνατή κατόπιν συνεννόησης του εισηγητή της υπόθεσης με τον Πρόεδρο του οικείου σχηματισμού.».</p>	
<p style="text-align: center;">Άρθρο 9 Απόψεις της Διοίκησης και φάκελος της υπόθεσης – Στοιχεία των διαδίκων - Αντικατάσταση άρθρου 23 π.δ. 18/1989</p> <p>Το άρθρο 23 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί των απόψεων της Διοίκησης, αντικαθίσταται ως εξής:</p> <p>«Άρθρο 23 Απόψεις της Διοίκησης και φάκελος της υπόθεσης - Στοιχεία των διαδίκων</p> <p>1. Το καθ' ού η αίτηση ακύρωσης ή η προσφυγή Δημόσιο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου έχει την υποχρέωση να εκθέσει τις απόψεις του για καθένα από τους προβαλλόμενους λόγους, διευκρινίζοντας σαφώς το συναφές με κάθε λόγο πραγματικό μέρος.</p> <p>2. Η έκθεση των απόψεων της Διοίκησης και ο φάκελος της υπόθεσης αποστέλλονται στο Δικαστήριο εντός τριών (3) μηνών από την επίδοση του ενδίκου βοηθήματος σύμφωνα με την περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 21. Εντός της ίδιας προθεσμίας προσκομίζουν και οι λοιποί διάδικοι κάθε στοιχείο για την απόδειξη του εννόμου συμφέροντος και των πραγματικών ισχυρισμών τους. Σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 20Α, η έκθεση και ο φάκελος αποστέλλονται τουλάχιστον τριάντα (30) ημέρες πριν από τη δικάσιμο που ορίζεται με την πράξη της παρ. 3 του άρθρου 20, εφόσον η επίδοση του ενδίκου βοηθήματος και της πράξης ορισμού δικασίμου γίνει τουλάχιστον δύο (2) μήνες πριν από τη δικάσιμο. Σε διαφορετική περίπτωση η έκθεση και ο φάκελος αποστέλλονται σε εύλογο χρόνο πριν από τη δικάσιμο. Αν υποβληθούν πρόσθετοι λόγοι, η Διοίκηση μπορεί πάντοτε να συμπληρώνει τις απόψεις της εντός εύλογου χρόνου από την επίδοσή τους. Η παρ. 2 του άρθρου 25 και η παρ. 2 του άρθρου 33 εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση αυτή.</p> <p>3. Την έκθεση απόψεων της Διοίκησης προσυπογράφουν ο νομικός σύμβουλος του Δημοσίου ή του νομικού προσώπου που έχει</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 23 π.δ. 18/1989 Απόψεις της Διοίκησης</p> <p>1. Το Δημόσιο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, κατά του οποίου στρέφεται η αίτηση ακυρώσεως ή η προσφυγή, έχει την υποχρέωση να εκθέσει τις απόψεις του για καθένα από τους προβαλλόμενους λόγους, διευκρινίζοντας σαφώς το συναφές με κάθε λόγο πραγματικό μέρος.</p> <p>2. Η έκθεση αυτή με το σχετικό φάκελο πρέπει να αποστέλλεται στον εισηγητή τριάντα τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δικάσιμο που έχει ορισθεί εφόσον το δικόγραφο της αίτησης ακυρώσεως ή της προσφυγής έχει επιδοθεί στη Διοίκηση δύο τουλάχιστον μήνες πριν από τη δικάσιμο, διαφορετικά σε εύλογο χρόνο πριν από τη δικάσιμο.</p> <p>3. Την έκθεση προσυπογράφουν ο νομικός σύμβουλος του Δημοσίου ή του νομικού προσώπου που έχει εντολή να υποστηρίζει τα συμφέροντά τους καθώς και οι καθ' ύλην αρμόδιοι υπάλληλοι, σύμφωνα με τους κανόνες που διέπουν τις διοικητικές πράξεις και με την ευθύνη που καθιερώνουν οι κανόνες αυτοί.</p> <p>4. Η έκθεση των απόψεων της Διοίκησης και ο φάκελος που τη συνοδεύει υποβάλλονται αποκλειστικώς με ηλεκτρονικά μέσα, σε μορφή δεκτική περαιτέρω χρήσης και επεξεργάσιμη με αυτοματοποιημένα μέσα, από την 1η.1.2021. Η έκθεση απόψεων και το διαβιβαστικό έγγραφο, αν υπάρχει, φέρουν υποχρεωτικά προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του π.δ. 150/2001 και σύμφωνα με τις απαιτήσεις των άρθρων 25 έως 27 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014. Στην έκθεση απόψεων πρέπει να επισημαίνονται διακριτά τα έγγραφα που αποτελούν περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου που αποστέλλεται και περιέχουν στοιχεία στα οποία η Διοίκηση ζητά να μην επιτραπεί η πρόσβαση των λοιπών διαδίκων, για τον λόγο ότι παραβλάπεται απόρρητο, το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις.</p>

<p>εντολή να υποστηρίζει τα συμφέροντά τους καθώς και οι καθ' ύλην αρμόδιοι υπάλληλοι, σύμφωνα με τους κανόνες που διέπουν τις διοικητικές πράξεις και με την ευθύνη που καθιερώνουν οι κανόνες αυτοί.</p> <p>4. Η έκθεση των απόψεων της Διοίκησης και ο φάκελος που τη συνοδεύει υποβάλλονται αποκλειστικά με ηλεκτρονικά μέσα από την ημερομηνία που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 162 του ν. 4764/2020 (Α' 256). Η έκθεση απόψεων και το διαβιβαστικό έγγραφο, αν υπάρχει, πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις του ν. 4727/2020 (Α' 184). Στην έκθεση απόψεων επισημαίνονται διακριτά τα έγγραφα που αποτελούν περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου που αποστέλλεται και περιέχουν στοιχεία στα οποία η Διοίκηση ζητεί να μην επιτραπεί η πρόσβαση των λοιπών διαδίκων για τον λόγο ότι παραβιάζεται απόρρητο το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις.».</p>	
<p style="text-align: center;">Άρθρο 10 Συνέπειες μη αποστολής φακέλου – Αντικατάσταση άρθρου 24 π.δ. 18/1989</p> <p>Το άρθρο 24 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί των συνεπειών της μη αποστολής του φακέλου της υπόθεσης από τη Διοίκηση, αντικαθίσταται ως εξής:</p> <p>«Άρθρο 24 Συνέπειες μη αποστολής φακέλου</p> <p>1. Αν ο φάκελος της υπόθεσης δεν αποσταλεί ή ο φάκελος που απεστάλη έχει ουσιώδεις ελλείψεις, το Δικαστήριο μπορεί κατ' εκτίμηση των περιστάσεων να συναγάγει τεκμήριο ομολογίας για την πραγματική βάση των ισχυρισμών του αιτούντος ή του προσφεύγοντος. Η συναγωγή του τεκμηρίου είναι δυνατή και για την έκδοση απόφασης σε συμβούλιο σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 22. Σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 20Α, η δυνατότητα συναγωγής του τεκμηρίου ομολογίας παρέχεται, εφόσον η συζήτηση στο ακροατήριο αναβληθεί μία (1) φορά λόγω μη αποστολής των στοιχείων του φακέλου ή λόγω διαπίστωσης ουσιωδών ελλείψεων.</p> <p>2. Η παράλειψη της έγκαιρης αποστολής των στοιχείων και πληροφοριών που προβλέπονται στα άρθρα 22 και 23, καθώς και της έκθεσης, συνιστά ιδιαίτερο πειθαρχικό αδίκημα των αρμοδίων για την ενέργεια αυτή υπαλλήλων.</p> <p>3. Η πειθαρχική δίωξη ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις για το πειθαρχικό δίκαιο κάθε κατηγορίας υπαλλήλων. Την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης μπορεί να προκαλέσει και ο Πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας με</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 24 π.δ. 18/1989 Συνέπειες μη αποστολής φακέλου</p> <p>1. Η παράλειψη της έγκαιρης αποστολής προς το Συμβούλιο των στοιχείων και πληροφοριών που προβλέπονται από τα προηγούμενα άρθρα, καθώς και της έκθεσης, συνιστά ιδιαίτερο πειθαρχικό αδίκημα των αρμοδίων για την ενέργεια αυτή υπαλλήλων.</p> <p>2. Η πειθαρχική δίωξη ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις για το πειθαρχικό δίκαιο κάθε κατηγορίας υπαλλήλων. Την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης μπορεί να προκαλέσει και ο Πρόεδρος του Συμβουλίου με έγγραφο του προς τον αρμόδιο υπουργό ή τη διοίκηση του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου. Στην περίπτωση αυτή καθίσταται υποχρεωτική η άσκηση της δίωξης. Η πειθαρχική απόφαση εκδίδεται το αργότερο μέσα σε δύο μήνες από τη λήψη του εγγράφου για την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης. Η απόφαση που εκδίδεται κοινοποιείται αμελλητί και στον Πρόεδρο του Συμβουλίου.</p> <p>3. Εάν αναβληθεί η εκδίκαση της υπόθεσης μία φορά λόγω μη αποστολής των στοιχείων του φακέλου από τη Διοίκηση, το Δικαστήριο μπορεί να προχωρήσει στην εκδίκαση της και κατά την εκτίμηση του να συναγάγει τεκμήριο ομολογίας για την πραγματική βάση των ισχυρισμών του αιτούντος</p>

<p>έγγραφο του προς τον αρμόδιο υπουργό ή τη διοίκηση του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου. Στην περίπτωση αυτή καθίσταται υποχρεωτική η άσκηση της δίωξης. Η πειθαρχική απόφαση εκδίδεται το αργότερο μέσα σε δύο (2) μήνες από τη λήψη του εγγράφου για την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης. Η απόφαση που εκδίδεται κοινοποιείται αμελλητί και στον Πρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας.».</p>	
<p style="text-align: center;">Άρθρο 11 Πρόσθετοι λόγοι – Υπομνήματα – Αντικατάσταση άρθρου 25 π.δ. 18/1989</p> <p>Το άρθρο 25 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί των πρόσθετων λόγων και των υπομνημάτων, αντικαθίσταται ως εξής:</p> <p>«Άρθρο 25 Πρόσθετοι λόγοι, υπομνήματα</p> <p>1. Επιτρέπεται η υποβολή πρόσθετων λόγων ακύρωσης ή προσφυγής με δικόγραφο που κατατίθεται σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 19 και επιδίδεται με επιμέλεια του διαδίκου, επί ποινή απαραδέκτου, εντός είκοσι (20) ημερών από τη λήξη της τρίμηνης προθεσμίας για την αποστολή του φακέλου της υπόθεσης σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 23 και σε περίπτωση άσκησης ενδίκων μέσων εντός είκοσι (20) ημερών από την παρέλευση τριμήνου, το οποίο αρχίζει από την επίδοση του ενδίκου μέσου σύμφωνα με την περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 21. Όταν εφαρμόζεται το άρθρο 20Α, καθώς και αν δεν τηρηθεί η τρίμηνη προθεσμία της παρ. 2 του άρθρου 23 για την αποστολή του φακέλου από τη Διοίκηση ή περιέλθουν στο Δικαστήριο νέα κρίσιμα στοιχεία μετά από την εκπνοή της προθεσμίας αυτής ή μετά από την παρέλευση τριμήνου από την επίδοση του ενδίκου μέσου, το δικόγραφο πρόσθετων λόγων κατατίθεται και επιδίδεται τουλάχιστον είκοσι (20) πλήρεις ημέρες πριν από τη δικάσιμο. Σε περίπτωση σύντμησης της προθεσμίας της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 21, το δικόγραφο πρόσθετων λόγων κατατίθεται και επιδίδεται έως την παραμονή της δικασίμου. Αντίγραφο του δικογράφου πρόσθετων λόγων επιδίδεται σε όσους επιδίδεται το ένδικο βοήθημα ή μέσο σύμφωνα με το άρθρο 21 και σε εκείνους που έχουν ήδη ασκήσει παρέμβαση. Η παρ. 7 του άρθρου 21 έχει εφαρμογή και για τις επιδόσεις της παρούσας.</p> <p>2. Υπομνήματα των διαδίκων, καθώς και στοιχεία του φακέλου ή στοιχεία για την απόδειξη του εννόμου συμφέροντος και των ισχυρισμών των διαδίκων κατατίθενται στη Γραμματεία προαποδεικτικώς το αργότερο δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση. Αν η</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 25 π.δ. 18/1989 Πρόσθετοι λόγοι, υπομνήματα</p> <p>1. Επιτρέπεται η υποβολή πρόσθετων λόγων με δικόγραφο που κατατίθεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 19 παρ. 1 και κοινοποιείται, επι ποινή απαραδέκτου, δεκαπέντε τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση, με επιμέλεια εκείνου που άσκησε το ένδικο μέσο. Η κοινοποίηση γίνεται με επίδοση κυρωμένου αντιγράφου σε όσους κοινοποιείται το ένδικο μέσον κατά το άρθρον 21 και σε εκείνους που ήδη έχουν ασκήσει παρέμβαση. Η παράγραφος 6 του άρθρου 21 έχει εφαρμογή και στην περίπτωση αυτή.</p> <p>2. Υπομνήματα των διαδίκων κατατίθενται στη Γραμματεία έξι πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση. Ο Πρόεδρος μπορεί να επιστρέψει την υποβολή υπομνημάτων από τους διαδίκους μέσα σε προθεσμία που τάσσεται από αυτόν για την ανάπτυξη όσων έχουν εκτεθεί στο ακροατήριο.</p> <p>3. Το δικόγραφο πρόσθετων λόγων και τα υπομνήματα των διαδίκων υποβάλλονται αποκλειστικώς με ηλεκτρονικά μέσα από την 1η.1.2021, λαμβάνονται δε υπόψη από το δικαστήριο, με την επιφύλαξη των λοιπών προϋποθέσεων των παραγράφων 1 και 2, εφόσον φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του π.δ. 150/2001 και σύμφωνα με τις απαιτήσεις των άρθρων 25 έως 27 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014.</p>

<p>προθεσμία αυτή δεν είναι δυνατό να τηρηθεί λόγω σύντμησης προθεσμιών ή για λόγους που κρίνονται δικαιολογημένοι, τα υπομνήματα και τα στοιχεία του πρώτου εδαφίου υποβάλλονται έως την παραμονή της δικασίμου. Με τα υπομνήματα δεν είναι επιτρεπτή η προβολή για πρώτη φορά αυτοτελών λόγων.</p> <p>3. Το δικόγραφο πρόσθετων λόγων και τα υπομνήματα των διαδίκων υποβάλλονται αποκλειστικά με ηλεκτρονικά μέσα από την ημερομηνία που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 162 του ν. 4764/2020 (Α' 256) και πληρούν τις προϋποθέσεις για τα δημόσια και τα ιδιωτικά ηλεκτρονικά έγγραφα, κατά περίπτωση, του ν. 4727/2020 (Α' 184), ο οποίος εφαρμόζεται αναλόγως.».</p>	
<p style="text-align: center;">Άρθρο 12 Πληρεξουσιότητα – Αντικατάσταση άρθρου 27 π.δ. 18/1989</p> <p>Το άρθρο 27 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί πληρεξουσιότητας, αντικαθίσταται ως εξής:</p> <p>«Άρθρο 27 Πληρεξουσιότητα</p> <p>1. α) Η πληρεξουσιότητα σε δικηγόρο για την άσκηση ενδίκου βοηθήματος ή μέσου παρέχεται με συμβολαιογραφική πράξη. Ο διάδικος που το άσκησε προσκομίζει το συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο το αργότερο δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη δικάσιμο που ορίσθηκε με την πράξη της παρ. 3 του άρθρου 20 και σε περίπτωση σύντμησης προθεσμίας, σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 21, το αργότερο μέχρι τη συζήτηση. Η πληρεξουσιότητα παρέχεται και από τους λοιπούς διαδίκους με συμβολαιογραφική πράξη, η οποία προσκομίζεται μέχρι τη συζήτηση. Γενικό συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο, η ισχύς του οποίου έχει παύσει κατά τη συζήτηση της υπόθεσης σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 97 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182), δεν λαμβάνεται υπόψη, έστω και αν ίσχυε κατά τον χρόνο άσκησης του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου. Ειδικώς όταν ο διάδικος είναι φυσικό πρόσωπο, η πληρεξουσιότητα μπορεί να παρέχεται και με ψηφιακή εξουσιοδότηση, η οποία εκδίδεται μέσω της ενιαίας ψηφιακής πύλης της δημόσιας διοίκησης (gov.gr) και αποστέλλεται ηλεκτρονικά στο Δικαστήριο εντός των προθεσμιών που ορίζονται στο δεύτερο και τρίτο εδάφιο.</p> <p>β) Στα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου η πληρεξουσιότητα παρέχεται από τον νόμιμο εκπρόσωπό τους με ειδικό συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο. Όταν ο νόμος ή το καταστατικό απαιτεί για την άσκηση ενδίκου βοηθήματος ή μέσου προηγούμενη άδεια άλλου οργάνου, ο</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 27 π.δ. 18/1989 Πληρεξουσιότητα</p> <p>1. Η πληρεξουσιότητα σε δικηγόρο παρέχεται με συμβολαιογραφική πράξη ή με συνυπογραφή του δικογράφου του ενδίκου μέσου εκ μέρους του διαδίκου ή με προφορική δήλωση στο ακροατήριο. Στην περίπτωση συνυπογραφής του δικογράφου εκ μέρους του διαδίκου η υπογραφή του δικογράφου από το δικηγόρο θεωρείται ως βεβαίωση της γνησιότητας της υπογραφής του διαδίκου. Για τη Διοίκηση εφαρμόζονται οι κείμενες για αυτήν διατάξεις. Στα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου η πληρεξουσιότητα παρέχεται από το νόμιμο εκπρόσωπό τους με προφορική δήλωσή του στο ακροατήριο ή με ειδικό συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο. Όταν ο νόμος ή το καταστατικό απαιτεί για να ασκηθεί ένδικο μέσο προηγούμενη άδεια άλλου οργάνου, ο νόμιμος εκπρόσωπος του νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου τεκμαίρεται ότι ενεργεί με την άδεια του άλλου οργάνου. Η τυχόν έλλειψη της άδειας δεν επηρεάζει το κύρος της δίκης και δημιουργεί αποκλειστικά ευθύνη του εκπροσώπου απέναντι στο νομικό πρόσωπο.</p> <p>2. Για την υπογραφή του ενδίκου μέσου και την ενέργεια των πράξεων της προδικασίας από δικηγόρο, η πληρεξουσιότητα τεκμαίρεται ότι υπάρχει εάν συντρέχει μία από τις περιπτώσεις της παρ. 1. Διαφορετικά το ένδικο μέσο απορρίπτεται ως απαράδεκτο και εκείνος που το ήσκησε καταδικάζεται στη δικαστική δαπάνη.</p> <p>3. Το δικαστήριο, κατ' αίτηση του διαδίκου ή του εμφανιζομένου ως πληρεξουσίου, είτε αναβάλλει τη συζήτηση σε άλλη δικάσιμο είτε χορηγεί εύλογη προθεσμία για τη νομιμοποίηση, μετά την άπρακτη πάροδο της οποίας απορρίπτει το ένδικο μέσο. Οι διατάξεις των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 33 εφαρμόζονται και επί ελλείψεων ή ανάγκης συμπληρώσεως ή επί αμφιβολιών ως προς τη νομιμοποίηση του πληρεξουσίου ή του διαδίκου, όχι, όμως, επί παντελούς ελλείψεως νομιμοποιητικών</p>

νόμιμος εκπρόσωπος του νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου τεκμαίρεται ότι ενεργεί με την άδεια του οργάνου αυτού. Η έλλειψη της άδειας δεν επηρεάζει το κύρος της δίκης και δημιουργεί αποκλειστικά ευθύνη του εκπροσώπου απέναντι στο νομικό πρόσωπο.

γ) Για την παροχή δικαστικής πληρεξουσιότητας από τη Διοίκηση εφαρμόζονται οι κείμενες γι' αυτήν διατάξεις.

2. Για την υπογραφή του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου και την ενέργεια των πράξεων της προδικασίας από τον δικηγόρο που υπογράφει το δικόγραφο, η πληρεξουσιότητα τεκμαίρεται ότι υπάρχει, εφόσον υποβληθεί πληρεξούσιο έγγραφο σύμφωνα με την παρ. 1. Η εμπρόθεσμη υποβολή ειδικού συμβολαιογραφικού πληρεξουσίου ή εξουσιοδότησης, σύμφωνα με το πέμπτο εδάφιο της περ. α' της παρ. 1, σε δικηγόρο διαφορετικό από τον υπογράφοντα ισχύει και ως έγκριση όλων των ενεργειών του δικηγόρου που υπέγραψε το εισαγωγικό δικόγραφο.

3. Αν δεν χορηγηθεί πληρεξουσιότητα κατά τις παρ. 1 και 2, το ένδικο βοήθημα ή μέσο απορρίπτεται ως απαράδεκτο. Αν έχει χορηγηθεί πληρεξουσιότητα σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2, ο διάδικος μπορεί έως τη συζήτηση να χορηγήσει συμβολαιογραφική πληρεξουσιότητα ή εξουσιοδότηση σύμφωνα με το πέμπτο εδάφιο της περ. α' της παρ. 1 και σε άλλο δικηγόρο με ή χωρίς ανάκληση της προηγούμενης.

4. Αν η πληρεξουσιότητα που χορηγήθηκε παύσει λόγω θανάτου του πληρεξούσιου δικηγόρου ή για άλλο νόμιμο λόγο, η εκδίκαση της υπόθεσης μπορεί να αναβληθεί με αίτημα του διαδίκου για μία (1) μόνο φορά και για εύλογο χρονικό διάστημα, αφού εκτιμηθεί η φύση της υπόθεσης. Αν δεν υποβληθεί αίτημα αναβολής, το ένδικο βοήθημα ή μέσο λογίζεται ότι έχει εγκριθεί με το υπάρχον πληρεξούσιο.

5. Αν η πληρεξουσιότητα που χορηγήθηκε εμφανίζει ελλείψεις ή υπάρχει ανάγκη συμπληρώσεων ή προκύπτουν αμφιβολίες ως προς τη νομιμοποίηση του πληρεξούσιου δικηγόρου ή του διαδίκου, χωρίς όμως να συντρέχει περίπτωση παντελούς έλλειψης νομιμοποιητικών στοιχείων, ο πάρεδρος ή ο εισηγητής που ορίζεται για την εισαγωγή της υπόθεσης σε συμβούλιο ή ο εισηγητής της υπόθεσης που ορίζεται για την εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο μεριμνά για την άρση των σχετικών ελαττωμάτων. Αν το ζήτημα ανακύψει ενώπιον του οικείου σχηματισμού, εφαρμόζεται αναλόγως η παρ. 5 του άρθρου 33.

6. α) Αν από λόγους ανωτέρας βίας εμποδίστηκε η εμπρόθεσμη νομιμοποίηση του πληρεξούσιου δικηγόρου, ο διάδικος δύναται να καταθέσει, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 19, αίτηση επαναφοράς των πραγμάτων στην προτέρα

στοιχείων. Τα στοιχεία της νομιμοποίησης επιτρέπεται, σε κάθε περίπτωση, να είναι και μεταγενέστερα της συζήτησεως.

4. Αν πεθάνει ο δικηγόρος που υπέγραψε το δικόγραφο, η δίκη αναβάλλεται αυτεπαγγέλτως εφάπαξ και για εύλογο διάστημα, όχι μεγαλύτερο από έξι μήνες, αφού εκτιμηθεί η φύση της υπόθεσης, εκτός αν ο εντολέας του ζητήσει στο ακροατήριο αυτοπροσώπως ή με πληρεξούσιο τη συνέχιση της δίκης.

5. Αν από λόγους ανώτερης βίας εμποδίστηκε η νομιμοποίησή του πληρεξούσιου δικηγόρου, δύναται να υποβληθεί αίτηση επανασυζήτησεως της υποθέσεως που κατατίθεται στον αρμόδιο γραμματέα πριν από την έκδοση της αποφάσεως και μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δέκα (10) ημερών από τη συζήτηση της υποθέσεως. Η αίτηση, η οποία πρέπει να περιέχει με σαφήνεια τους προβαλλόμενους λόγους, δικάζεται από το οικείο Τμήμα καλουμένων αμφοτέρων των διαδίκων προ είκοσι (20) ημερών. Σε περίπτωση παραδοχής της αιτήσεως η υπόθεση εκδικάζεται εν συνεχεία επί της οποίας από το ίδιο Τμήμα.

6. Γενικό πληρεξούσιο η ισχύς του οποίου έχει παύσει κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, σύμφωνα με το άρθρο 97 παράγραφος 3 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, δεν λαμβάνεται υπόψη για τη νομιμοποίηση του πληρεξούσιου, έστω και αν ίσχυε κατά το χρόνο ασκήσεως του ενδίκου μέσου.

<p>κατάσταση, υποβάλλοντας ταυτόχρονα το συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο ή την εξουσιοδότηση, σύμφωνα με το πέμπτο εδάφιο της περ. α' της παρ. 1 του παρόντος, προς τον δικηγόρο του. Η αίτηση περιέχει με σαφήνεια τους προβαλλόμενους λόγους και υποβάλλεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δέκα (10) ημερών από την άρση του εμποδίου και πάντως το αργότερο έως την έναρξη της συζήτησης στο ακροατήριο.</p> <p>β) Η αίτηση επαναφοράς κρίνεται με την απόφαση για το ένδικο βοήθημα ή μέσο.».</p>	
<p style="text-align: center;">Άρθρο 13 Συζήτηση στο ακροατήριο – Αναβολή – Αντικατάσταση άρθρου 33 π.δ. 18/1989</p> <p>Το άρθρο 33 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί της συζήτησης στο ακροατήριο και της αναβολής, αντικαθίσταται ως εξής:</p> <p>«Άρθρο 33 Συζήτηση στο ακροατήριο - Αναβολή</p> <p>1. Η συζήτηση αρχίζει με την ανάγνωση του πρακτικού του δικαστικού σχηματισμού του άρθρου 34Γ ή της έκθεσης του εισηγητή της υπόθεσης, καθώς και της έκθεσης του εισηγητή που κατατίθεται πέραν του εκδοθέντος πρακτικού, ή της παραπεμπτικής απόφασης, η οποία επέχει πάντοτε θέση έκθεσης του οριζόμενου με αυτήν εισηγητή. Ο εισηγητής εκθέτει τα κύρια, κατά την κρίση του, σημεία της υπόθεσης.</p> <p>2. Η συζήτηση διεξάγεται αποκλειστικά βάσει των δικογράφων και των εγγράφων που έχουν υποβληθεί προαποδεικτικώς, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 25. Το Δικαστήριο μπορεί, κατά την κρίση του, να διατάξει με προδικαστική απόφαση κάθε συμπληρωματική απόδειξη και να υποχρεώσει οποιαδήποτε αρχή ή ιδιώτη διάδικο να προσκομίσει έγγραφα ή να παράσχει πληροφορίες σχετικά με την υπόθεση.</p> <p>3. Οι διάδικοι μπορούν να συμφωνήσουν ότι δεν θα εμφανιστούν στο ακροατήριο, αλλά θα παραστούν με κοινή δήλωση που υπογράφεται από τους πληρεξούσιους δικηγόρους τους. Τέτοια δήλωση μπορεί να γίνει και από έναν ή ορισμένους μόνο πληρεξούσιους δικηγόρους. Η δήλωση κατατίθεται στη Γραμματεία από τον πληρεξούσιο δικηγόρο ή, σε περίπτωση κοινής δήλωσης, από έναν (1) τουλάχιστον πληρεξούσιο δικηγόρο το αργότερο τρεις (3) ημέρες πριν από τη συζήτηση. Εκπρόθεσμη δήλωση έχει τις συνέπειες παράστασης στο ακροατήριο, χωρίς να παρέχει δικαιώματα δικαστικής δαπάνης. Η δήλωση μπορεί να ανακληθεί έως τις 12:00 της παραμονής της δικασίμου. Κατόπιν συνεννόησης του Προέδρου με τον εισηγητή της υπόθεσης, οι ανωτέρω δηλώσεις μπορεί να μη γίνουν δεκτές, οπότε όλοι οι διάδικοι</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 33 π.δ. 18/1989 Συζήτηση στο ακροατήριο</p> <p>1. Η συζήτηση αρχίζει με την ανάγνωση από τον εισηγητή της έκθεσής του. Η συζήτηση γίνεται αποκλειστικά βάσει των δικογράφων και των εγγράφων που έχουν προσαχθεί προαποδεικτικώς. Το Συμβούλιο πάντως μπορεί κατά την κρίση του να διατάξει και κάθε συμπληρωματική απόδειξη και να υποχρεώσει οποιαδήποτε δημόσια αρχή να παράσχει έγγραφα ή πληροφορίες σχετικά με την υπόθεση που δικάζεται.</p> <p>2. Εάν όλοι οι παριστάμενοι πληρεξούσιοι δηλώσουν ότι προτίθενται να αναφερθούν στο δικόγραφο ή σε υπόμνημα που θα καταθέσουν, χωρίς προφορική ανάπτυξη, τότε η υπόθεση αυτή μπορεί να συζητείται κατά προτεραιότητα μετά την προεκκώνηση.</p> <p>3. Αν υπάρχουν τυπικές παραλείψεις, ο προεδρεύων της συνθέσεως ή ο εισηγητής καλεί, και μετά τη συζήτηση, τον πληρεξούσιο δικηγόρο να τις καλύψει, τάσσοντας εύλογη κατά την κρίση του προθεσμία.</p> <p>4. Η πρόσκληση της προηγούμενης παραγράφου γίνεται τηλεφωνικώς από τον γραμματέα, ο οποίος βεβαιώνει με σημείωση στο εσωτερικό του φακέλου της δικογραφίας το χρόνο ειδοποίησης, τα ζητούμενα στοιχεία και την προθεσμία. Αν η τηλεφωνική πρόσκληση είναι αδύνατη ή δυσχερής, αποστέλλεται έγγραφο, αντίγραφο του οποίου τηρείται στο φάκελο της δικογραφίας. Στο αντίγραφο αυτό σημειώνεται η ημερομηνία αποστολής του εγγράφου.</p>

<p>ειδοποιούνται με κάθε πρόσφορο μέσο από τη Γραμματεία ή τον εισηγητή της υπόθεσης το αργότερο έως τις 15:00 της παραμονής της δικασίμου περί του ότι η συζήτηση θα διεξαχθεί προφορικά, εφαρμοζόμενου κατά τα λοιπά αναλόγως του δεύτερου εδαφίου της παρ. 5.</p> <p>4. Οι δηλώσεις της παρ. 3 μπορούν να υποβάλλονται στη Γραμματεία και ηλεκτρονικά, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις για τα δημόσια και τα ιδιωτικά ηλεκτρονικά έγγραφα, κατά περίπτωση, του ν. 4727/2020 (Α' 184), ο οποίος εφαρμόζεται αναλόγως. Πριν από τη συζήτηση της υπόθεσης, η Γραμματεία εκτυπώνει και θέτει στη δικογραφία τις δηλώσεις αυτές.</p> <p>5. Αν υπάρχουν τυπικές παραλείψεις, ο προεδρεύων ή ο εισηγητής καλεί και μετά από τη συζήτηση τον πληρεξούσιο δικηγόρο να τις καλύψει, τάσσοντας εύλογη κατά την κρίση του προθεσμία. Η πρόσκληση γίνεται με κάθε πρόσφορο μέσο από τη Γραμματεία, η οποία βεβαιώνει με σημείωση στο εσωτερικό του φακέλου της δικογραφίας τον τρόπο και τον χρόνο ειδοποίησης, τα ζητούμενα στοιχεία και την προθεσμία. Αν αποστέλλεται έγγραφο, τηρείται αντίγραφο αυτού στον φάκελο της δικογραφίας και στο αντίγραφο σημειώνεται η ημερομηνία αποστολής.</p> <p>6. Με έγγραφο αίτημα του διαδίκου μπορεί να αναβληθεί η συζήτηση της υπόθεσης, εφόσον, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, συντρέχει σπουδαίος λόγος. Δεύτερο αίτημα αναβολής για τον ίδιο ή παρεμφερή λόγο είναι απαράδεκτο. Το Δικαστήριο μπορεί πάντοτε να αναβάλει τη συζήτηση της υπόθεσης αυτεπαγγέλτως, αν συντρέχει σπουδαίος λόγος. Για την υποβολή αιτήματος αναβολής ο διάδικος καταβάλλει παράβολο υπέρ του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.) ύψους πενήντα (50) ευρώ. Σε κοινό αίτημα αναβολής περισσότερων διαδίκων καταβάλλεται ένα παράβολο, το οποίο επιμερίζεται ισομερώς. Δεν έχουν υποχρέωση καταβολής παράβολου το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) και οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α). Δεν καταβάλλεται παράβολο σε περίπτωση αποχής των δικηγόρων. Το παράβολο επιστρέφεται, αν το αίτημα της αναβολής απορριφθεί.».</p>	
<p style="text-align: center;">Άρθρο 14</p> <p style="text-align: center;">Απόρριψη ενδίκων βοηθημάτων και μέσων σε συμβούλιο – Αντικατάσταση άρθρου 34Α π.δ. 18/1989</p> <p>Το άρθρο 34Α του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί της απόρριψης ενδίκων βοηθημάτων και μέσων, αντικαθίσταται ως εξής:</p> <p>«Άρθρο 34Α</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 34 Α π.δ. 18/1989</p> <p>1. Προδήλως απαράδεκτα ή αβάσιμα ένδικα βοηθήματα ή μέσα μπορούν να απορρίπτονται είτε με απόφαση Συμβούλου ή Παρέδρου οριζόμενου από τον Πρόεδρο του αρμόδιου Τμήματος, η οποία λαμβάνεται χωρίς δημόσια συνεδρίαση, είτε με απόφαση δικαστικού σχηματισμού που συγκροτείται από τον Πρόεδρο και απαρτίζεται από τον ίδιο ή τον νόμιμο αναπληρωτή του, τον εισηγητή της υπόθεσης</p>

Απόρριψη ενδίκων βοηθημάτων και μέσων σε συμβούλιο

1. Ο δικαστικός σχηματισμός του άρθρου 34Γ, με συνοπτική απόφαση που λαμβάνεται ομοφώνως, μπορεί να απορρίπτει απαράδεκτα ή αβάσιμα ένδικα βοηθήματα και μέσα ή να καταργεί τη δίκη στις περιπτώσεις της παρ. 1 του άρθρου 32, εφόσον η υπόθεση δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες, πραγματικές ή νομικές, δυσκολίες. Στην περίπτωση του πρώτου εδαφίου απορρίπτεται, εφόσον υπάρχει, και η εκκρεμής αίτηση αναστολής. Με την ίδια διαδικασία μπορεί να παραπέμπει την υπόθεση στον Πρόεδρο του Συμβουλίου, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 14, ή να θέτει την υπόθεση στο αρχείο. Στην ανωτέρω περίπτωση απορρίπτεται, εφόσον υπάρχει, και η εκκρεμής αίτηση αναστολής.

2. Ένδικα βοηθήματα και μέσα, συμπεριλαμβανομένων των εκκρεμών αιτήσεων παροχής προσωρινής προστασίας, τα οποία έχουν εισαχθεί αναρμοδίως στο Συμβούλιο της Επικρατείας, μπορούν να παραπέμπονται στο αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο με απόφαση της παρ. 1 ή με πράξη του Προέδρου του οικείου σχηματισμού. Η παραπομπή στο αρμόδιο δικαστήριο, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο, είναι δεσμευτική για τους διαδίκους και για το δικαστήριο στο οποίο γίνεται η παραπομπή, μη εφαρμοζόμενου του δευτέρου, τρίτου και τέταρτου εδαφίου της παρ. 3.

3. Η απόφαση που εκδίδεται, σύμφωνα με την παρ. 1, επιδίδεται με επιμέλεια της Γραμματείας σε αυτόν που άσκησε το ένδικο βοήθημα ή μέσο. Η επίδοση της απόφασης και από οποιονδήποτε άλλον έχει τα ίδια αποτελέσματα. Αυτός που άσκησε το ένδικο βοήθημα ή μέσο μπορεί με αίτησή του, η οποία κατατίθεται, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 19, εντός εξήντα (60) ημερών από την επίδοση και, πάντως, όχι μετά από την πάροδο δεκαοκτώ (18) μηνών από την έκδοση της απόφασης, να ζητήσει τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο, αφού καταβάλει ως ειδικό, επιπλέον, παράβολο το πενταπλάσιο του κατά περίπτωση προβλεπόμενου. Με την κατάθεση της αίτησης η απόφαση παύει να ισχύει και ο Πρόεδρος του οικείου σχηματισμού εισάγει την υπόθεση στο ακροατήριο με την έκδοση πράξης ορισμού εισηγητή και δικασίμου, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 20. Το σκέλος της απόφασης του συμβουλίου που αφορά την απόρριψη της αίτησης αναστολής δεν θίγεται από την άσκηση του δικαιώματος της παρούσας.

4. Για το καταβαλλόμενο, σύμφωνα με την παρ. 3, ειδικό παράβολο εφαρμόζεται αναλόγως η παρ. 4 του άρθρου 36. Σε περίπτωση απόρριψης του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου, το Δικαστήριο,

και έναν σύμβουλο, η οποία λαμβάνεται σε συμβούλιο. Οι πάρεδροι συμμετέχουν στο σχηματισμό αυτό με αποφασιστική ψήφο. Την κατά τα ανωτέρω εκδίκαση ενδίκου βοηθήματος ή μέσου μπορεί να προτείνει στον Πρόεδρο και ο ορισθείς κατά το άρθρο 20 ως εισηγητής, αν κρίνει ότι αυτό είναι προδήλως απαράδεκτο ή αβάσιμο.

2. Η απόφαση που ελήφθη κατά την προηγούμενη παράγραφο κοινοποιείται σε αυτόν που άσκησε το ένδικο βοήθημα ή μέσο. Ο τελευταίος μπορεί, με αίτησή του, που κατατίθεται, σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 19 του παρόντος, εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από την κοινοποίηση, και πάντως όχι μετά την πάροδο δεκαοκτώ (18) μηνών, να ζητήσει τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο, καταβάλλοντας ως ειδικό επιπλέον παράβολο το τριπλάσιο από το κατά περίπτωση προβλεπόμενο. Στις περιπτώσεις αυτές, η απόφαση που ελήφθη κατά τα ανωτέρω παύει να ισχύει και ο Πρόεδρος εισάγει την υπόθεση για συζήτηση, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 20 και επόμενα του παρόντος.

3. Για το καταβαλλόμενο κατά την προηγούμενη παράγραφο ειδικό παράβολο εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 36 του παρόντος. Επί απορρίψεως του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου, το Συμβούλιο, εκτιμώντας τις περιστάσεις, απαγγέλλει τον πολλαπλασιασμό έως και του τριπλασίου του ειδικού παραβόλου.

4. Υποθέσεις που έχουν εισαχθεί αναρμοδίως μπορούν να παραπέμπονται στο αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο με πράξη του Προέδρου του Τμήματος είτε με τη διαδικασία της παραγράφου 1. Με την ίδια πράξη παραπέμπεται και η τυχόν εκκρεμής αίτηση αναστολής.

<p>εκτιμώντας τις περιστάσεις, μπορεί να επιβάλει σε αυτόν που το άσκησε έως και το τριπλάσιο του ειδικού παράβολου. Αν ο διάδικος που ηττάται δεν έχει κατά νόμο υποχρέωση καταβολής παράβολου, καταδικάζεται να καταβάλει στον νικήσαντα διάδικο το πενταπλάσιο της δικαστικής δαπάνης.».</p>	
<p style="text-align: center;">Άρθρο 15 Αποδοχή ενδίκων βοηθημάτων και μέσων σε συμβούλιο – Αντικατάσταση άρθρου 34B π.δ. 18/1989</p> <p>Το άρθρο 34B του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί της αποδοχής ενδίκων βοηθημάτων και μέσων, αντικαθίσταται ως εξής:</p> <p>«Άρθρο 34B Αποδοχή ενδίκων βοηθημάτων και μέσων σε συμβούλιο</p> <p>1. Ο δικαστικός σχηματισμός του άρθρου 34Γ, με συνοπτική απόφαση που λαμβάνεται ομοφώνως, μπορεί να αποδέχεται ένδικα βοηθήματα και μέσα, για τα οποία έχει προσκομισθεί πληρεξούσιο έγγραφο, κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 27, εφόσον η υπόθεση δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες, πραγματικές ή νομικές, δυσκολίες. Το συμβούλιο μπορεί να αποφαινεται και για την εκκρεμή αίτηση αναστολής.</p> <p>2. Η απόφαση του συμβουλίου επιδίδεται στους διαδίκους με επιμέλεια της Γραμματείας. Η επίδοση της απόφασης και από οποιονδήποτε άλλον έχει τα ίδια αποτελέσματα τόσο για τον ίδιο, όσο και για εκείνον προς τον οποίο γίνεται. Διάδικος που δικαιολογεί έννομο συμφέρον μπορεί με αίτησή του να ζητήσει τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο εντός των προθεσμιών της παρ. 3 του άρθρου 34Α. Στην περίπτωση αυτή, η υπόθεση εισάγεται προς εκδίκαση στο ακροατήριο με πράξη του Προέδρου του οικείου σχηματισμού. Η άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας του τρίτου εδαφίου βεβαιώνεται με διαπιστωτική πράξη του Προέδρου. Η ακυρωτική απόφαση του συμβουλίου ισχύει και παράγει τα έννομα αποτελέσματά της από την έκδοση της διαπιστωτικής πράξης του Προέδρου και υπόκειται έκτοτε σε τριτανακοπή, αν είναι ακυρωτική. Αν το συμβούλιο έχει δεχθεί την αίτηση αναστολής, το σκέλος αυτό της απόφασής του ισχύει από την έκδοσή της και έως την έκδοση οριστικής απόφασης.</p> <p>3. Αν μετά από τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο το ένδικο βοήθημα ή μέσο γίνει δεκτό, ο διάδικος που την προκάλεσε καταδικάζεται να καταβάλει στον νικήσαντα διάδικο το πενταπλάσιο της δικαστικής δαπάνης.».</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 34 Β π.δ. 18/1989</p> <p>1. Εάν, μετά την τήρηση των διαδικασιών των άρθρων 20, 21 και 23, ο εισηγητής κρίνει ότι ένδικο μέσο ή βοήθημα, για το οποίο έχει προσκομιστεί συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο προς τον δικηγόρο που το υπογράφει, έχει ασκηθεί παραδεκτως και είναι προδήλως βάσιμο, μπορεί να προτείνει στον Πρόεδρο την εκδίκασή του κατά την παράγραφο 1 του προηγούμενου άρθρου. Εφόσον το ένδικο αυτό μέσο ή βοήθημα γίνει δεκτό κατά την εν λόγω διαδικασία, επιδικάζεται δικαστική δαπάνη για τη σύνταξη του δικογράφου. Η απόφαση ισχύει και παράγει τα έννομα αποτελέσματά της από την έκδοση της, κατά την επόμενη παράγραφο, διαπιστωτικής πράξης του Προέδρου και υπόκειται έκτοτε σε τριτανακοπή, αν είναι ακυρωτική.</p> <p>2. Η απόφαση κοινοποιείται στους διαδίκους. Οι διάδικοι μπορούν, με αίτησή τους, να ζητήσουν τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο μέσα στην προθεσμία της παραγράφου 2 του προηγούμενου άρθρου. Με πράξη του Προέδρου βεβαιώνεται η άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας αυτής.</p> <p>3. Αν και μετά τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο το ένδικο μέσο ή βοήθημα γίνει δεκτό, ο διάδικος που την προκάλεσε, καταδικάζεται να καταβάλει στον νικήσαντα διάδικο το πενταπλάσιο της δικαστικής δαπάνης.</p>

<p style="text-align: center;">Άρθρο 16 Συγκρότηση του κατά τα άρθρα 34Α και 34Β δικαστικού σχηματισμού – Αντικατάσταση άρθρου 34Γ π.δ. 18/1989</p> <p>Το άρθρο 34Γ του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί της σύνθεσης του κατά τα άρθρα 34Α και 34Β δικαστικού σχηματισμού, αντικαθίσταται ως εξής:</p> <p>«Άρθρο 34Γ Συγκρότηση του κατά τα άρθρα 34Α και 34Β δικαστικού σχηματισμού</p> <p>Ο δικαστικός σχηματισμός σε συμβούλιο, ο οποίος εκδίδει απόφαση ή πρακτικό σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 22 και τα άρθρα 34Α και 34Β, συγκροτείται από τον Πρόεδρο του Τμήματος και απαρτίζεται από τον ίδιο ή τον νόμιμο αναπληρωτή του, έναν (1) Σύμβουλο και τον Πάρεδρο ή τον Εισηγητή, που ορίζεται σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 20. Ο ίδιος σχηματισμός συγκροτείται για τις υποθέσεις της Ολομέλειας από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας και απαρτίζεται από τον ίδιο ή τον νόμιμο αναπληρωτή του, τρεις (3) Συμβούλους και τον Πάρεδρο που ορίζεται σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 20. Ο Πάρεδρος ή ο Εισηγητής συμμετέχει στον οικείο σχηματισμό με αποφασιστική ψήφο.».</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 34Γ π.δ. 18/1989 Σύνθεση του κατά τα άρθρα 34Α και 34Β δικαστικού σχηματισμού</p> <p>Εάν τα κατά τα άρθρα 34Α και 34Β ζητήματα παραδεκτού ή βασίμου τεθούν με το, κατά το άρθρο 10 του Κανονισμού του Συμβουλίου της Επικρατείας (υπ' αρ. 19/ 2013 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας σε Ολομέλεια και Συμβούλιο, Β' 2462) συντασσόμενο δελτίο υπόθεσης, τότε ο κατά τις εν λόγω διατάξεις σχηματισμός είναι δυνατόν να απαρτίζεται, κατά την κρίση του Προέδρου του σχηματισμού, από τον ίδιο ή το νόμιμο αναπληρωτή του, έναν πάρεδρο και τον εισηγητή που συνέταξε το δελτίο, ο οποίος μπορεί να ορίζεται και εισηγητής της υπόθεσης.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 17 Συμπερίληψη στη δικαστική δαπάνη των εξόδων επίδοσης - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 39 π.δ. 18/1989</p> <p>Στην παρ. 1 του άρθρου 39 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί της δικαστικής δαπάνης, προστίθεται όγδοο εδάφιο και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:</p> <p>«1. Ο ηττημένος διάδικος καταδικάζεται με την απόφαση να καταβάλει τη δικαστική δαπάνη του διαδίκου που νίκησε.</p> <p>Το Δικαστήριο, εκτιμώντας τις περιστάσεις, μπορεί να απαλλάξει, ολικά ή μερικά, από τη δικαστική δαπάνη, τον ηττημένο διάδικο.</p> <p>Η δικαστική δαπάνη περιλαμβάνει, ανεξάρτητα από την ιδιότητα του διαδίκου, την αμοιβή του δικηγόρου για τη σύνταξη του κυρίου δικογράφου ή της παρέμβασης και για την παράσταση σε κάθε συζήτηση.</p> <p>Η Ολομέλεια του Δικαστηρίου καθορίζει, με απόφαση που λαμβάνεται σε συμβούλιο, το ύψος της δικαστικής δαπάνης, με βάση το ύψος της προεισπραττόμενης δικηγορικής αμοιβής, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη για τον τεκμαρτό προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος των δικηγόρων και το συντελεστή υπολογισμού των δικηγορικών αμοιβών του Κώδικα περί Δικηγόρων.</p>	<p style="text-align: center;">Παρ. 1 άρθρου 39 παρ. 1 του π.δ. 18/1989 Δικαστική δαπάνη</p> <p>1. Ο ηττημένος διάδικος καταδικάζεται με την απόφαση να καταβάλλει τη δικαστική δαπάνη του διαδίκου που νίκησε. Το Δικαστήριο, εκτιμώντας τις περιστάσεις, μπορεί να απαλλάξει, ολικά ή μερικά, από τη δικαστική δαπάνη, τον ηττημένο διάδικο.</p> <p>Η δικαστική δαπάνη περιλαμβάνει, ανεξάρτητα από την ιδιότητα του διαδίκου την αμοιβή του δικηγόρου για τη σύνταξη του κυρίου δικογράφου ή της παρέμβασης και για την παράσταση σε κάθε συζήτηση. Η Ολομέλεια του Δικαστηρίου καθορίζει, με απόφαση που λαμβάνεται σε συμβούλιο, το ύψος της δικαστικής δαπάνης, με βάση το ύψος της προεισπραττόμενης δικηγορικής αμοιβής, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη για τον τεκμαρτό προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος των δικηγόρων και το συντελεστή υπολογισμού των δικηγορικών αμοιβών του Κώδικα περί δικηγόρων. Κάθε άλλη διάταξη που προβλέπει επιδίκαση μειωμένης αμοιβής καταργείται. Εάν ο ηττηθείς διάδικος συνέβαλε με τη δικονομική συμπεριφορά του στην καθυστέρηση εκδίκασης της υπόθεσης, το δικαστήριο μπορεί να του επιβάλει δικαστική δαπάνη έως τριπλάσια της εκάστοτε οριζόμενης. Ειδικά ως προς το Δημόσιο και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου για την επιβολή της ανωτέρω δικαστικής δαπάνης λαμβάνεται υπόψη</p>

<p>Κάθε άλλη διάταξη που προβλέπει επιδίκαση μειωμένης αμοιβής καταργείται.</p> <p>Εάν ο ηττηθείς διάδικος συνέβαλε με τη δικονομική συμπεριφορά του στην καθυστέρηση εκδίκασης της υπόθεσης, το δικαστήριο μπορεί να του επιβάλει δικαστική δαπάνη έως τριπλάσια της εκάστοτε οριζόμενης.</p> <p>Ειδικά ως προς το Δημόσιο και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου για την επιβολή της ανωτέρω δικαστικής δαπάνης λαμβάνεται υπόψη και η τήρηση των υποχρεώσεων των άρθρων 23 και 24.</p> <p>Στη δικαστική δαπάνη που επιδικάζεται υπέρ του νικήσαντος ιδιώτη διαδίκου περιλαμβάνονται και τα έξοδα επίδοσης στα οποία υποβλήθηκε.».</p>	<p>και η τήρηση των υποχρεώσεων των άρθρων 23 και 24.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 18 Παρέμβαση – Τροποποίηση άρθρου 49 π.δ. 18/1989</p> <p>Το άρθρο 49 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί της παρέμβασης, αντικαθίσταται ως εξής:</p> <p>«Άρθρο 49 Παρέμβαση</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να παρέμβει στη δίκη επί αίτησης ακύρωσης μόνο για τη διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης. 2. Η παρέμβαση ασκείται επί ποινή απαραδέκτου με κατάθεση δικογράφου, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 19, εντός τριών (3) μηνών από την επίδοση της αίτησης ακύρωσης που γίνεται από τον αιτούντα σύμφωνα με την περ. ε' της παρ. 2 του άρθρου 21, και σε κάθε άλλη περίπτωση τουλάχιστον δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη δικάσιμο. Αντίγραφο της παρέμβασης επιδίδεται στους διαδίκους με επιμέλεια του παρεμβαίνοντος εντός των ίδιων προθεσμιών. Σε περίπτωση σύντμησης της προθεσμίας, σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 21, η παρέμβαση μπορεί να κατατεθεί και να επιδοθεί έως την παραμονή της δικασίμου. 3. Το άρθρο 18 και η παρ. 7 του άρθρου 21 εφαρμόζονται και στην παρέμβαση. 4. Το δικόγραφο της παρέμβασης υποβάλλεται αποκλειστικά με ηλεκτρονικά μέσα από την ημερομηνία που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 162 του ν. 4764/2020 (Α' 256), εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις για τα δημόσια και τα ιδιωτικά ηλεκτρονικά έγγραφα, κατά περίπτωση, του ν. 4727/2020 (Α' 184), ο οποίος εφαρμόζεται αναλόγως.». 	<p style="text-align: center;">Άρθρο 49 π.δ. 18/1989 Παρέμβαση</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να παρέμβει στη δίκη επί αιτήσεως ακυρώσεως, μόνον για τη διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης. 2. Η παρέμβαση ασκείται επί ποινή απαραδέκτου με δικόγραφο που κατατίθεται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 19 παρ. 1 του παρόντος και κοινοποιείται με επιμέλεια του παρεμβαίνοντος, έξι τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση, με επίδοση κυρωμένου αντιγράφου προς τους διαδίκους. 3. Η παρ. 6 του άρθρου 21 έχει εφαρμογή και στην περίπτωση αυτή. 4. Οι διατάξεις του άρθρου 18 για τον αντίκλητο έχουν εφαρμογή και στην παρέμβαση. 5. Το δικόγραφο της παρέμβασης υποβάλλεται αποκλειστικώς με ηλεκτρονικά μέσα από την 1η.1.2021, λαμβάνεται δε υπόψη από το δικαστήριο, με την επιφύλαξη των λοιπών προϋποθέσεων των παραγράφων 1 έως 4, εφόσον φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του π.δ. 150/2001 και σύμφωνα με τις απαιτήσεις των άρθρων 25 έως 27 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014.
<p style="text-align: center;">Άρθρο 19 Τριτανακοπή – Αντικατάσταση παρ. 2 άρθρου 51 π.δ. 18/1989</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 51 π.δ. 18/1989 Τριτανακοπή</p>

<p>Η παρ. 2 του άρθρου 51 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί της τριτανακοπής, αντικαθίσταται και το άρθρο 51 διαμορφώνεται ως εξής:</p> <p>«Άρθρο 51 Τριτανακοπή</p> <p>1. Τρίτος, που βλάπτεται από την ακυρωτική απόφαση δικαιούται να την ανακόψει μέσα σε προθεσμία εξήντα ημερών, η οποία αρχίζει από την κοινοποίηση της απόφασης προς αυτόν ή αφότου έλαβε γνώση της απόφασης με οποιονδήποτε άλλο τρόπο.</p> <p>2. Στερείται του δικαιώματος ανακοπής ο τρίτος στον οποίο επιδόθηκε αντίγραφο της αίτησης ακύρωσης, σύμφωνα με την περ. ε' της παρ. 2 του άρθρου 21, καθώς και οποιοσδήποτε άσκησε παρέμβαση.</p> <p>3. Οι διατάξεις του παρόντος που αφορούν την προδικασία, τη συζήτηση και την έκδοση απόφασης επί της αιτήσεως ακυρώσεως, εφαρμόζονται αναλόγως και για την τριτανακοπή.».</p>	<p>1. Τρίτος, που βλάπτεται από την ακυρωτική απόφαση, δικαιούται να την ανακόψει μέσα σε προθεσμία εξήντα ημερών, η οποία αρχίζει από την κοινοποίηση της απόφασης προς αυτόν ή αφότου έλαβε γνώση της απόφασης με οποιοδήποτε άλλο τρόπο.</p> <p>2. Στερείται του δικαιώματος ανακοπής ο τρίτος, στον οποίο κοινοποιήθηκε αντίγραφο της αιτήσεως ακυρώσεως με σημείωση της δικασίμου, είκοσι (20) πλήρεις ημέρες πριν από αυτήν, καθώς και οποιοσδήποτε άσκησε παρέμβαση κατά τη συζήτηση.</p> <p>3. Οι διατάξεις του παρόντος που αφορούν την προδικασία, της συζήτησης και την έκδοση απόφασης επί της αιτήσεως ακυρώσεως, εφαρμόζονται αναλόγως και για την τριτανακοπή.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 20 Αναστολή εκτέλεσης – Αντικατάσταση άρθρου 52 π.δ. 18/1989</p> <p>Το άρθρο 52 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί της αναστολής εκτέλεσης, αντικαθίσταται ως εξής:</p> <p>«Άρθρο 52 Αναστολή εκτέλεσης</p> <p>1. Αν υποβληθεί αίτηση ακύρωσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, η αρμόδια αρχή μπορεί, μετά από αίτηση εκείνου που άσκησε την αίτηση ακύρωσης, να διατάξει την αναστολή εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης.</p> <p>2. Επιτροπή που συγκροτείται κάθε φορά από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου ή του αρμοδίου τμήματος και απαρτίζεται από τον ίδιο ή τον νόμιμο αναπληρωτή του, τον Πάρεδρο ή τον Εισηγητή που ορίζεται σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 20 ή τον εισηγητή της υπόθεσης που ορίζεται σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 20, και έναν (1) Σύμβουλο, μπορεί, μετά από αίτηση εκείνου που άσκησε αίτηση ακύρωσης, να αναστείλει την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης με συνοπτικά αιτιολογημένη απόφαση, η οποία εκδίδεται σε συμβούλιο. Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου ή του αρμοδίου Τμήματος μπορεί να εισαγάγει την αίτηση, λόγω της σπουδαιότητας των ζητημάτων που ανακύπτουν, σε Επιτροπή με πενταμελή σύνθεση. Αν η Επιτροπή Τμήματος διαπιστώνει αντίθετη νομολογία, παραπέμπει με πρακτικό την αίτηση στην Επιτροπή της Ολομέλειας με πενταμελή σύνθεση. Στις Επιτροπές με</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 52 π.δ. 18/1989 Αναστολή εκτελέσεως</p> <p>1. Αν υποβληθεί αίτηση ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, ο αρμόδιος Υπουργός και επί νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου το ανώτατο διοικητικό όργανο τους μπορεί, μετά από αίτηση εκείνου που άσκησε αίτηση ακυρώσεως, να διατάξει την αναστολή εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης.</p> <p>2. Επιτροπή που συγκροτείται κάθε φορά από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου ή του αρμοδίου τμήματος και απαρτίζεται από τον ίδιο ή το νόμιμο αναπληρωτή του, τον εισηγητή της υπόθεσης και ένα σύμβουλο, μπορεί, μετά από αίτηση εκείνου που άσκησε αίτηση ακυρώσεως, να αναστείλει την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης, με συνοπτικά αιτιολογημένη απόφαση η οποία εκδίδεται σε Συμβούλιο. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου ή του αρμοδίου Τμήματος μπορεί να εισάγει αίτηση, λόγω της σπουδαιότητας των ζητημάτων που ανακύπτουν, στην Επιτροπή υπό πενταμελή σύνθεση. Αν Επιτροπή Τμήματος διαπιστώνει αντίθετη νομολογία, παραπέμπει με πρακτικό της την αίτηση στην Επιτροπή της Ολομέλειας υπό πενταμελή σύνθεση, στην οποία, πέραν του Προέδρου, συμμετέχουν σύμβουλοι. Ως εισηγητής ενώπιον αυτής παραμένει εκείνος που είχε ορισθεί αρχικά, σύμβουλος ή πάρεδρος. Οι πάρεδροι συμμετέχουν στις Επιτροπές της διάταξης αυτής με αποφασιστική ψήφο.</p> <p>3. Η αίτηση πρέπει να διαλαμβάνει τους ειδικούς λόγους που μπορούν να δικαιολογήσουν την αναστολή εκτέλεσης στη συγκεκριμένη περίπτωση. Με πράξη που συντάσσεται πάνω στο δικόγραφο της</p>

πενταμελή σύνθεση, εκτός από τα μέλη που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο, μετέχουν Σύμβουλοι. Σε περίπτωση παραπομπής στην Επιτροπή της Ολομέλειας, εισηγητής παραμένει εκείνος που είχε οριστεί αρχικά, εφόσον είναι Σύμβουλος ή Πάρεδρος, άλλως ως εισηγητής ορίζεται με την παραπεμπτική απόφαση Σύμβουλος, επικουρούμενος από τον Εισηγητή που μετείχε στην ίδια Επιτροπή. Οι Πάρεδροι και οι Εισηγητές συμμετέχουν στις ανωτέρω επιτροπές με αποφασιστική ψήφο.

3. Με πράξη που συντάσσεται επάνω στο δικόγραφο της αίτησης, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου ή του αρμοδίου Τμήματος τάσσει προθεσμία στην αρμόδια αρχή, για να διαβιβάσει στο Δικαστήριο τον φάκελο της υπόθεσης και τις απόψεις της Διοίκησης. Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται το άρθρο 20. Η προθεσμία αρχίζει από την επίδοση, με επιμέλεια του αιτούντος, στην αρμόδια αρχή αντιγράφου του δικογράφου της αίτησης αναστολής με την πράξη του Προέδρου. Με το δικόγραφο αυτό επιδίδεται και αντίγραφο του κυρίου δικογράφου. Μέχρι τη λήξη της προθεσμίας του πρώτου εδαφίου ο αιτών οφείλει να προσκομίσει τα αποδεικτικά στοιχεία στα οποία στηρίζει τους ισχυρισμούς του.

4. Αντίγραφο της αίτησης αναστολής επιδίδεται με επιμέλεια του αιτούντος και σε οποιονδήποτε έχει δικαίωμα να παρέμβει στην ακυρωτική δίκη. Ο τελευταίος δικαιούται να υποβάλει ενώπιον της Επιτροπής υπόμνημα και πριν ακόμη ασκήσει παρέμβαση. Το υπόμνημα υπόκειται στα τέλη της αίτησης αναστολής.

5. Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου ή του αρμοδίου Τμήματος μπορεί, εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα με την αίτηση αναστολής ή αυτοτελώς μετά από την κατάθεσή της, να εκδώσει προσωρινή διαταγή αναστολής εκτέλεσης, η οποία καταχωρίζεται κάτω από την αίτηση. Για την έκδοση προσωρινής διαταγής αποφάινεται ο Πρόεδρος το ταχύτερο δυνατόν μετά από την προσκόμιση του αποδεικτικού επίδοσης στην αρμόδια αρχή της αίτησης αναστολής που περιέχει το σχετικό αίτημα ή της αίτησης αναστολής και της αυτοτελούς αίτησης για τη χορήγηση προσωρινής διαταγής. Η αρμόδια αρχή μπορεί να διατυπώσει τις απόψεις της μέσα σε πέντε (5) εργάσιμες ημέρες από την επίδοση. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις ο Πρόεδρος αποφάινεται και χωρίς τις πιο πάνω επιδόσεις, οι οποίες, σε περίπτωση έκδοσης προσωρινής διαταγής, γίνονται από τον αιτούντα αμέσως. Σε διαφορετική περίπτωση η προσωρινή διαταγή ανακαλείται κατά τη διάταξη του επόμενου εδαφίου. Η προσωρινή διαταγή ισχύει μέχρι την έκδοση της απόφασης της Επιτροπής και μπορεί να ανακληθεί, ακόμη και αυτεπαγγέλτως, από τον Πρόεδρο ή την Επιτροπή.

αίτησης, ο Πρόεδρος του Συμβουλίου ή του αρμοδίου Τμήματος τάσσει προθεσμία στον αρμόδιο Υπουργό ή το αρμόδιο νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου για να διαβιβάσουν στο Συμβούλιο το φάκελο και τις απόψεις της Διοίκησης επί της υποθέσεως. Μέχρι τη λήξη της ίδιας προθεσμίας ο αιτών οφείλει να προσκομίσει τα αποδεικτικά στοιχεία στα οποία στηρίζει τους ισχυρισμούς του. Η προθεσμία αυτή κινείται από την κοινοποίηση, με επιμέλεια του διαδίκου, στον Υπουργό ή στο νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, αντιγράφου του δικογράφου της αίτησης με την πράξη του Προέδρου. Με την κοινοποίηση αυτή γίνονται και οι κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 21 κοινοποιήσεις, με επιμέλεια του αιτούντος.

4. Με εντολή του Προέδρου ή του εισηγητή της υποθέσεως αντίγραφα της αιτήσεως αναστολής, της αιτήσεως ακυρώσεως και της πράξεως ορισμού δικασίμου, κοινοποιούνται, με επιμέλεια του αιτούντος, σε εκείνον που έχει δικαίωμα να παρέμβει στην ακυρωτική δίκη. Ο τελευταίος δικαιούται να υποβάλει ενώπιον της Επιτροπής υπόμνημα και πριν ακόμη ασκήσει παρέμβαση. Το υπόμνημα υπόκειται στα τέλη της αίτησης αναστολής.

5. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου ή του αρμοδίου Τμήματος μπορεί, εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα με την αίτηση αναστολής ή αυτοτελώς μετά την κατάθεσή της, να εκδώσει προσωρινή διαταγή αναστολής εκτέλεσεως, η οποία καταχωρίζεται κάτω από την αίτηση. Στην περίπτωση αυτή, ορίζεται αμέσως εισηγητής και δικάσιμος για την εκδίκαση της αιτήσεως ακυρώσεως και γίνονται, με επιμέλεια του αιτούντος, οι κατά την παράγραφο 3 κοινοποιήσεις. Για την έκδοση προσωρινής διαταγής αποφάινεται ο Πρόεδρος, το ταχύτερο δυνατόν μετά την προσκόμιση του αποδεικτικού κοινοποίησης της αιτήσεως αναστολής που περιέχει το σχετικό αίτημα ή της αιτήσεως αναστολής και της αυτοτελούς αιτήσεως στον Υπουργό ή στο νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου. Ο Υπουργός ή το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου μπορούν να διατυπώσουν τις απόψεις τους μέσα σε πέντε (5) εργάσιμες ημέρες από την κοινοποίηση. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις ο Πρόεδρος αποφάινεται χωρίς τις πιο πάνω κοινοποιήσεις, οι οποίες, σε περίπτωση έκδοσεως προσωρινής διαταγής, γίνονται από τον αιτούντα αμέσως. Σε διαφορετική περίπτωση η προσωρινή διαταγή ανακαλείται κατά τη διάταξη του επόμενου εδαφίου. Η προσωρινή διαταγή ισχύει μέχρι την έκδοση της αποφάσεως της Επιτροπής, μπορεί δε να ανακληθεί, ακόμη και αυτεπαγγέλτως, από τον Πρόεδρο ή την Επιτροπή. Η αίτηση ανακλήσεως προσωρινής διαταγής κοινοποιείται στον αιτούντα, ο οποίος μπορεί να διατυπώσει τις απόψεις του μέσα σε δύο (2) εργάσιμες ημέρες από την κοινοποίηση. Η κοινοποίηση στον αιτούντα

Η αίτηση για ανάκληση προσωρινής διαταγής επιδίδεται με επιμέλεια αυτού που την υπέβαλε σε εκείνον που άσκησε την αίτηση αναστολής, ο οποίος μπορεί να διατυπώσει τις απόψεις του εντός δύο (2) εργάσιμων ημερών από την επίδοση. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις, η ανάκληση της προσωρινής διαταγής μπορεί να γίνεται και πριν από την επίδοση της σχετικής αίτησης στον αιτούντα.

6. Η αίτηση διαλαμβάνει τους ειδικούς λόγους που μπορούν να δικαιολογήσουν την αναστολή εκτέλεσης στη συγκεκριμένη περίπτωση. Η αίτηση γίνεται δεκτή, όταν κρίνεται ότι η άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης θα προκαλέσει στον αιτούντα βλάβη ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη σε περίπτωση αποδοχής της αίτησης ακύρωσης. Η αίτηση, όμως, μπορεί να απορριφθεί, αν κατά τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και του δημοσίου συμφέροντος κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αναστολή της εκτέλεσης θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος.

7. Αν η Επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακύρωσης είναι προδήλως βάσιμη, μπορεί να δεχθεί την αίτηση αναστολής, ακόμη και αν η βλάβη του αιτούντος από την άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης δεν κρίνεται ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη. Αντίθετα, η αίτηση αναστολής μπορεί να απορριφθεί ακόμη και σε περίπτωση ανεπανόρθωτης ή δυσχερώς επανορθώσιμης βλάβης, αν η Επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακύρωσης είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη. Η Επιτροπή, εκτιμώντας τις περιστάσεις, μπορεί να ασκεί ταυτόχρονα τις αρμοδιότητες του συμβουλίου του άρθρου 34Γ για το κύριο ένδικο βοήθημα ή μέσο, εφαρμοζόμενων κατά τα λοιπά των άρθρων 34Α και 34Β.

8. Η Επιτροπή, εκτός από την αναστολή εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης, μπορεί να διατάξει και κάθε άλλο, κατά περίπτωση, κατάλληλο μέτρο, χωρίς να δεσμεύεται από τις προτάσεις των διαδίκων.

9. Η απόφαση της Επιτροπής για την αίτηση αναστολής μπορεί να ανακληθεί ύστερα από αίτηση της αρμόδιας αρχής ή εκείνου που θα είχε δικαίωμα παρέμβασης στην ακυρωτική δίκη. Την ανάκληση μπορεί να δικαιολογήσουν μόνο νεότερα κρίσιμα στοιχεία, τα οποία δεν είχαν τεθεί υπόψη της Επιτροπής κατά την έκδοση της απόφασής της ή μεταβολή των δεδομένων βάσει των οποίων χορηγήθηκε η αναστολή εκτέλεσης.

10. Αν απορριφθεί η αίτηση αναστολής, επιτρέπεται η άσκηση νέας αίτησης υπό τις προϋποθέσεις του τελευταίου εδαφίου της παρ. 9, που εφαρμόζεται αναλόγως.

παραλείπεται σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις.

6. Η αίτηση αναστολής εκτέλεσης γίνεται δεκτή, όταν κρίνεται ότι η άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης θα προκαλέσει στον αιτούντα βλάβη ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη σε περίπτωση ευδοκίμησης της αίτησης ακυρώσεως. Η αίτηση όμως μπορεί να απορριφθεί, αν κατά τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και του δημόσιου συμφέροντος κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αποδοχή θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος.

7. Εάν η Επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακυρώσεως είναι προδήλως βάσιμη, μπορεί να δεχθεί πω αίτηση αναστολής, ακόμη και αν η βλάβη του αιτούντος από την άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης δεν κρίνεται ως ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη. Αντίθετα, η αίτηση αναστολής μπορεί να απορριφθεί ακόμη και σε περίπτωση ανεπανόρθωτης ή δυσχερώς επανορθώσιμης βλάβης, αν η Επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακυρώσεως είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη.

8. Η Επιτροπή, εκτός από την αναστολή εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης, μπορεί να διατάξει και κάθε άλλο, κατά περίπτωση, κατάλληλο μέτρο, χωρίς να δεσμεύεται από τις προτάσεις των διαδίκων.

9. Η απόφαση της Επιτροπής μπορεί να ανακληθεί ύστερα από αίτηση του αρμόδιου Υπουργού ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή εκείνου που θα είχε δικαίωμα παρέμβασης στην ακυρωτική δίκη. Την ανάκληση μπορεί να δικαιολογήσουν μόνο νεότερα κρίσιμα στοιχεία, τα οποία δεν είχαν τεθεί υπόψη της Επιτροπής κατά την έκδοση της απόφασής της ή μεταβολή των δεδομένων βάσει των οποίων χορηγήθηκε η αναστολή εκτέλεσης.

10. Αν απορριφθεί η αίτηση αναστολής επιτρέπεται η άσκηση νέας αίτησης, υπό τις προϋποθέσεις του τελευταίου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου που εφαρμόζεται αναλόγως.

11. Αν υποβληθεί παραίτηση από την αίτηση αναστολής, συντάσσεται σχετικό πρακτικό και αποδίδεται το παράβολο στον αιτούντα.

12. Ως προς τη δικαστική δαπάνη εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 39 του παρόντος.

<p>11. Αν υποβληθεί παραίτηση από την αίτηση αναστολής, συντάσσεται πρακτικό και αποδίδεται το παράβολο στον αιτούντα. Μετά από την έκδοση οριστικής απόφασης για το κύριο ένδικο βοήθημα ή μέσο η εκκρεμής αίτηση αναστολής τίθεται στο αρχείο με πράξη του αρμόδιου Γραμματέα, με την οποία αποδίδεται και το παράβολο στον αιτούντα.</p> <p>12. Ως προς τη δικαστική δαπάνη εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 39.».</p>	
<p style="text-align: center;">Άρθρο 21 Πρόσθετοι λόγοι έφεσης – Αντικατάσταση άρθρου 62 π.δ. 18/1989</p> <p>Το άρθρο 62 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), περί των πρόσθετων λόγων της έφεσης, αντικαθίσταται ως εξής:</p> <p>«Άρθρο 62 Πρόσθετοι λόγοι έφεσης</p> <p>Πρόσθετοι λόγοι έφεσης υποβάλλονται με ιδιαίτερο δικόγραφο που κατατίθεται και επιδίδεται σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 25. Η παρ. 7 του άρθρου 21 εφαρμόζεται και στην περίπτωση αυτή.».</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 62 Πρόσθετοι λόγοι</p> <p>Πρόσθετοι λόγοι έφεσης υποβάλλονται μόνο με ιδιαίτερο δικόγραφο, που κατατίθεται σε πρωτότυπο στη Γραμματεία του Συμβουλίου της Επικρατείας και κοινοποιείται με επιμέλεια του εκκαλούντος στον εφεσίβλητο, επί ποινή απαραδέκτου, δεκαπέντε τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση. Η παρ. 6 του άρθρου 21 έχει εφαρμογή και στην προκειμένη περίπτωση.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 24 Υπαγωγή διοικητικών διαφορών ουσίας στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια – Τροποποίηση παρ. 2 και 4 και προσθήκη παρ. 7 στο άρθρο 1 του ν. 1406/1983</p> <p>1. Στην παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 1406/1983 (Α' 182), περί των διαφορών που περιλαμβάνονται στις διοικητικές διαφορές ουσίας που υπάγονται στη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, προστίθεται περ. ιβ) ως εξής:</p> <p>«ιβ) Τα πάσης φύσεως τέλη, δικαιώματα, ανταλλάγματα ή άλλα έσοδα υπέρ των νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, για την επιβολή ή τον προσδιορισμό των οποίων εκδίδονται, εφάπαξ ή περιοδικώς, πράξεις οργάνων των ανωτέρω κατ' ενάσκηση δημόσιας εξουσίας. Οι διαφορές αυτές εκδικάζονται σύμφωνα με την περ. β) του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 6 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97).».</p> <p>2. Στην περ. γ) της παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 1406/1983, περί των διαφορών που υπάγονται στη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και εκδικάζονται ως διοικητικές διαφορές ουσίας, οι λέξεις «κατά τις οικείες διατάξεις, όπως εκάστοτε ισχύουν,» αντικαθίστανται από τις λέξεις «καθώς και από πράξεις των φορολογικών αρχών σχετικές με τη φορολογική κατοικία, την εγγραφή, διαγραφή ή</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 1 του ν. 1406/1983</p> <p>1. Υπάγονται στη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων όλες οι διοικητικές διαφορές ουσίας που δεν έχουν μέχρι σήμερα υπαχθεί σε αυτή.</p> <p>2. Στις διαφορές αυτές περιλαμβάνονται ιδίως αυτές που αναφέρονται κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας που αφορά:</p> <p>α) τη δημοτική και κοινοτική φορολογία γενικώς, β) τον καθορισμό των ορίων της εδαφικής περιφέρειας των δήμων και κοινοτήτων, γ) τις στρατιωτικές, ναυτικές και αεροπορικές επιτάξεις, δ) τα μεταλλεία και λατομεία, ε) τα σήματα, στ) τις σχέσεις μεταξύ Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ) και ασφαλισμένων και ιδίως αυτές που αναφέρονται στην ασφάλιση προσώπων ή της γεωργικής παραγωγής, ζ) το κύρος των δημοτικών και κοινοτικών εκλογών, καθώς και των αρχαιρεσιών για την ανάδειξη των οργάνων διοίκησης των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, η) την ευθύνη του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου προς αποζημίωση, σύμφωνα με τα άρθρα 105 και 106 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα. [Αρχή Τροποποίησης]Εξαιρούνται οι διαφορές που αφορούν απαιτήσεις αποζημίωσης οποιασδήποτε μορφής για ζημίες που έχουν προκληθεί από αυτοκίνητο. Οι διαφορές αυτές υπάγονται στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων. Η ισχύς του προηγούμενου εδαφίου αρχίζει τρεις μήνες μετά τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της</p>

<p>μεταβολή στοιχείων στο φορολογικό μητρώο, τον κλειδάριθμο, τον αριθμό φορολογικού μητρώου και τον κωδικό αριθμό δραστηριότητας,» και η περ. γ) διαμορφώνεται ως εξής:</p> <p>«γ) από την άρνηση χορήγησης αποδεικτικού ή βεβαιώσεως ενημερότητας για χρέη προς το Δημόσιο ή τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης από οποιαδήποτε αιτία, καθώς και από πράξεις των φορολογικών αρχών σχετικές με τη φορολογική κατοικία, την εγγραφή, διαγραφή ή μεταβολή στοιχείων στο φορολογικό μητρώο, τον κλειδάριθμο, τον αριθμό φορολογικού μητρώου και τον κωδικό αριθμό δραστηριότητας,».</p> <p>3. Στο άρθρο 1 του ν. 1406/1983, προστίθεται παρ. 7 ως εξής:</p> <p>«7. Στην αρμοδιότητα του διοικητικού εφετείου υπάγονται, ως διαφορές ουσίας, οι διαφορές που αναφύονται από την έκδοση ατομικών πράξεων κατά τη νομοθεσία για την επιβολή μέτρων επιστροφής (rebate) ή αυτόματης επιστροφής (claw back) ή άλλων παρόμοιων μέτρων σε βάρος επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της παροχής υπηρεσιών υγείας και εμπορίας φαρμακευτικώνσκευασμάτων, ιατροτεχνολογικών προϊόντων και συμπληρωμάτων ειδικής διατροφής.».</p>	<p>Κυβερνήσεως. θ) Τις κάθε είδους αποδοχές (δεδουλευμένες ή μη) του προσωπικού γενικώς του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, οι οποίες ρυθμίζονται από διατάξεις κανονιστικού περιεχομένου, ι) τις διοικητικές συμβάσεις και ια) την είσπραξη των δημόσιων εσόδων (Ν.Δ. 356/1974 ΦΕΚ 90).</p> <p>3. Στη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων υπάγονται, εκδικαζόμενες ως διαφορές ουσίας, οι διαφορές που αναφύονται κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας που αφορά: α) τη χορήγηση ή την ανάκληση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας και την επιβολή κυρώσεων κατά τη λειτουργία καταστημάτων και εργαστηρίων υγειονομικού ενδιαφέροντος, καθώς και των επιχειρήσεων που εξομοιούνται με αυτά, περιλαμβανομένων και των διαφορών που προκαλούνται από πράξεις, οι οποίες εκδίδονται κατ' εφαρμογή της νομοθεσίας περί μηχανολογικών εγκαταστάσεων και αποτελούν προϋπόθεση για τη χορήγηση των ανωτέρω αδειών, β) τη χορήγηση, ανάκληση ή αφαίρεση άδειας κυκλοφορίας οχημάτων και την επιβολή συναφών κυρώσεων, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι προβλεπόμενες από τον Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας, γ) την παραχώρηση δικαιώματος και τον καθορισμό των όρων εκμετάλλευσης αυτοκινήτων δημόσιας χρήσης (λεωφορείων, φορτηγών, επιβατηγών, βυτιοφόρων και λοιπών), τη μεταβολή της έδρας τους, καθώς και κάθε άλλη σχετική μεταβολή, δ) επιβολή πειθαρχικών ποινών σε μέλη επαγγελματικών ενώσεων με χαρακτήρα νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, όπως είναι, ιδίως, οι ιατρικοί, οδοντιατρικοί και φαρμακευτικοί σύλλογοι, το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος, το Επιμελητήριο Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος και η "Ένωση Ελλήνων Χημικών.</p> <p>4. Στη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων υπάγονται, εκδικαζόμενες ως διαφορές ουσίας, οι διαφορές που προκύπτουν:</p> <p>α) από την επιβολή διοικητικών κυρώσεων: αα) για παράβαση των διατάξεων και ρυθμίσεων της εργατικής νομοθεσίας και της νομοθεσίας για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας, ββ) για παράβαση των διατάξεων της νομοθεσίας περί τουριστικών επιχειρήσεων οποιασδήποτε μορφής και κατηγορίας και ασκήσεως τουριστικών επαγγελμάτων, ιδίως της νομοθεσίας περί ξενοδοχείων, τουριστικών γραφείων και λεωφορείων, γγ) για παράβαση των διατάξεων του Κώδικα Δημοσίου Ναυτικού Δικαίου (ν.δ. 187/1973 - ΦΕΚ 261 Α') και των κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδιδόμενων κανονιστικών πράξεων, δδ) για παράβαση των διατάξεων της νομοθεσίας περί προστασίας των καταναλωτών,</p>
---	--

	<p>β) από πράξεις που εκδίδονται βάσει της νομοθεσίας περί διαχείρισης των υδάτινων πόρων,</p> <p>γ) από την άρνηση χορήγησης αποδεικτικού ή βεβαιώσεως ενημερότητας για χρέη προς το Δημόσιο ή τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης από οποιαδήποτε αιτία, κατά τις οικείες διατάξεις, όπως εκάστοτε ισχύουν,</p> <p>δ) από την έκδοση πράξεων, με τις οποίες διατάσσεται η προσωρινή παύση λειτουργίας καταστήματος, γραφείου, εργοστασίου, εργαστηρίου και γενικά επαγγελματικής εγκατάστασης επιτηδευματία, λόγω φορολογικών παραβάσεων ή λόγω οφειλής προς το Δημόσιο από οποιαδήποτε αιτία,</p> <p>ε) από την άρνηση θεώρησης φορολογικών βιβλίων και στοιχείων, λόγω μη εκπλήρωσης ληξιπρόθεσμων και απαιτητών οφειλών,</p> <p>στ) από την έκδοση πράξεων, οι οποίες αφορούν την καταβολή κοινοτικών ή εθνικών ενισχύσεων, επιδοτήσεων και λοιπών συναφών χρηματικών παροχών, καθώς και στην επιβολή κάθε σχετικού μέτρου ή κυρώσεως,</p> <p>ζ) από τις πράξεις παραχωρήσεως κοινοχρήστων χώρων, σε εκμεταλλεόμενους καταστήματα κάθε είδους προς εξυπηρέτηση της λειτουργίας τους,</p> <p>η) από τη χορήγηση αδειών ασκήσεως υπαιθρίου εμπορίου και λαϊκών αγορών,</p> <p>θ) από τη χορήγηση αδειών εγκαταστάσεως και λειτουργίας πρατηρίων καυσίμων, σταθμών αυτοκινήτων και πλυντηρίων – λιπαντηρίων αυτοκινήτων και την επιβολή διοικητικών κυρώσεων για παράβαση της οικείας νομοθεσίας.</p> <p>4Α. Καταργείται.</p> <p>5. Καταργείται.</p> <p>6. Στη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων υπάγονται, εκδικαζόμενες ως διαφορές ουσίας, όλες οι διαφορές που αναφύονται στις περιπτώσεις των παραγράφων 2, 3 και 4, ανεξάρτητα από την ιδιότητα εκείνου που ασκεί το οικείο ένδικο βοήθημα.</p>
<p align="center">Άρθρο 25</p> <p align="center">Μεταφορά ακυρωτικών διαφορών στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια – Τροποποίηση παρ. 1 και προσθήκη παρ. 1Α στο άρθρο 1 και τροποποίηση άρθρου 5Α ν. 702/1977</p> <p>1. Στο πρώτο εδάφιο της περ. ια) της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 702/1977 (Α' 268), περί των ακυρωτικών διαφορών που υπάγονται στην αρμοδιότητα του τριμελούς διοικητικού εφετείου, προστίθενται οι λέξεις «, καθώς και την εφαρμογή της νομοθεσίας για τη μεταβολή επωνύμου και τη ληξιαρχική κατάσταση του προσώπου» και η περ. ια) διαμορφώνεται ως εξής:</p> <p>«ια) την εφαρμογή της νομοθεσίας περί Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, πλην εκείνων</p>	<p align="center">Άρθρο 1 ν. 702/1977</p> <p>1. Στην αρμοδιότητα του τριμελούς διοικητικού εφετείου υπάγεται η εκδίκαση αιτήσεων ακυρώσεως ατομικών πράξεων διοικητικών αρχών που αφορούν:</p> <p>α) το διορισμό και την εν γένει υπηρεσιακή κατάσταση των λειτουργών και υπαλλήλων (πολιτικών, στρατιωτικών και δικαστικών) του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου,</p> <p>β) την εισαγωγή και κατάσταση γενικά μαθητών των παραγωγικών σχολών των υπαλλήλων της περίπτωσης α' του παρόντος και τις μεταβολές της κατάστασης των εφέδρων αξιωματικών,</p> <p>γ) την πρόσληψη και την κατάσταση γενικά του προσωπικού του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής</p>

που ανάγονται στην οργάνωση και λειτουργία των υπηρεσιών τους, οι οποίες παραμένουν στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας, καθώς και την εφαρμογή της νομοθεσίας για τη μεταβολή επωνύμου και τη ληξιαρχική κατάσταση του προσώπου. Δεν τίγονται οι διατάξεις, με τις οποίες διαφορές από την εφαρμογή της νομοθεσίας περί Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχουν ήδη υπαχθεί στην αρμοδιότητα του διοικητικού πρωτοδικείου ως διαφορές ουσίας,».

2. Μετά από την παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 702/1977, προστίθεται παρ. 1Α ως εξής:

«1Α. Στην αρμοδιότητα του τριμελούς διοικητικού πρωτοδικείου υπάγεται η εκδίκαση αιτήσεων ακύρωσης ατομικών πράξεων διοικητικών αρχών που αφορούν:

- α) την εφαρμογή της νομοθεσίας περί όπλων και εκρηκτικών εν γένει,
- β) την αποκατάσταση βλαβών επί των πάσης φύσεως ή κατηγορίας δημοσίων έργων και ιδίως επί του οδικού δικτύου εν γένει, καθώς και την επιβολή της σχετικής δαπάνης σε βάρος των υπόχρεων προσώπων.».

3. Στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 5Α του ν. 702/1977, περί των αποφάσεων των διοικητικών εφετείων που δεν υπόκεινται σε έφεση, επέρχονται νομοτεχνικές βελτιώσεις και οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) η λέξη «εφετείων» αντικαθίσταται από τη λέξη «δικαστηρίων», β) προστίθενται οι λέξεις «και της περ. β) της παρ. 1Α», και το άρθρο 5Α διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 5Α

Οι αποφάσεις των διοικητικών δικαστηρίων που εκδίδονται επί των διαφορών των περ. α), β), γ), δ), ε), ια) και ιγ) της παρ. 1 και της περ. β) της παρ. 1Α του άρθρου 1 του παρόντος νόμου δεν υπόκεινται σε έφεση.

Εξαιρούνται και υπόκεινται σε έφεση οι διαφορές που αφορούν:

- α) το διορισμό με διαδικασία μη υποκείμενη στον έλεγχο του Α.Σ.Ε.Π., τη μετάταξη, την προαγωγή σε βαθμό που χαρακτηρίζεται ανώτατος από διάταξη νόμου και τη λύση της υπαλληλικής σχέσης των υπαλλήλων (πολιτικών και δικαστικών) του Δημοσίου, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, β) τη μονιμοποίηση και την απόταξη των στρατιωτικών υπαλλήλων και των υπαλλήλων των Σωμάτων Ασφαλείας,

αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, ανεξάρτητα από τη φύση της σχέσης που το συνδέει, καθώς και την πρόσληψη και την κατάσταση γενικά του προσωπικού νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου όπου η πρόσληψη αυτή γίνεται με βάση ειδική διοικητική διαδικασία,

δ) την εφαρμογή της εκπαιδευτικής νομοθεσίας για τους μαθητές, σπουδαστές, φοιτητές, υποτρόφους και μετεκπαιδευομένους,

ε) την ίδρυση και λειτουργία ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων και φροντιστηρίων, το προσωπικό γενικά των ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων και φροντιστηρίων και την επιβολή κυρώσεων για παραβάσεις της σχετικής νομοθεσίας,

στ) την ανάκληση μη συντελεσμένων ρυμοτομικών απαλλοτριώσεων και την άρση διατηρούμενων επί μακρόν ρυμοτομικών βαρών,

ζ) την τακτοποίηση, προσκύρωση και αναλογισμό αποζημίωσης ακινήτων, καθώς και την εφαρμογή πολεοδομικών μελετών,

η) το χαρακτηρισμό κτισμάτων ή κατασκευών ως αυθαιρέτων, ανεξαρτήτως της νομοθεσίας κατ'εφαρμογή της οποίας έγινε ο χαρακτηρισμός, και την εξαίρεσή τους από την κατεδάφιση. Επίσης, την αυθαίρετη μεταβολή χρήσης και την επιβολή προστίμων αυθαιρέτων,

θ) την έκδοση οικοδομικών αδειών και αδειών για την κοπή δένδρων, καθώς και τη σύνδεση οικοδομών με κάθε είδους δίκτυα,

ι) την έκδοση αδειών υπαίθριων διαφημίσεων και επιγραφών, καθώς και την αφαίρεση παράνομων υπαίθριων διαφημίσεων και επιγραφών και την επιβολή σχετικών προστίμων,

ια) την εφαρμογή της νομοθεσίας περί Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, πλην εκείνων που ανάγονται στην οργάνωση και λειτουργία των υπηρεσιών τους, οι οποίες παραμένουν στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας. Δεν τίγονται οι διατάξεις, με τις οποίες διαφορές από την εφαρμογή της νομοθεσίας περί Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχουν ήδη υπαχθεί στην αρμοδιότητα του διοικητικού πρωτοδικείου ως διαφορές ουσίας, ιβ) τη χορήγηση αδειών:

1) για την άσκηση κάθε είδους επαγγελματικής δραστηριότητας,

2) για την ίδρυση και λειτουργία επαγγελματικών εγκαταστάσεων, και

3) για την κυκλοφορία προϊόντων.

Από τις παραπάνω διαφορές εξαιρούνται όσες έχουν ήδη υπαχθεί στην αρμοδιότητα του διοικητικού πρωτοδικείου εκδικαζόμενες ως διαφορές ουσίας,

ιγ) την εφαρμογή της αθλητικής νομοθεσίας, ιδ) το χαρακτηρισμό εκτάσεων κατά το άρθρο 14 του ν. 998/1979 (ΦΕΚ 289 Α') και την κήρυξη εκτάσεων ως αναδασωτέων κατά τα άρθρα 38 και 41 του ίδιου νόμου, και

γ) την εισαγωγή και οριστική απομάκρυνση των μαθητών των παραγωγικών σχολών της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου,
 δ) το διορισμό και την παύση των αναπληρωτών καθηγητών, επίκουρων καθηγητών, λεκτόρων και καθηγητών εφαρμογών της ανώτατης εκπαίδευσης, και
 ε) την αναγνώριση τίτλων σπουδών της αλλοδαπής.».

ιε) την εφαρμογή της νομοθεσίας περί συμβολαιογράφων, υποθηκοφυλάκων, δικαστικών επιμελητών, επιμελητών ανηλίκων, ορκωτών ελεγκτών-λογιστών, εκτελωνιστών και χρηματιστών.

2. Εξακολουθούν να υπάγονται στην κατά πρώτο και τελευταίο βαθμό αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας, οι αιτήσεις ακυρώσεως που αφορούν:

- α) το διορισμό και την υπηρεσιακή κατάσταση γενικά των δικαστικών λειτουργών και του κυρίου προσωπικού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους,
- β) το διορισμό και την παύση των καθηγητών πρώτης βαθμίδας της ανώτατης εκπαίδευσης (πανεπιστημιακού και τεχνολογικού τομέα),
- γ) το διορισμό και την παύση των μετακλητών ή επί θητεία ανωτάτων υπαλλήλων,
- δ) την προαγωγή στο βαθμό του Πρέσβη,
- ε) την πλήρωση των θέσεων του Αρχηγού του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας, των Αρχηγών των τριών κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων, των Αρχηγών των Σωμάτων Ασφαλείας, καθώς και την αποστρατεία τους,
- στ) την προαγωγή στο βαθμό του Γενικού Διευθυντή ή την ανάθεση καθηκόντων για ορισμένο χρόνο κατόπιν επιλογής σε Προϊσταμένους Γενικών Διευθύνσεων των υπηρεσιών του Δημοσίου και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου,
- ζ) την απόλυση υπαλλήλου, εφόσον η αίτηση ακυρώσεως είναι συναφής με προσφυγή κατ' αποφάσεως πειθαρχικού συμβουλίου που έχει επιβάλει ποινή οριστικής παύσης,
- η) την επιβολή πειθαρχικής ποινής από συμβούλιο στο οποίο προεδρεύει ή συμμετέχει ανώτατος δικαστικός λειτουργός.

Άρθρο 5Α ν. 702/1977

Οι αποφάσεις των διοικητικών εφετείων που εκδίδονται επί των διαφορών των περιπτώσεων α', β', γ', δ', ε', ια' και ιγ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου δεν υπόκεινται σε έφεση. Εξαιρούνται και υπόκεινται σε έφεση οι διαφορές που αφορούν:

- α) το διορισμό με διαδικασία μη υποκείμενη στον έλεγχο του Α.Σ.Ε.Π., τη μετάταξη, την προαγωγή σε βαθμό που χαρακτηρίζεται ανώτατος από διάταξη νόμου και τη λύση της υπαλληλικής σχέσης των υπαλλήλων (πολιτικών και δικαστικών) του Δημοσίου, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου,
- β) τη μονιμοποίηση και την απόταξη των στρατιωτικών υπαλλήλων και των υπαλλήλων των Σωμάτων Ασφαλείας,
- γ) την εισαγωγή και οριστική απομάκρυνση των μαθητών των παραγωγικών σχολών της περίπτωσης

	<p>β' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου, δ) το διορισμό και την παύση των αναπληρωτών καθηγητών, επίκουρων καθηγητών, λεκτόρων και καθηγητών εφαρμογών της ανώτατης εκπαίδευσης, και ε) την αναγνώριση τίτλων σπουδών της αλλοδαπής.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 26 Πιλοτική ή κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος δίκη ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας – Κατάργηση παρέμβασης – Αντικατάσταση άρθρου 1 ν. 3900/2010</p> <p>Το άρθρο 1 του ν. 3900/2010 (Α' 213), περί της εισαγωγής ενδίκου βοηθήματος ή μέσου, με το οποίο τίθεται ζήτημα γενικότερου ενδιαφέροντος που έχει συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων, στο Συμβούλιο της Επικρατείας και περί της υποβολής προδικαστικού ερωτήματος στο Συμβούλιο της Επικρατείας, αντικαθίσταται ως εξής:</p> <p>«Άρθρο 1</p> <p>1. Οποιοδήποτε ένδικο βοήθημα ή μέσο ενώπιον οποιουδήποτε τακτικού διοικητικού δικαστηρίου μπορεί να εισαχθεί στο Συμβούλιο της Επικρατείας με πράξη τριμελούς επιτροπής, η οποία αποτελείται από τον Πρόεδρό του, τον αρχαιότερο Αντιπρόεδρο και τον Πρόεδρο του αρμόδιου καθ' ύλην Τμήματος, ύστερα από αίτημα ενός εκ των διαδίκων ή του Γενικού Επιτρόπου των διοικητικών δικαστηρίων, όταν με αυτό τίθεται ζήτημα γενικότερου ενδιαφέροντος που έχει συνέπειες σε ευρύτερο κύκλο προσώπων. Τα αιτήματα των διαδίκων υπογράφονται επί ποινή απαραδέκτου από δικηγόρο και συνοδεύονται από παράβολο τριακοσίων (300) ευρώ, το οποίο καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου σε περίπτωση απόρριψης του αιτήματος. Το ύψος του ποσού του παραβόλου μπορεί να αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης. Η πράξη της Επιτροπής δημοσιεύεται σε δύο (2) ημερήσιες εφημερίδες των Αθηνών, αναρτάται στον ιστότοπο του Συμβουλίου της Επικρατείας και κοινοποιείται ηλεκτρονικά στη Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων. Η Γενική Επιτροπεία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων γνωστοποιεί την πράξη αυτή σε όλα τα διοικητικά δικαστήρια και αναρτά στον ιστότοπό της τη σχετική γνωστοποίηση. Μετά από την επίλυση του ζητήματος, το Συμβούλιο της Επικρατείας μπορεί να παραπέμψει το ένδικο μέσο ή βοήθημα στο αρμόδιο τακτικό διοικητικό δικαστήριο.</p> <p>2. Όταν διοικητικό δικαστήριο επιλαμβάνεται υπόθεσης, στην οποία ανακύπτει τέτοιο ζήτημα,</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 1 ν. 3900/2010</p> <p>1. Οποιοδήποτε ένδικο βοήθημα ή μέσο ενώπιον οποιουδήποτε τακτικού διοικητικού δικαστηρίου μπορεί να εισαχθεί στο Συμβούλιο της Επικρατείας με πράξη τριμελούς επιτροπής, αποτελούμενης από τον Πρόεδρό του, τον αρχαιότερο Αντιπρόεδρο και τον Πρόεδρο του αρμόδιου καθ' ύλην Τμήματος, ύστερα από αίτημα ενός των διαδίκων ή του Γενικού Επιτρόπου των διοικητικών δικαστηρίων, όταν με αυτό τίθεται ζήτημα γενικότερου ενδιαφέροντος που έχει συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων. Τα αιτήματα των διαδίκων υπογράφονται επί ποινή απαραδέκτου από δικηγόρο και συνοδεύονται από παράβολο τριακοσίων (300) ευρώ, το οποίο καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου σε περίπτωση απόρριψης του αιτήματος. Το ύψος του ποσού του παραβόλου μπορεί να αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.</p> <p>Η πράξη της Επιτροπής δημοσιεύεται σε δύο ημερήσιες εφημερίδες των Αθηνών και συνεπάγεται την αναστολή εκδίκασης των εκκρεμών υποθέσεων, στις οποίες τίθεται το ίδιο ζήτημα. Η αναστολή δεν καταλαμβάνει την προσωρινή δικαστική προστασία. Μετά την επίλυση του ζητήματος, το Συμβούλιο της Επικρατείας μπορεί να παραπέμψει το ένδικο μέσο ή βοήθημα στο αρμόδιο τακτικό διοικητικό δικαστήριο. Η απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας δεσμεύει τους διαδίκους της ενώπιόν του δίκης, στους οποίους περιλαμβάνονται και οι παρεμβάντες.</p> <p>Στη δίκη ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας μπορεί να παρέμβει κάθε διάδικος σε εκκρεμή δίκη, στην οποία τίθεται το ίδιο ως άνω ζήτημα, και να προβάλει τους ισχυρισμούς του σχετικά με το ζήτημα αυτό. Για την εν λόγω παρέμβαση δεν καταλογίζεται δικαστική δαπάνη, η δε μη άσκησή της δεν δημιουργεί δικαίωμα ασκήσεως ανακοπής ή τριτανakoπής.</p> <p>2. Όταν διοικητικό δικαστήριο επιλαμβάνεται υπόθεσης, στην οποία ανακύπτει τέτοιο ζήτημα, μπορεί με απόφασή του, που δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα, να υποβάλει σχετικό προδικαστικό ερώτημα στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Το δεύτερο εδάφιο της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζεται αναλόγως.</p> <p>Η απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας είναι υποχρεωτική για το δικαστήριο που υπέβαλε το</p>

μπορεί με απόφασή του, που δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα, να υποβάλει σχετικό προδικαστικό ερώτημα στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Η απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου κοινοποιείται ηλεκτρονικά στη Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων. Η Γενική Επιτροπεία γνωστοποιεί την απόφαση αυτή σε όλα τα διοικητικά δικαστήρια και αναρτά στον ιστότοπό της τη σχετική γνωστοποίηση. Η σύμφωνα με τα άρθρα 20 και 20Α του π.δ. 18/1989 (Α' 8) πράξη του Προέδρου, που αφορά τη δίκη επί του προδικαστικού ερωτήματος, δημοσιεύεται σε δύο (2) ημερήσιες εφημερίδες των Αθηνών και αναρτάται στον ιστότοπο του Συμβουλίου της Επικρατείας.

3. Από την ανάρτηση της γνωστοποίησης της πράξης της τριμελούς επιτροπής ή της απόφασης διοικητικού δικαστηρίου περί υποβολής προδικαστικού ερωτήματος στον ιστότοπο της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2, αντιστοίχως, αναστέλλεται η διαδικασία έκδοσης απόφασης επί υποθέσεων στις οποίες τίθεται το ίδιο νομικό ζήτημα με εκείνο που αφορά η πράξη της τριμελούς επιτροπής ή η απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου περί υποβολής προδικαστικού ερωτήματος. Η αναστολή δεν καταλαμβάνει την προσωρινή δικαστική προστασία. Κάθε διάδικος σε εκκρεμή δίκη, στην οποία τίθεται το ίδιο ως άνω ζήτημα, μπορεί να καταθέτει υπόμνημα, αναπτύσσοντας τους ισχυρισμούς του σχετικά με το ζήτημα αυτό. Το υπόμνημα κατατίθεται στη Γραμματεία του Δικαστηρίου, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί το ένδικο βοήθημα ή μέσο, δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από την ορισθείσα δικάσιμο και διαβιβάζεται στο Συμβούλιο της Επικρατείας υπηρεσιακώς.

4. Η απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας που εκδίδεται επί της δίκης κατά τις παρ. 1 και 2 δεσμεύει τους διαδίκους της οικείας δίκης (πιλοτικής ή κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος).

5. Μετά από την επίλυση του ζητήματος κατά τη διαδικασία των παρ. 1 έως 4, οι υποθέσεις των οποίων είχε ανασταλεί η εκδίκαση, που θέτουν μόνο αυτό το ζήτημα, εισάγονται υποχρεωτικά προς κρίση σε συμβούλιο σύμφωνα με τα άρθρα 34Α και 34Β του π.δ. 18/1989 και το άρθρο 126Α του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97). Το ίδιο ισχύει και για τις υποθέσεις στις οποίες τίθενται, εκτός από το ως άνω ζήτημα, και ζητήματα που εμπíπτουν στις λοιπές περιπτώσεις εφαρμογής των ανωτέρω διατάξεων. Αν, μετά ταύτα, κατόπιν αίτησης διαδίκου εισαχθούν στο ακροατήριο ζητήματα τα οποία επιλύθηκαν στο πλαίσιο της πιλοτικής δίκης ή της δίκης κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος και το δικαστήριο

ερώτημα και δεσμεύει τους παρεμβάντες ενώπιόν του.

3. Μετά την επίλυση ζητήματος κατά τη διαδικασία των προηγούμενων παραγράφων, οι υποθέσεις των οποίων είχε ανασταλεί η εκδίκαση, που θέτουν μόνο αυτό το ζήτημα, εισάγονται υποχρεωτικά προς κρίση σε συμβούλιο κατά τα άρθρα 34Α και 34Β του π.δ. 18/1989 και 126Α του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Το ίδιο ισχύει και για τις υποθέσεις στις οποίες τίθενται εκτός από το ως άνω ζήτημα και λόγοι, που είναι προφανώς अपαράδεκτοι ή αβάσιμοι. Εάν, μετά ταύτα, κατόπιν αιτήσεως διαδίκου εισαχθούν στο ακροατήριο, και το δικαστήριο κρίνει σύμφωνα με τα κριθέντα από το Συμβούλιο της Επικρατείας, τα δαπανήματα που, κατά τις ως άνω διατάξεις, επιβάλλονται στον διάδικο αυτόν, διπλασιάζονται.

<p>κρίνει σύμφωνα με τα κριθέντα από το Συμβούλιο της Επικρατείας, τα δαπανήματα που κατά τις ως άνω διατάξεις επιβάλλονται στον διάδικο αυτόν διπλασιάζονται.</p> <p>6. Επιτρέπεται να ασκηθεί έφεση ή αίτηση αναιρέσης ανεξαρτήτως της συνδρομής των προϋποθέσεων των παρ. 2 και 3 του άρθρου 92 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας ή των παρ. 3 και 4 του άρθρου 53 ή του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 58 του π.δ. 18/1989, αν η προσβαλλόμενη απόφαση είναι αντίθετη σε απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας ως προς το ζήτημα που επιλύθηκε επί πιλοτικής δίκης ή δίκης κατόπιν υποβολής προδικαστικού ερωτήματος διοικητικού δικαστηρίου. Εφόσον με το ένδικο μέσο γείρονται και άλλα ζητήματα, πέραν των επιλυθέντων με την απόφαση επί της πιλοτικής δίκης ή της δίκης κατόπιν υποβολής προδικαστικού ερωτήματος, ως προς αυτά εξακολουθούν να ισχύουν οι προϋποθέσεις του παραδεκτού κατά τις ανωτέρω διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας και του π.δ. 18/1989.».</p>	
<p style="text-align: center;">Άρθρο 28</p> <p style="text-align: center;">Αλλαγή της καθ' ύλην αρμοδιότητας των δικαστηρίων επί διοικητικών διαφορών ουσίας – Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 6 και παρ. 1 άρθρου 218 Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας</p> <p>1. Στην παρ. 2 του άρθρου 6 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97), περί της καθ' ύλην αρμοδιότητας των διοικητικών δικαστηρίων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο της περ. β), οι λέξεις «εξήντα χιλιάδες (60.000)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «σαράντα χιλιάδες (40.000)», β) στο δεύτερο εδάφιο της περ. β), οι λέξεις «εξήντα χιλιάδων (60.000)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «σαράντα χιλιάδων (40.000)», γ) στην περ. γ), οι λέξεις «εξήντα χιλιάδων (60.000)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «σαράντα χιλιάδων (40.000)» και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:</p> <p>«2. Η εκδίκαση: α) των διαφορών από δημόσιες συμβάσεις ανήκει, σε πρώτο και τελευταίο βαθμό, στο εφετείο, β) των φορολογικών και τελωνειακών εν γένει διαφορών, των οποίων το αντικείμενο δεν υπερβαίνει τις σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ, ανήκει σε πρώτο βαθμό στο μονομελές πρωτοδικείο. Εάν το αντικείμενο υπερβαίνει το ποσό των σαράντα χιλιάδων (40.000) ευρώ και μέχρι του ποσού των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ, ανήκει σε πρώτο βαθμό στο τριμελές πρωτοδικείο. Εάν το αντικείμενο υπερβαίνει το ποσό των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ, ανήκει σε πρώτο και τελευταίο βαθμό στο τριμελές εφετείο, γ) των χρηματικών</p>	<p style="text-align: center;">Παρ. 2 άρθρου 6 Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας Καθ' ύλην</p> <p>2. Η εκδίκαση: α) των διαφορών από δημόσιες συμβάσεις ανήκει, σε πρώτο και τελευταίο βαθμό, στο εφετείο, β) των φορολογικών και τελωνειακών εν γένει διαφορών, των οποίων το αντικείμενο δεν υπερβαίνει τις εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ, ανήκει σε πρώτο βαθμό στο μονομελές πρωτοδικείο. Εάν το αντικείμενο υπερβαίνει το ποσό των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ και μέχρι του ποσού των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ, ανήκει σε πρώτο βαθμό στο τριμελές πρωτοδικείο. Εάν το αντικείμενο υπερβαίνει το ποσό των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ, ανήκει σε πρώτο και τελευταίο βαθμό στο τριμελές εφετείο. γ) Των χρηματικών διαφορών, των οποίων το αντικείμενο δεν υπερβαίνει το ποσό των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, ανήκει στο μονομελές πρωτοδικείο. δ) Των διαφορών που προκύπτουν από την εφαρμογή των άρθρων 13 και 14 του ν. 2523/1997 (Α' 179), των παραγράφων 5 και 6 του άρθρου 46 του ν. 4174/2013 (Α' 170), του άρθρου 153 του ν. 2960/2001 (Α' 265) και των περιπτώσεων γ', δ' και ε' της παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 1406/1983 (Α' 182), η οποία προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 51 του ν. 3659/2008 (Α' 77), ανήκει στον πρόεδρο πρωτοδικών του διοικητικού πρωτοδικείου, ο οποίος αποφαίνεται ανεκκλήτως. Οι διατάξεις της παραγράφου 9 του άρθρου 13 του ν. 2523/1997 (Α' 179), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 51 του ν. 3900/2010 (Α' 213), εφαρμόζονται για την εκδίκαση των προσφυγών αυτών. Αν πρόκειται για φορολογική ή τελωνειακή εν</p>

<p>διαφορών, των οποίων το αντικείμενο δεν υπερβαίνει το ποσό των σαράντα χιλιάδων (40.000) ευρώ, ανήκει στο μονομελές πρωτοδικείο, δ) των διαφορών που προκύπτουν από την εφαρμογή των άρθρων 13 και 14 του ν. 2523/1997 (Α` 179), των παραγράφων 5 και 6 του άρθρου 46 του ν. 4174/2013 (Α` 170), του άρθρου 153 του ν. 2960/2001 (Α` 265) και των περιπτώσεων γ`, δ` και ε` της παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 1406/1983 (Α` 182), η οποία προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 51 του ν. 3659/2008 (Α` 77), ανήκει στον πρόεδρο πρωτοδικών του διοικητικού πρωτοδικείου, ο οποίος αποφαινεται ανεκκλήτως. Οι διατάξεις της παραγράφου 9 του άρθρου 13 του ν. 2523/1997 (Α` 179), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 51 του ν. 3900/2010 (Α` 213), εφαρμόζονται για την εκδίκαση των προσφυγών αυτών. Αν πρόκειται για φορολογική ή τελωνειακή εν γένει διαφορά, για την εφαρμογή των παραπάνω περιπτώσεων β` και γ` η αρμοδιότητα προσδιορίζεται με βάση το ποσό του κύριου φόρου, δασμού, τέλους ή προστίμου.».</p> <p>2. Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 218 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, περί της καθ' ύλην αρμοδιότητας του δικαστηρίου που εκδικάζει τις διαφορές που αναφύονται κατά την είσπραξη των δημοσίων εσόδων, οι λέξεις «εξήντα χιλιάδων (60.000)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «σαράντα χιλιάδων (40.000)» και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:</p> <p>«1. Καθ' ύλην αρμόδιο δικαστήριο προς εκδίκαση των κατά το άρθρο 216 διαφορών είναι, στον πρώτο βαθμό, το μονομελές πρωτοδικείο, ενώ στο δεύτερο βαθμό το τριμελές εφετείο. Εφόσον η απαίτηση, για την οποία χωρεί η εκτέλεση, δεν υπερβαίνει το ποσό των σαράντα χιλιάδων (40.000) ευρώ, αρμόδιο στο δεύτερο βαθμό καθίσταται το μονομελές εφετείο.».</p> <p>3. Οι παρ. 1 και 2 εφαρμόζονται και στις εκκρεμείς, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, υποθέσεις, για τις οποίες δεν έχει ορισθεί ακόμη πρώτη δικάσιμος.</p>	<p>γένει διαφορά, για την εφαρμογή των παραπάνω περιπτώσεων β` και γ` η αρμοδιότητα προσδιορίζεται με βάση το ποσό του κύριου φόρου, δασμού, τέλους ή προστίμου.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 29 Προαγωγή Εισηγητών του Ελεγκτικού Συνεδρίου στον βαθμό του Παρέδρου εκτός οργανικών θέσεων</p> <p>1. Στην περ. ια' της παρ. 1 του άρθρου 178 του ν. 4820/2021 (Α` 130), περί ειδικών δικονομικών ρυθμίσεων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, προστίθεται δεύτερο εδάφιο και η περ. ια' διαμορφώνεται ως εξής:</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 178 Ειδικές δικονομικές ρυθμίσεις</p> <p>1. ... ια. Για τη διεκπεραίωση των εκκρεμών υποθέσεων με τη διαδικασία που ορίζεται στις περ. α' έως ζ', Εισηγητές του Ελεγκτικού Συνεδρίου με επταετή τουλάχιστον προϋπηρεσία στον βαθμό του Εισηγητή και του δόκιμου Εισηγητή προάγονται στον βαθμό του Παρέδρου εκτός οργανικών θέσεων. ...</p>

<p>«ια. Για τη διεκπεραίωση των εκκρεμών υποθέσεων με τη διαδικασία που ορίζεται στις περ. α' έως ζ', Εισηγητές του Ελεγκτικού Συνεδρίου με επταετή τουλάχιστον προϋπηρεσία στον βαθμό του Εισηγητή και του δόκιμου Εισηγητή προάγονται στον βαθμό του Παρέδρου εκτός οργανικών θέσεων. Η ρύθμιση του πρώτου εδαφίου ισχύει και για τους Εισηγητές του Ελεγκτικού Συνεδρίου που συμπληρώνουν την ως άνω προϋπηρεσία εντός του έτους 2023.».</p> <p>2. Η παρ. 1 ισχύει από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.</p>	
<p style="text-align: center;">Άρθρο 30 Αύξηση των οργανικών θέσεων των Συμβούλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου – Τροποποίηση άρθρου 13 ν. 4820/2021</p> <p>Στην περ. (γ) του άρθρου 13 του ν. 4820/2021 (Α' 130), περί των οργανικών θέσεων των δικαστών του Ελεγκτικού Συνεδρίου, οι λέξεις «σαράντα (40)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «σαράντα πέντε (45)» και το άρθρο 13 διαμορφώνεται ως εξής:</p> <p>«Άρθρο 13 Οργανικές θέσεις δικαστών</p> <p>Το Ελεγκτικό Συνέδριο αποτελείται από:</p> <p>(α) τον Πρόεδρο, (β) δέκα (10) Αντιπροέδρους, (γ) σαράντα πέντε (45) Συμβούλους, (δ) πενήντα (50) Παρέδρους και (ε) πενήντα (50) Εισηγητές στους οποίους περιλαμβάνονται και οι δόκιμοι Εισηγητές.».</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 13 του ν. 4820/2021 Οργανικές θέσεις δικαστών</p> <p>Το Ελεγκτικό Συνέδριο αποτελείται από:</p> <p>(α) τον Πρόεδρο, (β) δέκα (10) Αντιπροέδρους, (γ) σαράντα (40) Συμβούλους, (δ) πενήντα (50) Παρέδρους και (ε) πενήντα (50) Εισηγητές στους οποίους περιλαμβάνονται και οι δόκιμοι Εισηγητές.</p>
<p style="text-align: center;">Άρθρο 31 Συμπερίληψη της μετάδοσης της δίκης μέσω διαδικτύου και της αποτύπωσης της δίκης σε γραπτό κείμενο μέσω ειδικού λογισμικού στις περιπτώσεις παράνομης μετάδοσης δίκης – Τροποποίηση παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 3090/2002</p> <p>Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 3090/2002 (Α' 329), περί της τηλεοπτικής ή ραδιοφωνικής μετάδοσης και κινηματογράφησης ή μαγνητοσκόπησης της δίκης, αντικαθίσταται και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:</p> <p>«1. Απαγορεύεται η ολική ή μερική μετάδοση με οποιονδήποτε τρόπο, ιδίως μέσω της τηλεόρασης, ραδιοφώνου, διαδικτύου και γενικά οποιουδήποτε τεχνολογικού μέσου, καθώς και η κινηματογράφηση, μαγνητοσκόπηση, ηχογράφηση και αποτύπωση της δίκης σε γραπτό κείμενο μέσω ειδικού λογισμικού που μετατρέπει τον προφορικό λόγο σε γραπτό, ενώπιον ποινικού, αστικού ή διοικητικού δικαστηρίου. Κατ' εξαίρεση, το δικαστήριο μπορεί</p>	<p style="text-align: center;">Παρ. 1 άρθρου 8 του ν. 3090/2002</p> <p>1. Η ολική ή μερική μετάδοση από την τηλεόραση ή το ραδιόφωνο, καθώς και η κινηματογράφηση και μαγνητοσκόπηση της δίκης ενώπιον ποινικού, πολιτικού ή διοικητικού δικαστηρίου απαγορεύεται. Κατ' εξαίρεση, το δικαστήριο μπορεί να επιτρέψει τις ενέργειες αυτές, εφόσον συναινούν ο εισαγγελέας και οι διάδικοι και συντρέχει ουσιώδες δημόσιο συμφέρον.</p>

<p>να επιτρέψει τις ενέργειες αυτές, εφόσον συναινούν ο εισαγγελέας και οι διάδικοι και συντρέχει ουσιώδες δημόσιο συμφέρον.».</p>	
<p style="text-align: center;">Άρθρο 33</p> <p>Προγράμματα επιμόρφωσης ειρηνοδικών – Εξουσιοδοτική διάταξη – Έναρξη ισχύος - Τροποποίηση άρθρων 7, 13 και 76 ν. 5108/2024</p> <p>1. Στην παρ. 3 του άρθρου 7 του ν. 5108/2024 (Α' 65), περί επιμόρφωσης, προστίθενται εδάφια δεύτερο, τρίτο και τέταρτο και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:</p> <p>«3. Οι υπηρετούντες, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, ειρηνοδικές παρακολουθούν υποχρεωτικά προγράμματα επιμόρφωσης, ιδίως στον τομέα του ποινικού δικαίου και της ποινικής δικονομίας, τα οποία ολοκληρώνονται σε κάθε περίπτωση εντός δύο (2) ετών από τη δημοσίευση του παρόντος. Υπεύθυνες για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των προγραμμάτων επιμόρφωσης του προηγούμενου εδαφίου ορίζονται η Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών καθώς και οι λοιπές δικαστικές υπηρεσίες της χώρας. Οι αποζημιώσεις και αμοιβές των επιμορφωτών, καθώς και των ομάδων εργασίας των προ-γραμμάτων επιμόρφωσης καταβάλλονται σύμφωνα με το άρθρο 52 του ν. 4871/2021 (Α' 246) και τις αποφάσεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή του. Στους συμμετέχοντες στα προγράμματα επιμόρφωσης καταβάλλονται δαπάνες μετακίνησης, σύμφωνα με την υποπαρ. Δ9 της παρ. Δ του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94).».</p> <p>2. Η παρ. 1 του άρθρου 13 του ν. 5108/2024, περί των εξουσιοδοτικών διατάξεων του Μέρους Α' του νόμου αυτού, αντικαθίσταται ως εξής:</p> <p>«1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών ορίζονται ο τόπος διεξαγωγής των προγραμμάτων επιμόρφωσης, το περιεχόμενο, η διάρκεια και ο χρόνος ολοκλήρωσής τους, η ιδιότητα και ο τρόπος επιλογής των επιμορφωτών, η σύσταση ομάδας εργασίας από προσωπικό της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργιών και διοικητικό προσωπικό των κατά περίπτωση δικαστικών υπηρεσιών της χώρας για την υποστήριξη των προγραμμάτων επιμόρφωσης, καθώς και άλλο ειδικότερο θέμα σχετικά με την οργάνωση και υλοποίησή τους.».</p> <p>3. Στην περ. β) της παρ. 2 του άρθρου 76 του ν. 5108/2024, περί της έναρξης ισχύος του νόμου αυτού, οι λέξεις «της παρ. 4 του άρθρου 7» αντικαθίστανται από τις λέξεις «των παρ. 3 και 4 του άρθρου 7 και της παρ. 1 του άρθρου 13» και η περ β) της παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:</p>	<p style="text-align: center;">Άρθρο 13 του ν. 5108/2024</p> <p>Εξουσιοδοτικές διατάξεις</p> <p>1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, ορίζονται οι δικαστικές υπηρεσίες που αναλαμβάνουν την οργάνωση και παροχή των προγραμμάτων επιμόρφωσης της παρ. 3 του άρθρου 7, η διάρκειά τους, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια σχετικά με την οργάνωση, το περιεχόμενο και τον χρόνο ολοκλήρωσής τους.</p> <p>2. Με πράξη του διευθύνοντος το Πρωτοδικείο δύναται να ανατίθεται στους υπηρετούντες, στις ήδη λειτουργούσες μεταβατικές ποινικές έδρες, δικαστικούς υπαλλήλους και η διενέργεια διαδικαστικών πράξεων που δεν απαιτούν σύμπραξη δικαστικού λειτουργού.</p> <p>3. Με πράξη του διευθύνοντος το Πρωτοδικείο δύναται, κατά παρέκκλιση από τον Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών (ν. 4938/2022, Α' 109) και κάθε άλλης ειδικότερης διάταξης, να ορίζονται αίθουσα και τόπος για τη διεξαγωγή δικών σε έδρα πρωτοδικείου, σε παράλληλη ή περιφερειακή έδρα αυτού, καθώς και σε κτιριακές υποδομές καταργούμενου δικαστικού σχηματισμού.</p> <p>4. Με απόφαση του διευθύνοντος το Πρωτοδικείο Αθηνών, δικαστές της ειδικής επετηρίδας που δεν υπηρετούν στο Ποινικό Τμήμα δύναται να συμμετέχουν σε συνθέσεις τριμελών πλημμελειοδικείων υπό τους όρους της παρ. 4 του άρθρου 7.</p> <p style="text-align: center;">Άρθρο 76 ν. 5108/2024</p> <p>Έναρξη ισχύος</p> <p>1. Με την επιφύλαξη της παρ. 2, η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.</p> <p>2. α) Με την επιφύλαξη των περ. β), γ) και δ), η ισχύς του Μέρους Α' αρχίζει από την 16η.9.2024. Ειδικά για τις περιφερειακές έδρες του Πρωτοδικείου Αθηνών και την Περιφερειακή έδρα Πόρου, η πλήρης υλική αρμοδιότητά τους αρχίζει από την 16η.9.2026. Για το Πρωτοδικείο Πειραιώς, η πλήρης τοπική αρμοδιότητα, όπως περιγράφεται στο τέταρτο εδάφιο της περ. ε) της παρ. 1 του άρθρου 6, ισχύει από την 16η.9.2026.</p> <p>β) Η ισχύς της παρ. 4 του άρθρου 7 αρχίζει από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.</p> <p>γ) Η ισχύς του άρθρου 12 αρχίζει την 1η.1.2026.</p>

«β) Η ισχύς των παρ. 3 και 4 του άρθρου 7 και της παρ. 1 του άρθρου 13 αρχίζει από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.».	δ) Η ισχύς των άρθρων 21, 23, 24, 25, 26, 27 και 29 αρχίζει από τον πρώτο εισαγωγικό διαγωνισμό Δικαστικών Λειτουργών της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργών που θα προκηρυχθεί μετά από την έναρξη ισχύος του παρόντος. ε) Η ισχύς του άρθρου 34 αρχίζει την 1η.1.2024.
Κατάργηση διατάξεων	
<i>Διατάξεις αξιολογούμενης ρύθμισης που προβλέπουν κατάργηση</i>	<i>Καταργούμενες διατάξεις</i>

Η. Έκθεση εφαρμογής της ρύθμισης

31.	Συναρμοδιότητα Υπουργείων / υπηρεσιών / φορέων				
	Σχετική διάταξη αξιολογούμενης ρύθμισης	Συναρμόδια Υπουργεία – Συναρμόδιες υπηρεσίες / φορείς	Αντικείμενο συναρμοδιότητας		
32.	Έκδοση κανονιστικών πράξεων και εγκυκλίων				
	Εξουσιοδοτική διάταξη	Είδος πράξης	Αρμόδιο ή επισπεύδον Υπουργείο ή υπηρεσία	Αντικείμενο	Χρονοδιάγραμμα (ενδεικτική ή αποκλειστική προθεσμία)

Αθήνα, 21 Ιουνίου 2024

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

**ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

KONSTANTINOS
CHATZIDAKIS
21.06.2024 20:03

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

PANAGIOTIS
THEODORIKAKOS
21.06.2024 19:17

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

THEODOROS
LIVANIOS
21.06.2024 19:00

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΙΒΑΝΙΟΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

GEORGIOS FLORIDIS
21.06.2024 19:13

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΛΩΡΙΔΗΣ

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

MAVROUDIS
VORIDIS
21.06.2024 19:09

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΣΤΟΝ
ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ**

PAVLOS MARINAKIS
21.06.2024 19:11

ΠΑΥΛΟΣ ΜΑΡΙΝΑΚΗΣ

**ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ**

THEODOROS
SKYLAKAKIS
21.06.2024 19:01

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ

ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

DIMITRIOS
PAPASTERGIOU
21.06.2024 19:33

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ

Αριθ. 109 / 9 / 2024

ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Ε Κ Θ Ε Σ Η

Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους
(άρθρο 75 παρ. 1 του Συντάγματος)

Στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης «Τροποποίηση του π.δ. 18/1989 «Κωδικοποίηση διατάξεων νόμων για το Συμβούλιο της Επικρατείας» (Α' 8) – Μεταφορά διαφορών στα Τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια - Ρυθμίσεις για πιλοτική ή κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος δίκη ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας – Άλλες διατάξεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης»

Α. Με το υπόψη σχέδιο νόμου προβλέπονται τα εξής:

ΜΕΡΗ Α' – Γ'

1. Επέρχονται τροποποιήσεις στο π.δ. 18/1989 «Κωδικοποίηση διατάξεων νόμων για το Συμβούλιο της Επικρατείας», με σκοπό την αναμόρφωση της διαδικασίας εκδίκασης των υποθέσεων ενώπιον του εν λόγω δικαστηρίου. Μεταξύ άλλων:

α. Επανακαθορίζεται η διαδικασία άσκησης ένδικων βοηθημάτων και μέσωσ και παρέχεται δικαίωμα στον διάδικο, που δεν υπέβαλε προσαρμοσμένο δικόγραφο ή το υπέβαλε κατά τρόπο μη σύννομο, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα, να καταθέσει νέο προσαρμοσμένο δικόγραφο, αφού καταβάλει παράβολο ίσο προς το τριπλάσιο του παραβόλου, που προβλέπεται για το οικείο ή αντίστοιχο ένδικο βοήθημα ή μέσο, το οποίο καταπίπτει σε περίπτωση απόρριψης του ένδικου βοηθήματος ή μέσου.

Παράλληλα, καταργείται η πρόβλεψη περί επιβολής δυνητικά από το δικαστήριο χρηματικής κύρωσης, που δεν υπερβαίνει το τριπλάσιο της δικαστικής δαπάνης, υπέρ του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.), σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τις υποδείξεις ως προς την έκταση των δικογράφων.

β. Επανακαθορίζεται, επίσης, η διαδικασία διενέργειας επιδόσεων, με την πρόβλεψη επίδοσης αντιγράφου του δικογράφου στον διάδικο κατά του οποίου στρέφεται το δικόγραφο, με επιμέλεια του διαδίκου που ασκεί το ένδικο βοήθημα ή μέσο (και όχι με επιμέλεια της Γραμματείας του δικαστηρίου, όπως ισχύει).

Ρυθμίζονται επιμέρους ζητήματα αναφορικά με τη χρήση ηλεκτρονικών

μέσων για τη διενέργεια των επιδόσεων των διαδικών και του δικαστηρίου.

γ. Ορίζεται ότι δεύτερο αίτημα του διαδικού για αναβολή της συζήτησης της υπόθεσης, για τον ίδιο ή παρεμφερή λόγο, είναι απαράδεκτο.

δ. Παρέχεται η δυνατότητα στον δικαστικό σχηματισμό του άρθρου 34Γ του π.δ. 18/1989 να απορρίπτει ως απαράδεκτα ή αβάσιμα ένδικα βοηθήματα και μέσα ή να καταργεί τη δίκη στις οριζόμενες περιπτώσεις, εφόσον η υπόθεση δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες, πραγματικές ή νομικές δυσκολίες, και επιβάλλεται στον αιτούντα τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο, η καταβολή ειδικού, επιπλέον, παραβόλου ίσου με το πενταπλάσιο (αντί τριπλάσιο, όπως ισχύει) του κατά περίπτωση προβλεπόμενου.

ε. Περιλαμβάνονται στη δικαστική δαπάνη, που επιδικάζεται υπέρ του νικήσαντος ιδιώτη διαδικού, και τα έξοδα επίδοσης, στα οποία υποβλήθηκε.

2. Συστήνεται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης Επιτροπή για την κωδικοποίηση της νομοθεσίας περί Συμβουλίου της Επικρατείας.

3.α. Εισάγονται ρυθμίσεις που αφορούν στην υπαγωγή των οριζόμενων διοικητικών διαφορών ουσίας και ακυρωτικών διαφορών στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια.

β. Αναμορφώνεται το πλαίσιο διεξαγωγής πιλοτικής ή κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος δίκης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, καταργείται η δυνατότητα παρέμβασης στους διαδικούς, των οποίων οι υποθέσεις εκκρεμούν και έχουν ανασταλεί λόγω της πιλοτικής δίκης, και παρέχεται σε αυτούς η δυνατότητα να καταθέτουν υπόμνημα προς ανάπτυξη των ισχυρισμών τους. **(άρθρα 1 - 27)**

ΜΕΡΗ Δ' – Ε'

1. Επανακαθορίζεται η καθ' ύλην αρμοδιότητα των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων επί διοικητικών διαφορών ουσίας. **(άρθρο 28)**

2.α. Προάγονται στον βαθμό του Παρέδρου, εκτός οργανικών θέσεων, οι Εισηγητές του Ελεγκτικού Συνεδρίου με επταετή τουλάχιστον προϋπηρεσία στον βαθμό του Εισηγητή και του δόκιμου Εισηγητή, συμπεριλαμβανομένων των Εισηγητών που συμπληρώνουν την ανωτέρω προϋπηρεσία εντός του έτους 2023.

β. Αυξάνονται κατά πέντε (5), οι οργανικές θέσεις των Συμβούλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου και ο συνολικός αριθμός αυτών διαμορφώνεται σε σαράντα πέντε (45). **(άρθρα 29, 30)**

3. Συμπεριλαμβάνεται στις περιπτώσεις παράνομης μετάδοσης δίκης (άρθρο 8 του ν. 3090/2002) και η ολική ή μερική μετάδοση μέσω διαδικτύου και οποιουδήποτε τεχνολογικού μέσου καθώς και η ηχογράφηση και αποτύπωσή της σε γραπτό κείμενο μέσω ειδικού λογισμικού που μετατρέπει τον προφορικό λόγο σε γραπτό (σήμερα η απαγόρευση μετάδοσης δίκης αφορά μόνο σε τηλεόραση,

ραδιόφωνο, κινηματογράφηση και μαγνητοσκόπηση). **(άρθρο 31)**

4. Παρέχεται η δυνατότητα στο Υπουργείο Δικαιοσύνης να προβεί εντός του 2025 στην έκδοση της ηλεκτρονικής ταυτότητας κτιρίου, για τα κτίρια στα οποία στεγάζονται υπηρεσίες του Υπουργείου, για τα οποία υφίσταται σύμβαση μίσθωσης, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα, με δαπάνη του τακτικού προϋπολογισμού, την οποία στη συνέχεια συμψηφίζει με το καταβαλλόμενο στον ιδιοκτήτη μίσθωμα. **(άρθρο 32)**

5. Εξειδικεύεται το πλαίσιο επιμόρφωσης των υπηρετούντων ειρηνοδικών με την παροχή των σχετικών εξουσιοδοτήσεων, για τη ρύθμιση επιμέρους ζητημάτων (τόπος διεξαγωγής της επιμόρφωσης, περιεχόμενο, ομάδες εργασίας, καταβολή αποζημιώσεων και αμοιβών κ.λπ.) και προβλέπονται ρητά, ως φορείς σχεδιασμού και υλοποίησης της επιμόρφωσης, η Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών και οι λοιπές δικαστικές υπηρεσίες. **(άρθρο 33)**

B. Από τις προτεινόμενες διατάξεις προκαλούνται, επί του κρατικού προϋπολογισμού και επί του προϋπολογισμού λοιπών φορέων Γενικής Κυβέρνησης, κατά περίπτωση, τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

1. Ετήσια πρόσθετη δαπάνη του κρατικού προϋπολογισμού από την αύξηση κατά πέντε (5) των οργανικών θέσεων των Συμβούλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η οποία, σύμφωνα με στοιχεία του αρμόδιου Υπουργείου, εκτιμάται στο ποσό των **16 χιλ. ευρώ** περίπου. **(άρθρο 30)**

2. Δαπάνη του κρατικού προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργών για την εν γένει υλοποίηση των προγραμμάτων επιμόρφωσης των υπηρετούντων ειρηνοδικών, σε σχέση με την αρχικά προβλεφθείσα διαδικασία στον ν.5108/2024. **(άρθρο 33)**

3. Ενδεχόμενη δαπάνη του κρατικού προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού λοιπών φορέων Γενικής Κυβέρνησης σε περίπτωση απόδοσης στον νικήσαντα ιδιώτη διάδικο των εξόδων επίδοσης, στα οποία ο τελευταίος υποβλήθηκε, κατ' εφαρμογή της νέας ρύθμισης του π.δ. 18/1989, για τη δικαστική δαπάνη. **(άρθρο 17)**

4. Απώλεια εσόδων του ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. από:

- την κατάργηση είσπραξης ποσών, ως χρηματικής κύρωσης (ύψους έως το τριπλάσιο της δικαστικής δαπάνης), σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τις υποδείξεις του δικαστηρίου ως προς την έκταση των δικογράφων, **(άρθρο 3)**
- την απαγόρευση υποβολής αιτήματος από τον διάδικο για δεύτερη αναβολή της συζήτησης της υπόθεσης, κατ' εφαρμογή της νέας ρύθμισης του π.δ. 18/1989 και την, ως εκ τούτου, μη είσπραξη του σχετικού παραβόλου. **(άρθρο 13)**

5. Αύξηση δημοσίων εσόδων από την είσπραξη των προβλεπόμενων παραβόλων, σύμφωνα με τις νέες ρυθμίσεις του π.δ. 18/1989. **(άρθρο 3, 14)**

6. Ενδεχόμενη αύξηση εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού καθώς και των προϋπολογισμών του ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ., του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.) και του Μετοχικού Ταμείου Στρατού από την είσπραξη των χρηματικών ποινών, που επιβάλλονται σε περίπτωση παράβασης της απαγόρευσης μετάδοσης δίκης, κατ' εφαρμογή του **άρθρου 31**.

7. Εξοικονόμηση δαπάνης του κρατικού προϋπολογισμού από την κατάργηση της επίδοσης δικογράφων με επιμέλεια της Γραμματείας του δικαστηρίου και τη διενέργεια της εν λόγω διαδικασίας, εφεξής, με επιμέλεια του διαδικίου που ασκεί το ένδικο βοήθημα ή μέσο ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας (εκτός εάν πρόκειται για το Δημόσιο, οπότε η δαπάνη εξακολουθεί να υφίσταται). **(άρθρο 6)**

Τα κατά τα ανωτέρω οικονομικά αποτελέσματα εξαρτώνται, κατά περίπτωση, από την έκδοση των απαιτούμενων κανονιστικών πράξεων και από πραγματικά περιστατικά.

Αθήνα, 21 Ιουνίου 2024

Η Γενική Διευθύντρια

ΙΟΥΛΙΑ ARMAGOU
21/06/2024 19:15
Ιουλία Γ. Αρμάγου

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
(άρθρο 75 παρ. 3 του Συντάγματος)

Στο σχέδιο νόμου «Τροποποίηση του π.δ. 18/1989 «Κωδικοποίηση διατάξεων νόμων για το Συμβούλιο της Επικρατείας» (Α΄ 8) – Μεταφορά διαφορών στα Τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια - Ρυθμίσεις για πιλοτική ή κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος δίκη ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας – Άλλες διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης»

Από τις διατάξεις του προτεινόμενου νομοσχεδίου, προκαλούνται επί του κρατικού προϋπολογισμού και επί του προϋπολογισμού λοιπών φορέων Γενικής Κυβέρνησης, κατά περίπτωση, τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

- 1.** Ετήσια πρόσθετη δαπάνη του κρατικού προϋπολογισμού από την αύξηση κατά πέντε (5) των οργανικών θέσεων των Συμβούλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η οποία εκτιμάται στο ποσό των **16 χιλ. ευρώ** περίπου. **(άρθρο 30)**
- 2.** Δαπάνη του κρατικού προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργών για την εν γένει υλοποίηση των προγραμμάτων επιμόρφωσης των υπηρετούντων ειρηνοδικών, σε σχέση με την αρχικά προβλεφθείσα διαδικασία στον ν.5108/2024. **(άρθρο 33)**
- 3.** Ενδεχόμενη δαπάνη του κρατικού προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού λοιπών φορέων Γενικής Κυβέρνησης σε περίπτωση απόδοσης στον νικήσαντα ιδιώτη διάδικο των εξόδων επίδοσης, στα οποία ο τελευταίος υποβλήθηκε, κατ' εφαρμογή της νέας ρύθμισης του π.δ. 18/1989, για τη δικαστική δαπάνη. **(άρθρο 17)**

Οι ανωτέρω δαπάνες, οι οποίες εξαρτώνται από την έκδοση των απαιτούμενων κανονιστικών πράξεων και από πραγματικά περιστατικά, θα αντιμετωπίζονται από τις πιστώσεις του κρατικού προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού λοιπών φορέων Γενικής Κυβέρνησης, κατά περίπτωση.

- 5.** Απώλεια εσόδων του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.) από:
 - την κατάργηση είσπραξης ποσών, ως χρηματικής κύρωσης (ύψους έως το τριπλάσιο της δικαστικής δαπάνης), σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τις υποδείξεις του δικαστηρίου ως προς την έκταση των δικογράφων, **(άρθρο 3)**
 - την απαγόρευση υποβολής αιτήματος από τον διάδικο για δεύτερη αναβολή της συζήτησης της υπόθεσης, κατ' εφαρμογή της νέας ρύθμισης του π.δ. 18/1989 και την, ως εκ τούτου, μη είσπραξη του σχετικού παραβόλου. **(άρθρο 13)**

Η απώλεια εσόδων από τις προαναφερόμενες περιπτώσεις θα αναπληρώνεται από άλλες πηγές εσόδων του ΤΑΧ.ΔΙ.Κ.

Αθήνα, 21 Ιουνίου 2024

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

**ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

KONSTANTINOS
CHATZIDAKIS
21.06.2024 20:05

Κ. ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

GEORGIOS FLORIDIS
21.06.2024 20:04

Γ. ΦΛΩΡΙΔΗΣ